

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA

Nº79 · 2025

SUMARI

**APROVAT EL III PLA 'FENT COOPERATIVES' DE
SUPORT I FOMENT DEL COOPERATIVISME DE LA
COMUNITAT VALENCIANA (2025-2026)**

**EL 2N CONGRÉS JURÍDIC DE CIRIEC-ESPANYA,
CELEBRAT A BARCELONA, REFLECTIX LA
CONSOLIDACIÓ D'UNA COMUNITAT DE JURISTES
EXPERTS EN ECONOMIA SOCIAL**

**LA CIMERA EUROPEA D'ECONOMIA SOCIAL A
MÚRCIA RECLAMA UN NOU I DECIDIT IMPULS PER
AL SECTOR, COM A MITJÀ PER A ACONSEGUIR
L'AUTONOMIA ESTRATÈGICA DE LA UNIÓ EUROPEA**

ENTREVISTA

**ARÁNZAZU GONZÁLEZ RUBIO,
SUBDIRECTORA GENERAL D'ESTADÍSTICA I
ANÀLISI SOCIOLABORAL DEL MINISTERI DE
TREBALL I ECONOMIA SOCIAL**

TEMA D'ACTUALITAT

**CEGEA, 25 ANYS D'INVESTIGACIÓ I
SUPORT A LA GESTIÓ DEL TEIXIT
EMPRESARIAL I AGROALIMENTARI**

Any Internacional
de les Cooperatives

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA
IUDESCOOP
Institut Universitari d'Investigació
en Economia Social, Cooperativisme
i Emprenedoria

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA
Facultat d'Economia

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA

Nº79 · SETEMBRE DE 2025

EN AQUEST NÚMERO...

TEMA D'ACTUALITAT

CEGEA, 25 ANYS D'INVESTIGACIÓ I SUPORT A LA GESTIÓ DEL TEIXIT EMPRESARIAL I AGROALIMENTARI

Tema d'actualitat coordinat per **Erasmo I. López Becerra**, professor del CEGEA-UPV i CIRIEC-Espanya

EN PORTADA

Entrevista a **Aránzazu González Rubio**,
subdirectora general d'Estadística i Anàlisi
Sociolaboral del Ministeri de Treball i Economia
Social

TAMBÉ DESTAQUEM

Les nostres federacions:
**Confederació Espanyola de Cooperatives de
Treball Associat (COCETA)**, dignificant l'ocupació
a través del cooperativisme

I A MÉS

Mutua Levante, a l'avantguarda de les assegurances
ètiques i responsables

Edició:

Coeditat pel CIDECE (Centre d'Informació i Documentació Europea d'Economia Pública, Social i Cooperativa www.uv.es/cidec · cidec@uv.es) i CIRIEC-Espanya www.ciriec.es · ciriec@uv.es

Patrocina:

Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació de la Generalitat Valenciana

Director:

José Luis Monzón Campos, IUDESCOOP-Universitat de València

Directora Adjunta:

Nardi Alba Benaches, CIRIEC-Espanya i Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana

Director del CIDECE i Coordinador Editorial:

Rafael Chaves Ávila, IUDESCOOP-Universitat de València

Cap de Redacció i Maquetació:

José Juan Cabezuelo Menadas, CIRIEC-Espanya

Consell de Redacció:

Alfredo Artigas Chaves, *XEAS País Valencià*
Germán Beltrán Lapuerta, *Fed. de Cooperatives Elèctriques Comunitat Valenciana*
Rubén Cohen Tercero, *Cooperatives Agro-alimentàries Comunitat Valenciana*
Nieves Dios Ibáñez, *Creu Roja València*
Marina Guillén Valero, *CIRIEC-Espanya*
Andrés Lluch Figueres, *Director general de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral de la Generalitat Valenciana*
Mar Mestre Cervera, *Associació Valenciana de Cooperatives de Crèdit*
Ana Real Sebastián, *Federació Valenciana d'Empreses Cooperatives de Treball Associat - FEVECTA*
Luis Vañó Gisbert, *Plataforma del Tercer Sector de la Comunitat Valenciana*

Manuel Alegre Nuevo, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Carmen Blasco Pellicer, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Yolanda Blasco Gil, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Belén Català Estada, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Rubén José Cuñat Giménez, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Gemma Fajardo García, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Miguel Ángel García Calavia, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Tomás González Cruz, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Antonio González Rojas, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Frederic López Mora, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Francisco J. Medina Albaladejo, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Rosana Montalbán Moya, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Jesús Olavarria Iglesia, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Domingo Ribeiro Soriano, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Teresa Savall Morera, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Virginia Simón Moya, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Francisco Soler Tormo, *IUDESCOOP-Universitat de València*
Mª José Vañó Vañó, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Isidro Antuñano Maruri, *CIRIEC-Espanya*
Montserrat Balas Lara, *Fundación ONCE*
Alejandro Barahona Riber, *CIRIEC-Espanya, ex Subdirector General d'Economia Social del Govern Espanyol*
Paloma Bel Durán, *Asociación de Estudios Cooperativos - AECCOP*
José Galán Peláez, *CIRIEC-Espanya*
Gabriel García Martínez, *Universitat Politècnica de València*
José Mª Herranz de la Casa, *Universidad de Castilla-La Mancha*
Juan Fco. Juliá Igual, *Universitat Politècnica de València*
Gustavo Lejarriaga Pérez de las Vacas, *Univ. Complutense de Madrid*
Elena Meliá Martí, *Universitat Politècnica de València*
Adoración Mozas Moral, *CIRIEC-Espanya*
Santiago Murguí Izquierdo, *Universitat de València*
Carmen Pastor Sempere, *Universitat d'Alacant*
Javier Quiles Bodí, *Consum*
Ana Isabel Tórtola García, *Fundació Nova Feina*
Francisco Salinas Ramos, *CIRIEC-Espanya*
María José Senent Vidal, *Universitat Jaume I de Castelló*

Secció de Legislació:

Gemma Fajardo, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Servei de Documentació:

Ana Martínez Benlliure, *Servei de Documentació del CIDECE*

Administració i Redacció:

CIDECE/CIRIEC-Espanya
Facultat d'Economia · Av. dels Tarongers, s/n · Despatx 2P21
46022 VALENCIA · Tel: 96 382 84 89 · Fax: 96 382 84 92.

Disseny de portades i de la publicació:

Visualco Comunicació · www.visualco.com

Impressió:

Gràfiques Papallona, s.c.v. · Tel: 96 357 57 00 · València

I.S.S.N.: 1131-6454 · Depósito Legal: V-3181-1991

ÍNDEX

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA 4

COMUNITAT VALENCIANA.....4

Aprobat el III Pla 'Fent Cooperatives' de suport i foment del Cooperativisme a la Comunitat Valenciana (2025-2026)

L'IUDESCOOP, a les Nacions Unides

El Laboratori de Longevitat IUDESCOOP-ILUNION i 'Eldiario.es' estrenen el pòdcast 'Llarga Vida'

CEGEA i la Càtedra CATIECA presenten nous casos d'èxit d'integració de cooperatives agroalimentàries, en les III Jornades CATIECA sobre models i experiències d'integració

ANECOOP inicia els actes de celebració del seu 50 aniversari a la Fira Fruit Attraction

Enercoop, Cooperativa Elèctrica de Crevillent, reconeguda en el seu 100 aniversari pel Ministeri per a la Transició Ecològica

Armando Nieto, reelegit president executiu de Divina Seguros per als pròxims sis anys

CERMI CV planteja a Educació una estratègia per a garantir una escola inclusiva per a tot l'alumnat

NACIONAL 16

El 2n Congrés Jurídic de CIRIEC-Espanya, celebrat a Barcelona, reflecteix la consolidació d'una comunitat de juristes experts en Economia Social

'CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa', publica un monogràfic sobre avanços i perspectives en l'agenda d'investigació en Economia Social

COCETA impulsa el lideratge paritari en les cooperatives i l'Economia Social

REVERSCO i la consolidació d'un àmbit de coneixement: la fita de publicar 150 números ininterrompudament

Lliurats els premis de Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya, en la seua 10a edició

Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya trasllada al comissari d'Agricultura de la UE la seua decepció per les propostes de marc financer comú i reforma de la PAC

Cajamar celebra 50 anys d'investigació agroalimentària a 'Las Palmerillas', amb la inauguració de noves instal·lacions

Les cooperatives de crèdit pertanyents a la UNACC superaren els 1.575 milions d'euros de benefici net en 2024

CONCOVI promou les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús o en propietat com a alternativa a la crisi habitacional

Laborpar va celebrar la seua assemblea general a Múrcia afrontant els reptes i desafiaments de les societats laborals

Grup Social ONCE es consolida com el quart ocupador del país, amb 77.000 treballadors

La Plataforma del Tercer Sector condemna la greu crisi humanitària a Gaza i exigeix una resposta internacional urgent

REAS Xarxa de Xarxes compleix 30 anys: tres dècades d'expansió de l'Economia Solidària

INTERNACIONAL 34

La Cimera Europea d'Economia Social a Múrcia reclama un nou i decidit impuls per al sector, com a mitjà per a aconseguir l'autonomia estratègica de la Unió Europea

Europa va celebrar la innovació i la inclusió social en la gala dels III 'Social Economy Awards'

Reaccions del cooperativisme, mutualisme i fundacions europees al discurs de Von der Leyen sobre l'estat de la Unió

L'Economia Social i les Cooperatives, presents en la declaració política de la 2a Cimera Mundial sobre Desenvolupament Social a Doha

L'ONU adverteix sobre la necessitat de salvaguardar els avanços globals en Economia Social i Solidària

Se celebra a Santa Cruz de la Sierra (Bolívia) la Trobada Iberoamericana d'Economia Social i Solidària

L'ECONOMIA SOCIAL A INTERNET 44

TEMES DE ACTUALITAT 46

CEGEA, 25 anys d'investigació i suport a la gestió del teixit empresarial i agroalimentari

Tema d'actualitat coordinat per Erasmo I. López Becerra, professor del CEGEA-UPV i CIRIEC-Espanya

- Workshop internacional sobre informació corporativa: sostenibilitat i interès públic, per Natalia Lajara De Camilleri, Fernando Polo Garrido i Elies Seguí Mas

- Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC), per Juan Francisco Juliá Igual, Felipe Palau Ramírez i Erasmo I. López Becerra

- Reconeixements i conclusions generals

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ 62

EN PORTADA 62

Entrevista a **Aránzazu González Rubio**, subdirectora general d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral del Ministeri de Treball i Economia Social

LES NOSTRES FEDERACIONS 68

Confederació Espanyola de Cooperatives de Treball Associat (COCETA), dignificant l'ocupació a través del cooperativisme

LES NOSTRES EMPRESES 74

Mutua Levante, a l'avantguarda de les assegurances ètiques i responsables

L'ECONOMIA SOCIAL EN LA HISTÒRIA 80

L'origen de la premsa cooperativa a Catalunya: una font clau per al coneixement de la història del cooperativisme espanyol, per Miguel Garau Rolandi

L'ECONOMIA SOCIAL EN LES LLEIS..... 85

Mesures fiscals i financeres per a la promoció de les cooperatives d'habitatges en cessió d'ús, a Catalunya, per Gemma Fajardo García

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES 91

FENT COOPERATIVES

Pla de suport i foment del
cooperativisme
de la Comunitat Valenciana
2025 – 2026

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · COMUNITAT VALENCIANA

APROVAT EL III PLA 'FENT COOPERATIVES', DE SUPORT I FOMENT DEL COOPERATIVISME A LA COMUNITAT VALENCIANA (2025-2026)

L'Administració pública valenciana ha reafirmat el seu compromís pel foment del cooperativisme aprovant, en el marc del Consell Valencià del Cooperativisme, el tercer Pla 'Fent Cooperatives' per al període 2025-2026. La seua elaboració ha sigut coparticipada per l'Administració, el sector cooperatiu i l'àmbit acadèmic. Este pla, com els anteriors, constituïx una guia per a prioritzar les mesures de suport de la Generalitat. La tercera edició s'ha focalitzat en menys mesures, un total de 50, i s'ha prioritzat el seguiment de l'execució del pla amb indicadors, com a mecanisme de millora de l'eficàcia d'esta política pública.

El Consell Valencià del Cooperativisme, òrgan de composició paritària entre el Consell de la Generalitat i la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval), ha aprovat i publicat el III Pla Fent Cooperatives, de suport i foment del cooperativisme a la Comunitat Valenciana (2025-2026). En la seua redacció han participat els professors Belén Català Estada i Rafael Chaves Ávila (IUDESCOOP i CIRIEC-Espanya), juntament amb Nardi Alba Benaches, directo-

ra de Concoval, i Adrián Broz Lofiego i Ángel García Ortiz, de Florida Universitària.

Segons els seus autors, el tercer Pla Fent Cooperatives aspira a mantindre el prestigi que va obtindre el segon Pla i a constituir una guia per a l'Administració pública, principalment autonòmica, i també per a les pròpies organitzacions representatives del sector; a l'hora de definir i desplegar les seues polítiques de suport i foment del cooperativisme valencià durant els

pròxims anys. Entre els èxits del segon Pla destaquen l'aprovació de diverses normes com la Llei 3/2023, de 13 d'abril, d'habitatges col·laboratius de la Comunitat Valenciana, però sobretot el Decret llei 4/2023, de 10 de març, del Consell, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Cooperatives de la Comunitat Valenciana.

El tercer pla de suport i foment del cooperativisme a la Comunitat Valenciana suposa una revisió actualitzada del pla Fent Cooperatives II, inicialment projectat per al període 2021-2022. Per a la seua elaboració s'han recaptat, sistematitzat i contemplat les propostes i consideracions formulades durant un procés participatiu previ.

Les cooperatives com a model

En el Pla es recorda que les cooperatives constitueixen un model empresarial democràtic i participatiu que genera riquesa, ocupació, innovació, benestar social i cohesió territorial d'una manera més equitativa i sostenible. A la Comunitat Valenciana operen 2.704 empreses cooperatives presents en totes les branques d'activitat econòmica i en totes les comarques. Aquestes empreses ocupen directament 61.073 persones, associen aproximadament 2,7 milions de persones i generen un volum de vendes superior als 8.971 milions d'euros, cosa que representa el 7,1% del PIB de la Comunitat.

Diverses resolucions i recomanacions oficials d'organismes internacionals reconeixen la utilitat per al desenvolupament sostenible de l'economia social i de les cooperatives, i insten els governs nacionals i regionals, entre ells el Govern valencià, a implementar polítiques públiques per al seu foment. Organitzacions internacionals com l'ONU, l'OIT i l'OCDE han aprovat resolucions i recomanacions clau en la matèria aquests tres últims anys.

El document recorda també que existeix un mandat constitucional, estatutari, de les Corts Valencianes i del Consell per al foment del cooperativisme. El propi art. 80.4 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana arreplega el mandat exprés al foment del cooperativisme.

Millorar la competitivitat de les cooperatives

Pel que fa a la visió del tercer pla biennal, el Consell Valencià del Cooperativisme ha coincidit a assenyalar que, essencialment, és vàlida la del primer i segon pla, ja que es tracta d'una mirada a llarg termini: aconseguir una millora en la competitivitat de les cooperatives valencianes.

Aquesta millora s'ha d'aconseguir a través de quatre eixos fonamentals: el creixement sostenible (social, econòmic i mediambiental); l'increment de l'ocupació de qualitat (estable i productiva); l'avanç en la presència igualitària de dones i joves en els àmbits

Redactors del Fent Cooperatives III. D'esq. a dta. Rafael Chaves, Belén Català, Nardi Alba, Ángel García i Adrián Broz.

empresarials de responsabilitat, i l'extensió dels valors i principis propis del model cooperatiu a la resta del teixit empresarial valencià.

Així mateix, igual que en el segon Pla, es continua representant l'impacte de les diferents mesures en els ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) i també s'identifiquen els òrgans gestors de cadascuna d'elles. Pel que fa al nombre de mesures, es manté en 50. Algunes de les mesures del segon pla s'han mantingut, altres han sigut revisades i actualitzades, i també se n'han afegit de noves.

El tercer Pla, d'altra banda, posa el focus en el seguiment. Per a això s'ha realitzat un exercici de profunda revisió dels indicadors amb el propòsit que siga viable l'obtenció de dades, de manera que es puga avaluar de forma ràpida i contínua la execució

del pla, cosa que es considera imprescindible per a garantir la seua efectivitat. Açò implica que cobrarà molta importància el seguiment semestral que ha de fer el Consell Valencià del Cooperativisme.

Sis eixos estratègics

El tercer Pla 'Fent Cooperatives' proposa 6 eixos estratègics, que són els que marquen la definició dels objectius i de les mesures en què es desplega. Aquests eixos estratègics són:

- Transformació de l'economia valenciana, mitjançant el foment del cooperativisme com a vehicle per a una transició ecològica i digital justa.
 - Desenvolupament del "múscul empresarial cooperatiu", mitjançant la millora de la competitivitat, la mida i el nivell de rendiment de les cooperatives valencianes.
 - Desenvolupament de la pol·linització cooperativa de l'economia valenciana, a través de la creació de les condicions per a la multiplicació de les cooperatives en tot el territori i l'economia de la Comunitat.
 - Desenvolupament de la innovació social cooperativa:
- En sectors innovadors i de creixement (digital, medi ambient, creativitat, cures, així com en els ecosistemes prioritzats per l'Estratègia Industrial Europea per a l'economia social -sector agroalimentari, ener-

gies renovables, salut, indústries culturals i creatives, turisme i comerç minorista)

- En noves modalitats cooperatives (comunitats energètiques, cooperatives d'emprenedors, cooperatives escolars, habitatge col·laboratiu (cohousing), cooperatives de serveis públics, etc.)

- En formes innovadores de col·laboració públic-privada.

• Reforç del compromís social de les cooperatives i la seua visualització en la societat.

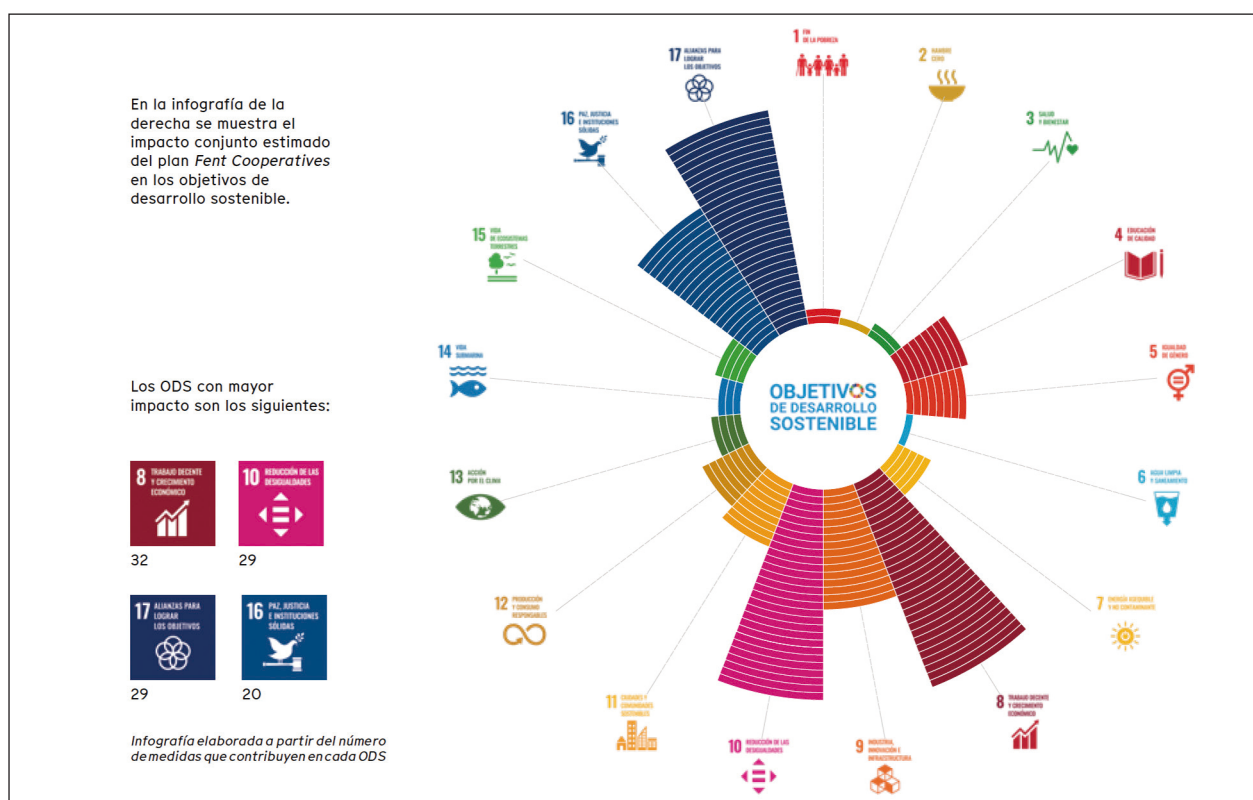
• Millora de la qualitat de l'ecosistema institucional cooperatiu a la Comunitat Valenciana.

Set línies estratègiques

Per a la definició de les línies estratègiques del Fent Cooperatives s'ha partit de l'avaluació del segon Pla, així com de les prioritats assenyalades per les persones que han participat en les diferents fases durant el procés d'elaboració de la proposta. Així, s'ha constatat primerament que l'execució del segon pla biennal s'ha vist ressentida sobretot en tres capítols, que s'han incorporat per a afavorir-ne el desenvolupament futur: (i) finançament, (ii) governança i eficiència de les administracions públiques, i (iii) col·laboració públic-privada.

Com a resultat de tot això, el tercer Pla ha quedat estructurat en set línies estratègiques:

Estimació de l'Impacte conjunt del 'Fent Cooperatives' en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Línia 1: Desenvolupament econòmic-empresarial, finançament, ocupació i digitalització

Línia 2: Desenvolupament societatari

Línia 3: Desenvolupament mediambiental i territorial

Línia 4: Col·laboració públic-privada

Línia 5: Comunicació, formació i investigació

Línia 6: Estructura representativa i participació institucional

Línia 7: Governança de l'Administració pública del cooperativisme

I cinquanta mesures

Finalment, el document desenvolupa, una a una, les 50 mesures del pla Fent Cooperatives, amb detall dels indicadors per al seu seguiment, així com dels centres gestors que intervenen en qualitat de responsables,

finançadors o col·laboradors. També s'hi assenyalen els ODS en què té un major impacte cadascuna de les cinquanta mesures.

Amb tot, el nou pla 'Fent Cooperatives' no sols actualitza les estratègies d'impuls al cooperativisme, sinó que també el situa en el centre de la transformació productiva, digital i ecològica del territori valencià. El seu enfocament integral -que abasta des del finançament i la formació fins a la innovació i la governança- converteix el pla en una eina exemplar de planificació pública, capaç d'enfortir el teixit empresarial valencià i projectar els valors cooperatius com a motor de cohesió social i progrés sostenible.

Document disponible en: <https://concoval.es/wp-content/uploads/2025/10/Fent-Cooperatives-2025-2026-VAL.pdf>.

Les 50 mesures del 'Fent Cooperatives' III

Línia 1. Desenvolupament econòmic-empresarial, finançament, ocupació i digitalització

Mesura 1.- Foment de la transformació en cooperatives d'empreses mercantils en crisi, processos concursals o amb problemes de relleu generacional.

2.- Elaboració i execució de plans estratègics de desenvolupament empresarial orientats a promoure de manera viable la innovació tecnològica i social en cooperatives existents i de nova creació, primant l'exploració de nous mercats (especialment en sectors emergents), la internacionalització, l'adaptació a la transició ecològica i la transformació digital (TIC, Big Data, intel·ligència artificial, blockchain, indústria 4.0).

3.- Impuls de formats cooperatius innovadors com les cooperatives d'emprenedoria, les cooperatives d'iniciativa social, les cooperatives polivalents i altres figures cooperatives emergents.

4.- Desenvolupament del capital humà de les cooperatives: formació de les persones sòcies i treballadores en els àmbits societatari, empresarial i professional, i contractació de personal tècnic qualificat.

5.- Promoció de l'augment de la dimensió empresarial de les cooperatives (volum de negoci, nº de persones sòcies i llocs de treball) per qualsevol de les vies possibles: creixement intern, creixement extern (fusions/integracions) i aliances estratègiques (intercooperació de cooperatives de diferent mida i sector).

6.- Foment de la capacitat i autonomia financera de les cooperatives.

7.- Subscripció d'un conveni amb les cooperatives de crèdit per a la prestació de serveis financers de la Generalitat i del sector públic valencià.

8.- Constitució d'un fons de finançament específic en l'IVF, en coordinació amb la seua unitat de desenvolupament de projectes, per dotar d'una línia de crèdit que canalitze recursos de diverses fonts (Generalitat, Estat, Unió Europea, estalvi de la societat civil valenciana, moviment cooperatiu).

9.- Revisió i ampliació dels incentius a l'autoocupació cooperativa i dels incentius regulats en el programa d'ajudes per a la incorporació de persones aturades com a sòcies treballadores en cooperatives.

10.- Estímul de la presència del cooperativisme en l'ecosistema d'emprenedoria i innovació de la Comunitat i incorporació de personal especialitzat en cooperatives en els serveis públics d'assessorament a persones emprenedores.

11.- Foment de programes d'autoocupació cooperatiu en les polítiques dirigides a col·lectius específics (dones i joves).

12.- Desenvolupament d'instruments de finançament per a la transformació digital de les cooperatives.

13.- Formació en competències digitals de membres i líders de les cooperatives per impulsar la seua modernització i competitivitat en el mercat digital.

Línia 2. Desenvolupament societatari

14.- Foment de bones pràctiques en matèria d'organització interna i participació cooperativa entre sòcies i socis, personal directiu, membres de consells rectors i persones aspirants a adquirir la condició de sòcies mitjançant programes de formació en governança cooperativa.

15.- Promoció de l'accés de joves i dones als llocs de direcció de les cooperatives i com a personal tècnic qualificat.

16.- Foment de la incorporació de dones i joves als consells rectors de les cooperatives.

17.- Suport a l'elaboració de memòries de sostenibilitat i responsabilitat social en les cooperatives com a instrument de gestió que incrementa la competitivitat i fomenta el desenvolupament sostenible i la cohesió social.

18.- Estímul de la incorporació de les cooperatives al Registre d'Entitats Valencianes Socialment Responsables.

Línia 3. Desenvolupament mediambiental i territorial

19.- Impuls de la participació i col·laboració de les entitats de l'administració local en projectes d'impacte territorial en els quals intervinguen o participen cooperatives.

20.- Incentivació de la presència activa de les cooperatives en els òrgans, plataformes, plans i accions generades en el seu entorn local.

- 21.- Promoció del cooperativisme en les accions, estratègies i projectes d'actuació per als municipis en risc de despoblament.
- 22.- Desenvolupament de nous models de negoci cooperatius basats en els principis de l'economia circular.

Línia 4: Col·laboració públic-privada

- 23.- Suport a la transició ecològica, l'eficiència energètica, la neutralitat en carboni i l'adaptació al canvi climàtic de les cooperatives.
- 24.- Foment de la producció cooperativa com a producte de proximitat (km 0) en la cadena de valor.
- 25.- Promoció del rol de les cooperatives com a mecanisme d'educació ambiental.
- 26.- Desenvolupament de campanyes de divulgació i formació que impulsen la col·laboració públic-privada entre les cooperatives i les administracions local i autonòmica, amb l'objecte de donar a conèixer els instruments jurídics disponibles per a això, de sensibilitzar sobre la idoneïtat de la fórmula cooperativa per a dur a terme aquestes iniciatives, i de proporcionar suport tècnic al personal funcionari implicat per tal d'aportar seguretat jurídica a les operacions.
- 27.- Foment de la participació de les administracions públiques en projectes econòmics d'interès local desenvolupats per cooperatives de serveis públics, d'emprenedoria o de comunitats energètiques, i modificació de la regulació que impedeix a la Generalitat participar en el capital social de les cooperatives.
- 28.- Generalització de les instruccions per a implementar criteris de solvència tècnica social i foment de les licitacions mitjançant el procediment d'associació per a la innovació.
- 29.- Estimul de la qualificació de les cooperatives d'iniciativa social i de les no lucratives, així com de la seua declaració d'utilitat pública per afavorir la prestació per part d'aquestes en serveis d'interès econòmic general.
- 30.- Impuls d'accions que reconeguen la idoneïtat de la fórmula cooperativa per a la constitució de comunitats energètiques i afavorisquen la transformació en cooperativa sota altres formes jurídiques.

Línia 5: Comunicació, formació i investigació

- 31.- Desenvolupament de projectes cooperatius amb una visió innovadora sobre solars i edificis públics en desús mitjançant la instrumentalització de tècniques de contingut patrimonial (concessions demaniales, drets de superfície, cessió d'ús, promoció delegada, arrendament operatiu i altres figures).
- 32.- Inclusió de clàusules de contingut social en les diferents fases d'adjudicació d'un negoci patrimonial (solvència i valoració d'ofertes).
- 33.- Elaboració de materials divulgatius i d'informes que serveixen, d'una banda, com a eines de comunicació, visualització, formació i construcció del discurs cooperatiu modern i, d'altra banda, per a donar suport amb dades objectives al disseny i avaluació de polítiques públiques en matèria de cooperatives, així com a l'evolució de les seues magnituds.
- 34.- Suport a projectes d'investigació conjunts entre organitzacions cooperatives, universitats i els seus centres adscrits, entitats públiques i cooperatives.
- 35.- Recopilació, sistematització i publicació de dades estadístiques i censals de les cooperatives conforme al previst en la legislació cooperativa.
- 36.- Divulgació del cooperativisme i bones pràctiques entre els mitjans de comunicació i xarxes socials.
- 37.- Desenvolupament d'una estratègia de marca cooperativa que permeta millorar la notorietat i el posicionament del cooperativisme valencià.
- 38.- Inclusió del cooperativisme valencià en la nova llei de senyes d'identitat de la Comunitat Valenciana.
- 39.- Formulació i coordinació, per part del Consell Valencià del Cooperativisme, d'un mòdul de formació en gestió integral i cultura organitzacional de cooperatives dirigit a les persones sòcies i al personal tècnic i directiu de les cooperatives, i també a qui desempenyen tasques relacionades amb el cooperativisme en les administracions públiques de la Comunitat Valenciana.

Línia 6: Estructura representativa i participació institucional

- 40.- Desenvolupament de programes en col·laboració amb la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació per a l'impuls de les cooperatives escolars, com a eina pedagògica en els nivells d'educació infantil, primària i secundària, orientada a la generació d'una cultura cooperativa entre l'alumnat i a la promoció d'una ocupació sostenible i de qualitat per al futur.
- 41.- Millora dels instruments d'inserció laboral en cooperatives, mitjançant la inclusió del cooperativisme en els programes de formació professional per a l'ocupació, el desenvolupament de la formació dual de l'alumnat de les cooperatives d'ensenyament que imparteixen cicles de formació professional reglada, i la introducció de formació cooperativa en els postgraus universitaris orientats a la creació o gestió d'empreses.
- 42.- Impuls d'accions que reforcen la integració de les cooperatives i les seues entitats associatives en l'estructura de representació regulada en la legislació autonòmica sobre cooperativisme.
- 43.- Consolidació del lideratge de les cooperatives en la coordinació d'actuacions conjuntes amb la resta d'entitats d'economia social de la Comunitat Valenciana en àmbits d'interès comú.
- 44.- Incorporació de les entitats representatives de les cooperatives valencianes en les plataformes i òrgans consultius de la Generalitat amb competències en matèries d'interès socioeconòmic (diàleg social).
- 45.- Articulació d'una mesa de treball sobre cooperativisme en Les Corts, l'actuació de la qual es desplegue en col·laboració amb la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana, orientada a eliminar les barreres legals que limiten o entorpeixen el desenvolupament cooperatiu.

Línia 7: Governança de l'Administració pública del cooperativisme

- 46.- Elaboració d'un nou pla estratègic del Consell Valencià del Cooperativisme (CVC) que afavorisca el desenvolupament de les funcions que té atribuïdes per llei en les àrees de participació en les polítiques del Consell, foment i promoció del cooperativisme, intervenció legal i resolució extrajudicial de conflictes.
- 47.- Adequació dels programes d'ajudes a la realitat de les cooperatives, millora de l'eficiència administrativa en la seua gestió i eliminació dels obstacles burocràtics per a l'accés a les subvencions.
- 48.- Reforç de la coordinació interdepartamental de la Generalitat Valenciana en matèria de cooperativisme.
- 49.- Impuls de la presència de les cooperatives valencianes en els plans, estratègies i polítiques nacionals i europees.
- 50.- Reestructuració i millora del Registre de Cooperatives, amb una nova reglamentació que impulse un funcionament àgil del mateix i una dotació suficient de mitjans tècnics i humans per assegurar la seua transformació digital.

EL IUDESCOOP, A LES NACIONS UNIDES

La investigadora de l'IUDESCOOP Belén Català Estada realitza una estada de tres mesos a l'Institut d'Investigació de les Nacions Unides per al Desenvolupament Social (UNRISD), amb seu a Ginebra.

Durant aquest període, la investigadora s'integrarà en la línia de treball 'Economies Alternatives per a la Transformació' i col·laborarà en el projecte 'Economies de la vida per al desenvolupament sostenible'. Aquesta investigació analitza el paper de les economies vinculades a la cura, la salut, l'educació i altres àmbits essencials per a la vida, així com els seus efectes en la reducció de la desigualtat i la seua contribució a un desenvolupament més inclusiu. El projecte contempla l'elaboració d'un estudi de precedents i una anàlisi exhaustiva amb estudis de cas, emprant metodologies participatives i enfocaments multidimensionals. Els seus resultats serviran de base per a formular recomanacions de política pública orientades a impulsar societats més equitatives i sostenibles.

Durant la seua estada, la investigadora treballarà juntament amb el coordinador sènior d'investigació de l'UNRISD, el coreà Ilcheong Yi, reforçant així la col·laboració acadèmica amb organismes internacionals de referència.

EL LABORATORI DE LONGEVIDAT IUDESCOOP-ILUNION I EL DIÀRIO.ES ESTRENEN EL PODCAST “LARGA VIDA”

El Laboratori de Longevidat ILUNION-IUDESCOOP i ElDiario.es-Comunitat Valenciana han llançat l'episodi pilot de “Larga Vida”, un podcast narratiu i documental que aborda la longevidat com un dels grans reptes del segle XXI, encara que també com una oportunitat per a aprendre i entendre noves etapes de la vida a través de converses, històries personals i entrevistes amb experts.

Capitanejat per la periodista Mariola Cubells en el seu episodi pilot, cadascun d'ells abordarà un tema clau de la longevidat: l'envelliment del cos, el paper de les cures, la salut mental en l'edat adulta, l'edatisme, les barreres de tot tipus que sofreixen les persones majors, les noves formes de jubilació o l'amor després dels 70. Aquest podcast busca emocionar i fer pensar els oients de totes les edats i podrà escoltar-se des de la pàgina web d'ElDiario.es i també des de la plataforma Spotify.

Segons explica el professor Gustavo Zaragoza, un dels impulsors del projecte, “Larga Vida” posa el focus en el que significa viure més anys en un món que no sempre està preparat per a això, ja que cada any vivim més i millor. “Volem posar en valor aquest assoliment col·lectiu, trencar estereotips i actuar

front a l'edatisme, per aquest motiu comencem parlant de la felicitat amb la periodista Mariola Cubells, repassarem els assoliments aconseguits i també els reptes als quals ens sotmeten aquests canvis”, escriu en ElDiario.es, i continua: “Una llarga vida per a la majoria dels seus integrants és el que qualsevol societat desitjaria, ací i ara estem recorrent aquest camí i nosaltres volem fer-ho analitzant, aprenent, i sobretot amb una mirada diferent a com se solen abordar les qüestions relacionades amb les persones majors”.

El Laboratori de Longevidat és un projecte pioner impulsat el passat mes de maig per l'Institut IUDESCOOP i ILUNION VidaSénior.

CEGEA I LA CÀTEDRA CATIECA PRESENTEN NOUS CASOS D'ÈXIT D'INTEGRACIÓ DE COOPERATIVES AGROALIMENTÀRIES, EN LES III JORNADES CATIECA SOBRE MODELS I EXPERIÈNCIES D'INTEGRACIÓ

Durant les jornades es va presentar també l'aplicació CoopIQ, Intel·ligència Financera per a Cooperatives, una app desenvolupada per a proporcionar de manera individual i confidencial a cada cooperativa un informe de la seua situació econòmicofinancera i la seua evolució en els últims anys.

La Càtedra d'Integració Empresarial Cooperativa Agroalimentària (CATIECA), del Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses (CEGEA) de la Universitat Politècnica de València, juntament amb la Conselleria d'Agricultura, Aigua, Pesca i Alimentació de la Generalitat Valenciana, van celebrar el passat 24 de setembre les III Jornades sobre models i experiències d'Integració Cooperativa, que van reunir al Saló d'Actes de l'ETSIAMN (UPV) a desenes de professionals del sector del cooperativisme agroalimentari, així com a estudiants del màster MBA en Direcció de Cooperatives Agroalimentàries procedents de països com Xile, Colòmbia, França, Hondures, Itàlia, Mèxic, República Dominicana, Rússia, Tunísia i Ucraïna.

L'esdeveniment va ser inaugurat per la vicerectora d'Investigació de la UPV, Belén Picó, juntament amb la directora de la Càtedra CATIECA, professora de la UPV Elena Meliá, i el director del CEGEA, Felipe Palau.

CIRIEC-Espanya va participar com a entitat col·laboradora de la trobada, juntament amb altres organitzacions com la Confederació de Cooperatives de la

Comunitat Valenciana; Cooperatives Agro-Alimentàries de la Comunitat Valenciana, Cooperativas Agroalimentarias de España, ANECOOP, CAJAMAR, i la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral, de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació de la Generalitat Valenciana.

Un exemple d'innovació hortofructícola

Aquesta tercera edició va comptar amb l'excel·lent presentació per part del director general d'UNICA GROUP SCA, Enrique de los Ríos, qui va explicar com ha aconseguit aquesta cooperativa de segon grau ubicada a Almeria posicionar-se com un referent d'integració cooperativa a tot el territori nacional.

UNICA va començar la seua trajectòria el 2009 quan només eren 5 cooperatives, i gràcies a la suma de diverses cooperatives d'altres comunitats autònomes acaben d'inaugurar un gran centre logístic dedicat a l'estudi i investigació agroalimentària.

Actualment està integrada per 19 cooperatives sòcies, compta amb una facturació de 622 milions d'euros

2017	240
2018	230
2019	170
2020	171
2021	207
2022	208
2023	170
2024	91
2024	9

ANECOOP INICIA ELS ACTES DE CELEBRACIÓ DEL SEU 50É ANIVERSARI EN LA FIRA FRUIT ATTRACTION

La cooperativa agroalimentària de segon grau Anecoop va iniciar els actes del seu 50é aniversari en la fira Fruit Attraction, una trobada sectorial que té lloc a Ifema (Madrid), i l'última edició de la qual es va celebrar entre el 30 de setembre i el 2 d'octubre passats. En aquesta fira, en què es donen cita els representants de les cadenes de fruites i verdures de tot el país, Anecoop va oferir una roda de premsa amb la participació del seu president, Alejandro Monzón, i el seu director general, Joan Mir, que van fer un recorregut per la història, les fites més importants, l'actualitat i les línies futures d'actuació de la cooperativa valenciana, primera empresa hortofructícola del Mediterrani.

La trobada amb els mitjans va començar amb una felicitació per part de Monzón a "tots els que han format i formen part d'aquesta gran família", i sobretot als agricultors, "els protagonistes de la nostra història" que, en paraules del president, "cultiven futur guiats pels valors cooperatius i compromesos amb una agricultura sostenible que garanteix aliments saludables, protegeix el medi ambient i enforteix les comunitats rurals".

Anecoop celebrarà el seu 50é Aniversari al llarg de tot l'exercici 2025-2026, "amb el repte de transformar els desafiaments en oportunitats per a continuar avançant en competitivitat i posicionament internacional, millorant la rendibilitat dels agricultors", va concretar Joan Mir.

Anecoop naix en 1975, quan 31 cooperatives cítriques van decidir unificar el seu volum de producció per a abordar en millors condicions comercials els mercats de l'Est d'Europa. En l'actualitat, integra 61 entitats sòcies i representa més de 20.000 agricultors, que cultiven més de 61.000 hectàrees repartides per 13 províncies (València, Castelló, Alacant, Múrcia, Almeria, Cadis, Sevilla, Huelva, Ciudad Real, Segòvia, Valladolid, Navarra i Lleida).

El director general d'Anecoop, Joan Mir, va indicar que l'oferta continua sent una de les seues majors bases. "Ofereix una àmplia gamma de productes, que inclou cítrics, fruites de temporada i exòtiques, hortalisses tant d'hivernacle com de cultiu a l'aire lliure, a més de suc, conserves vegetals, flors i productes de V gamma", va subratllar davant els periodistes presents. "Comptem també amb una divisió especialitzada en vins. I a la producció convencional sumem pràctiques de producció integrada i agricultura ecològica, sempre amb l'objectiu de millorar la rendibilitat dels nostres socis i respondre eficaçment a les exigències del ca-

nal de distribució", va afegir. Un catàleg amb més de 90 productes en una cartera present en un total de 74 països.

Per a la seua comercialització, Grup Anecoop compta amb una estructura integrada per cinc delegacions a Espanya, dotze filials en huit països i dues plataformes logístiques, que la converteixen, segons va traslladar Monzón, en "possiblement, la major xarxa comercial hortofructícola d'Europa".

Un model d'integració d'èxit

Durant la roda de premsa, els representants d'Anecoop van recordar algunes de les fites d'aquesta cooperativa, entre ells la posada en marxa de la primera filial a França (1979); el llançament de productes tan emblemàtics com el meló d'Alger sense llavors Bouquet (1992) i el kaki Persimon (1997); l'elaboració del reglament "naturane", de producció integrada; el llançament de campanyes de comunicació per a posar en valor el medi rural i l'activitat agrícola; o el seu afany per anar més enllà en l'àmbit de la gestió sostenible, que va arrancar en 2021 amb la seua adhesió al Pacte Mundial de les Nacions Unides i la presentació en 2023 de l'Observatori de Sostenibilitat d'Anecoop.

De cara al futur, entre els àmbits en què ja està treballant la cooperativa, Joan Mir va testificar: "L'adaptació als avanços en les noves tecnologies, al canvi climàtic i als nous marcs normatius; la lluita contra les plagues, el foment del relleu generacional, que tant ens preocupa, i la posada en valor de la producció agrícola davant el consumidor".

Alejandro Monzón va concloure que les principals línies de treball se centren, en definitiva, en "avançar en solucions reals per a atraure els joves al camp, perquè sense relleu generacional l'agricultura, tal com la coneixem, deixarà d'existir".

ENERCOOP, COOPERATIVA ELÈCTRICA DE CREVILLENTE, RECONEGUDA EN EL SEU 100É ANIVERSARI PEL MINISTERI PER A LA TRANSICIÓ ECOLÒGICA

El Grup Enercoop, l'empresa matriu del qual és la centenària Cooperativa Elèctrica Benèfica San Francisco de Asís, ha sigut guardonat pel Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic, MITECO, per la seua comunitat energètica 'Comptem', un projecte d'autoconsum solar col·lectiu 'en remot'. La distinció reconeix no sols el seu aspecte tècnic, sinó també la visió completa en la promoció d'un model energètic local i participatiu.

El guardó, atorgat en el marc dels projectes recollits en el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, destaca Enercoop per la seua capacitat de generar impacte i de tindre un efecte multiplicador en el seu potencial de transformació territorial i social.

L'acte de lliurament, presidit per la vicepresidenta tercera del Govern i ministra per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic, Sara Aagesen, va tindre lloc al Col·legi d'Arquitectes de Madrid. El MITECO ha distingit un total de 39 iniciatives considerades exemplars en l'execució dels fons europeus Next Generation.

Un projecte que uneix tecnologia i comunitat

El projecte d'Enercoop ha sigut valorat pel MITECO per conjugar la tecnologia fotovoltaica més capdavantera i posar-la al servei de la comunitat, servint com a eix de dinamització local tant a nivell domèstic com empresarial. Més enllà de l'aspecte tècnic, la distinció

subratlla la visió holística de la cooperativa en la promoció d'un model energètic participatiu.

Així, entre els aspectes més rellevants del projecte, el Ministeri ressalta la creació d'una comunitat energètica en la qual s'integren vectors molt necessaris per a la transició ecològica com la democratització de l'accés a les fonts d'energia renovables, la promoció de la mobilitat sostenible mitjançant la instal·lació de punts de recàrrega, la realització d'accions de dinamització social i l'adequació a les prioritats locals i autonòmiques.

Joaquín Mas, director general del Grup Enercoop, ha declarat que aquest reconeixement "reforça la nostra posició com a referents en innovació a escala nacional gràcies a la gestió i optimització dels fons del Pla de Recuperació, demostrant el potencial de les cooperatives per a liderar la transició energètica des de l'òptica local de manera justa, inclusiva i amb un impacte real en el territori".

Per la seua banda, la vicepresidenta Aagesen va recalcar la rellevància del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, subratllant que el MITECO ha gestionat el 27% dels 80.000 milions d'euros del Pla, amb un 96% del pressupost ja mobilitzat i prop del 70% adjudicat.

Més informació sobre el projecte Comptem:

<https://www.grupoenercoop.es/conocecomptem/>

ARMANDO NIETO, REELEGIT PRESIDENT EXECUTIU DE DIVINA SEGUROS PER ALS PRÒXIMS SIS ANYS

Armando Nieto Ranero va arribar a l'entitat en 1997 com a responsable d'Informàtica i Telecomunicacions i, posteriorment, va passar a exercir el càrrec de director general. Des de 2007 és president executiu de la companyia.

El Consell d'Administració de Divina Seguros, celebrat el passat 29 d'abril, va reelegir Armando Nieto Ranero com a president de l'asseguradora per als pròxims 6 anys. Prèviament a la celebració del Consell d'Administració va tindre lloc l'assemblea general extraordinària de Divina Pastora, Mútua d'Assegurances, en la qual, després de la votació dels mutualistes, van ser reelegits com a consellers Armando Nieto i Pedro Jara. Renovats aquests càrrecs, es va reunir el Consell d'Administració de la companyia que, per unanimitat, va reelegir Nieto com a president executiu.

Armando Nieto Ranero (La Corunya, 1969) va arribar a l'entitat en 1997 com a responsable d'Informàtica i Telecomunicacions i, posteriorment, va passar a exercir el càrrec de director general. Des de 2007 és president executiu de la companyia.

Durant la seua gestió, l'asseguradora ha presentat beneficis de manera ininterrompuda. En l'últim mandat, també de sis anys, la mútua ha multiplicat per 1,5 el seu patrimoni net, des dels 225 milions d'euros fins als 338 milions d'euros.

Quant a la facturació, aquesta ha passat de 221 milions d'euros en 2018 a 323 milions d'euros en 2024. El resultat s'ha situat en aquest últim any en 32,3 milions d'euros enfront dels 14,5 milions d'euros previs a l'inici del seu últim mandat.

Divina Pastora Seguros s'ha caracteritzat també en aquests anys per la seua estabilitat i solvència, a partir d'una política de prudència en les inversions i d'austeritat en la despesa. El ràtio de solvència de Divina se situa en 4,9 vegades el capital exigít per la normativa europea.

Expansió internacional, entre altres fites

Sota la presidència de Nieto són moltes les fites importants que ha aconseguit la companyia, com l'expansió internacional de l'entitat amb la recent entrada en el mercat portugués; la transformació digital de la companyia, i l'ampliació de la seua cartera d'assegurances, amb productes adaptats a les necessitats dels clients. Actualment, Divina Seguros disposa d'assegurances accessibles a totes les butxaques, que cobreixen tot el cicle vital d'una família.

Armando Nieto Ranero, president de Divina Seguros.

Enorme currículum

Armando Nieto és llicenciat en Física Teòrica i Informàtica, Doctor (PhD) Excel·lent Cum Laude en Computer Sciences, llicenciat en Economia, llicenciat en Ciències Actuarials i Financeres i MSc in Astrophysics amb Distinció. Màster en Borsa i Finances, Certified International Investment Analyst, CIIA, i Graduat en Música amb especialitat de Piano. Ha realitzat postgraus en Física Teòrica, en Enginyeria Nuclear, en Estadística i Investigació Operativa i en Computer Sciences. És autor de més de 50 publicacions i ponències tant a nivell nacional com internacional. Actualment és professor associat del Departament de Matemàtica Aplicada de la UPV i ha impartit diverses matèries com Física, Estadística o Finances en altres universitats.

Divina Seguros, 65 anys d'història

Divina Seguros és una entitat amb més de 65 anys d'experiència, que presta servei en tot tipus d'assegurances que garantixen les necessitats bàsiques de la unitat familiar. Disposa d'una cartera de productes caracteritzada per una excel·lent relació preu-coertura, amb l'objectiu principal de facilitar la universalització de les cobertures asseguradores.

CERMI CV PLANTEJA A EDUCACIÓ UNA ESTRATÈGIA PER A GARANTIR UNA ESCOLA INCLUSIVA PER A TOT L'ALUMNAT

La comissió d'educació inclusiva del Comitè d'Entitats Representants de Persones amb Discapacitat de la Comunitat Valenciana (CERMI CV), encapçalada pel seu president, Luis Vañó, va mantindre a principis de setembre una reunió de treball amb la directora general d'Innovació i Inclusió Educativa, Xaro Escrig, per presentar-li el 'Pla Estratègic d'Educació Inclusiva de la Comunitat Valenciana' que, segons van explicar, a través d'onze àmbits d'actuació estableix la fulla de ruta a deu anys "per transformar el sistema educatiu i garantir el dret a una educació plenament inclusiva".

La proposta es fonamenta en un sòlid marc normatiu, ancorat en l'article 24 de la Convenció de l'ONU sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i en la històrica reforma de l'article 49 de la Constitució Espanyola. El CERMI CV ha traslladat a la directora general que el desenvolupament d'aquest Pla Estratègic "no és una opció, sinó una obligació jurídica i un deute històric amb els milers d'estudiants amb discapacitat i les seues famílies que, cada any, veuen vulnerat el seu dret a educar-se en igualtat".

La proposta central del CERMI CV s'articula al voltant d'un "model estructural d'inclusió", que supera l'enfocament de mesures aïllades per proposar "una transformació integral i sistèmica". El pla aborda de manera interconnectada els fonaments del sistema (la cultura inclusiva i la formació del professorat), les estructures (organització, currículum, recursos) i els mecanismes de garantia (governança i participació), assegurant un canvi profund.

L'objectiu és construir un sistema educatiu on la inclusió no siga un afegit o un programa específic, sinó el disseny per defecte de tot el model.

Per a materialitzar aquesta visió, l'estratègia del CERMI CV pivota sobre tres grans eixos de transformació: la transició cap a un sistema educatiu únic, iniciant un procés planificat per a la reconversió dels centres d'educació especial en centres de recursos per a la inclusió; la consolidació d'un currículum universal i la creació d'un sistema de garanties amb finançament per equitat i una governança participativa.

Iniciatives en matèria d'Emergències

A més de la presentació del Pla, la reunió va servir per abordar altres qüestions de màxima urgència. El CERMI CV va presentar les seues iniciatives en matèria de Seguretat i Emergències Inclusives, instint a

la modificació de l'Ordre 27/2012 sobre plans d'autoprotecció per a garantir que no deixen ningú enrere i la presentació de l'esborrany del Protocol de Garantia de Continuitat de Suports Educatius Especialitzats per a l'Alumnat amb Necessitat Específica de Suport Educatiu davant Situacions d'Emergència a la Comunitat Valenciana.

I es van detallar les propostes prioritàries de cara a la Llei de Pressupostos de la Generalitat per a 2026, subratllant la necessitat d'un finançament suficient per a materialitzar el dret a la inclusió.

Exigència de drets i atenció

El president del CERMI CV, Luis Vañó, va afirmar que aquest pla estratègic "no és una declaració d'intencions, és una exigència de drets. Proposem una fulla de ruta clara, viable i jurídicament sòlida per a transitar d'un model que segrega a un sistema que inclou, basat en el nostre principi irrenunciable de 'Res sobre nosaltres sense nosaltres'".

La trobada es va desenvolupar en un clima de diàleg constructiu, en què la Direcció General va rebre la proposta com un valuós document de treball i es va acordar traçar una fulla de ruta conjunta per al codisseny i la futura aprovació del Pla. El CERMI CV col·laborarà de manera lleial en el procés, alhora que romandrà atent per a garantir que el Pla definitiu "siga ambiciós, dispose del finançament necessari i responga a les demandes irrenunciables de les persones amb discapacitat i les seues famílies, convençut que atendre-les amb excel·lència és la millor garantia per a construir un sistema educatiu de qualitat per a tota la comunitat educativa".

NOTICIAS DE LA ECONOMÍA SOCIAL Y COOPERATIVA · NACIONAL

EL 2N CONGRÉS JURÍDIC DE CIRIEC-ESPANYA, CELEBRAT A BARCELONA, REFLECTEIX LA CONSOLIDACIÓ D'UNA COMUNITAT DE JURISTES EXPERTS EN ECONOMIA SOCIAL

Barcelona va ser seu els dies 29 i 30 de setembre del 2n Congrés Jurídic de CIRIEC-Espanya, sota el lema 'Reptes jurídics de l'economia social: sostenibilitat i eficiència'. El Congrés va tindre lloc al Barcelona School of Management de la Universitat Pompeu Fabra (UPF-BSM), amb la col·laboració del Tecnocampus (Mataró) i del Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses (CEGEA) de la Universitat Politècnica de València.

L'Encontre va estar dirigit per Felipe Palau Ramírez, director del CEGEA i de 'CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa', juntament amb el professor Daniel Vázquez, catedràtic de Dret Mercantil de la Universitat de Barcelona. Va començar el dilluns 29 de setembre amb un acte de presentació, en el qual van participar Daniel Vázquez juntament amb Eloi Serrano Robles, professor Titular d'Economia de l'Empresa i director de la Càtedra d'Economia Social Tecnocampus – Universitat Pompeu Fabra; Maria José Vañó, directora adjunta de 'CIRIEC-Espanya,

Revista Jurídica de Economía Social Cooperativa'; José Luis Monzón Campos, director de CIRIEC-Espanya, i David Bonvehí i Torras, director general d'Economia Social i Cooperatives de la Generalitat Catalana.

El Congrés va tenir lloc en un context de gran rellevància per a l'economia social, que la situa davant d'importants desafiaments a tots els nivells, també jurídics, i que tenen el seu màxim exponent actual en la tramitació del Projecte de Llei estatal d'Impuls de l'Economia Social, o de la Llei d'Economia Social i Solidària de Catalunya, també en tramitació.

Gemma Fajardo va impartir la conferència inaugural del 2n Congrés Jurídic de CIRIEC-Espanya. La professora Fajardo va ser presentada pel codirector del Congrés, professor Felipe Palau. A la pàgina anterior, sessió d'inauguració del Congrés, amb Eloi Serrano, Mª José Vañó, Daniel Vázquez, José Luis Monzón i David Bonvehí.

Després del gran èxit de la primera edició, celebrada al juny de 2023 a la Universitat de Còrdova, el 2n Congrés Jurídic de CIRIEC-Espanya va tenir com a objectiu també continuar despertant l'interès en l'economia social per part de juristes de totes les branques i orientacions, des de les que tradicionalment s'han ocupat d'ella (dret mercantil, laboral, civil o tributari), fins a altres branques que s'han ocupat menys del cooperativisme i l'economia social, com són els estudis històrics, internacionals i comparats, filosòfics, constitucionals o d'administració.

La Conferència inaugural del Congrés va estar a càrrec de Gemma Fajardo García, professora titular de Dret Mercantil de la Universitat de València, fundadora i primera directora, juntament amb el professor Jesús Olavarría, de la Revista Jurídica de CIRIEC-Espanya. La professora Fajardo va ser presentada per Felipe Palau, qui va subratllar el seu recorregut històric i les valuoses aportacions en el camp de la investigació i la divulgació de l'economia social.

Seguretat jurídica i precisió conceptual

Gemma Fajardo va impartir la conferència 'L'economia social com a categoria jurídica: finalitat i àmbit'. En el seu discurs va recordar que la legislació té entre els seus principals objectius oferir seguretat jurídica a les persones i entitats en la seva activitat. Per això és necessari que els conceptes estiguen ben delimitats, igual que l'articulat de les lleis. En aquest sentit, va fer un repàs de les lleis d'economia social aprovades

a Espanya, des de l'estatal de 2011 fins a les autonòmiques de Galícia, Aragó, Canàries i La Rioja, per a assenyalar que el projecte de Llei d'Economia Social i Solidària de Catalunya és un dels més treballats i participats dels que s'han redactat fins ara.

Gemma Fajardo va lamentar, per altra banda, algunes qüestions entorn del concepte d'empresa social, que continua generant debat quan no confusió.

Panells d'experts

A continuació, el primer panell d'experts va analitzar qüestions jurídiques referides a l'Economia social, cooperatives, mútues i entitats de base associativa (EBAS). La sessió va estar moderada per Rafael Lara González, catedràtic de Dret Mercantil de la Universitat Pública de Navarra, i va comptar amb les ponències de Fernando Carabajo Cascón, catedràtic de Dret Mercantil de la Universitat de Salamanca, que va parlar sobre l'aplicació del Dret de la competència a les relacions entre els socis i la cooperativa; Cristina Grau López, presidenta de la Secció de Cooperatives i Economia Social de l'II·l·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, advocada de la Confederació de Cooperatives de Catalunya i de HISPACOO, la intervenció de la qual va tractar també sobre problemes del Cooperativisme amb el Dret de la competència; i va tancar la taula Josep Lluís Lafarga, Cos d'Advocacia i Cos Superior d'Administració de la Generalitat de Catalunya, consultor en matèria sanitària, que va fer una àmplia exposició sobre les Entitats de Base Associativa (EBAs),

Panells d'experts del 2n Congrés Jurídic de CIRIEC-Espanya.

figura singular de l'economia social catalana. Les EBA van nèixer a Catalunya el 1996 amb l'objectiu que equips de metges i infermeres, amb àmplia experiència, proporcionaren serveis d'Atenció Primària autogestionada a un determinat nombre d'habitants del territori. Aquestes societats es van crear mitjançant un contracte amb el CatSalut i actuen sota la seua supervisió.

El segon panell d'experts va estar moderat per Jesús Olavarria Iglesia, professor titular de Dret Mercantil de la Universitat de València i cofundador de la Revista Jurídica de CIRIEC-Espanya. En aquesta taula van estar com a ponents Luis Fernández del Pozo, registrador Mercantil de Barcelona, acreditat a Catedràtic d'Universitat, qui va parlar sobre les particularitats jurídiques de les Societats de Benefici i Interés Comú (BIC); Carlos Vargas Vasserot, catedràtic de Dret Mercantil de la Universitat d'Almeria, que va tractar sobre les societats de capital com a empreses socials, fent especial èmfasi en les últimes novetats legislatives.

I van completar aquesta sessió Antonio Roncero, catedràtic de Dret Mercantil de la Universitat de Castella-la Manxa, que va fer una ponència sobre la importància de la informació no financera; i Jaume Oller, membre del Consell Rector de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, que va exposar les inquietuds del moviment cooperatiu català entorn dels conflictes interpretatius i la falta de coneixement encara existent en tribunals i determinats agents respecte a la especificitat cooperativa i de l'economia social.

Règim legal de les cooperatives

La tercera sessió es va desenvolupar ja el dimarts 30 de setembre, i en ella es van tractar qüestions d'actualitat sobre el règim legal de les cooperatives, amb Judith Morales Barceló, professora titular de la Universitat de Barcelona, com a moderadora.

Van participar Mar Garriga, advocada de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya i vocal de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, qui va donar el seu punt de vista sobre els problemes d'aplicació de la Llei de Cooperatives Catalanes en el sector agroalimentari; a més, va estar present Silvia Moncayo, advocada de la Federació de Cooperatives d'Habitatges de Catalunya i vicepresidenta de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, qui va realitzar una exposició sobre els problemes d'aplicació de la legislació sobre cooperatives d'habitatge.

Una altra de les ponents en aquest bloc va ser Aranzazu Pérez Moriones, catedràtica de Dret Mercantil de la Universitat Pública de Navarra, qui va donar el seu punt de vista sobre els principis cooperatius com a límit a l'autonomia de la voluntat. I per Zoom va fer una exposició l'advocat de la Universitat de València Alberto García Moreno sobre qüestions rellevants de la fiscalitat de les cooperatives.

L'última sessió va tenir una especial importància ja que va tractar sobre 'Sostenibilitat i digitalització', moderada pel codirector del Congrés Daniel Vázquez. Van participar Trinidad Vázquez Ruano, catedràtica de Dret Mercantil de la Universitat de Jaén, qui va in-

tervenir sobre la importància de la digitalització en les empreses de l'economia social.

Un altre dels ponents va ser Anxo Tato Plaza, catedràtic de Dret Mercantil de la Universitat de Vigo, qui va tractar el tema del 'Greenwashing' en l'Economia Social, o com les empreses han de demostrar jurídicament la seua eco-sostenibilitat; també va intervenir Mª José Vañó Vañó, professora titular de Dret Mercantil, directora del IUDESCOOP de la Universitat de València, qui va fer una dissertació sobre el registre d'entitats socialment responsables i contractació amb l'Administració. Per últim, Juan Escribano Gutiérrez, Catedràtic de Dret Laboral de la Universitat de Córdoba, va parlar sobre la relació del cooperativisme, el iuslaboralisme i la sostenibilitat mediambiental.

Presentació de comunicacions

Juntament amb les ponències i exposicions en els diferents panells, el congrés va tindre també un especial interès i rellevància per la qualitat de les comunicacions, més de mig centenar rebudes, de les quals es van poder presentar prop d'una trentena.

També durant el segon dia del Congrés va tenir lloc la presentació de dos monogràfics sobre Història de l'Economia Social publicats en 'CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa', a càrrec de la professora del IUDESCOOP-UV Yolanda Blasco.

Entrega de premis i cloenda

El tancament del Segon Congrés Jurídic va arribar amb l'entrega de premis, promocionats per l'Associació Catalana d'Entitats de Base Associativa (ACEBA). El primer premi va ser per a María Burzaco, de la Universitat de Comillas, qui va ser reconeguda pel seu treball sobre els instruments jurídics de gestió indirecta dels serveis a les persones; el segon premi va ser per a Sergio Reyes, professor de la Universitat de La República, per la seua comunicació sobre la relació de l'Economia Social i les Cooperatives amb el

María Burzaco recibe el premio a la Mejor Comunicación presentada.

dret del Treball a Uruguai, i el tercer premi va recaure sobre la professora Yolanda Blasco pel seu treball 'El movimiento obrero en Santamaría de Paredes: reformismo jurídico y cuestión social en el tránsito del s. XIX al XX'.

El tancament del Congrés va córrer a càrrec de María José Vañó i Carlos Vargas, directors adjunts de 'CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa'; Miguel Guillén, professor associat i membre de la Càtedra d'Economia Social del Tecnocampus – Universitat Pompeu Fabra; Josep Lluís Lafarga Traver, representant d'ACEBA, i José Luis Monzón, director executiu del CIRIEC-Espanya, qui va utilitzar el seu torn de paraula per agrair als presents, a les persones que van participar online i als organitzadors, patrocinadors i col·laboradors de l'esdeveniment. Va anunciar que ja està prevista la realització del Tercer Congrés Jurídic de CIRIEC-Espanya el 2026 a Navarra.

2n Congrés Jurídic de CIRIEC-Espanya. Premis a les millors comunicacions

1er Premi: María Burzaco, per la seua comunicació

'instrumentos jurídicos de gestión indirecta de los servicios a las personas'

2º Premi: Sergio Reyes, per la seua comunicació

sobre 'La relación de la Economía Social y las Cooperativas con el derecho del Trabajo en Uruguay'

3er Premi: Yolanda Blasco, per el seu treball

'El movimiento obrero en Santamaría de Paredes: reformismo jurídico y cuestión social en el tránsito del s. XIX al XX'.

'CIRIEC-ESPAÑA, REVISTA DE ECONOMÍA PÚBLICA, SOCIAL Y COOPERATIVA', PUBLICA UN MONOGRÁFIC SOBRE AVANÇOS I PERSPECTIVES EN L'AGENDA DE RECERCA EN ECONOMIA SOCIAL

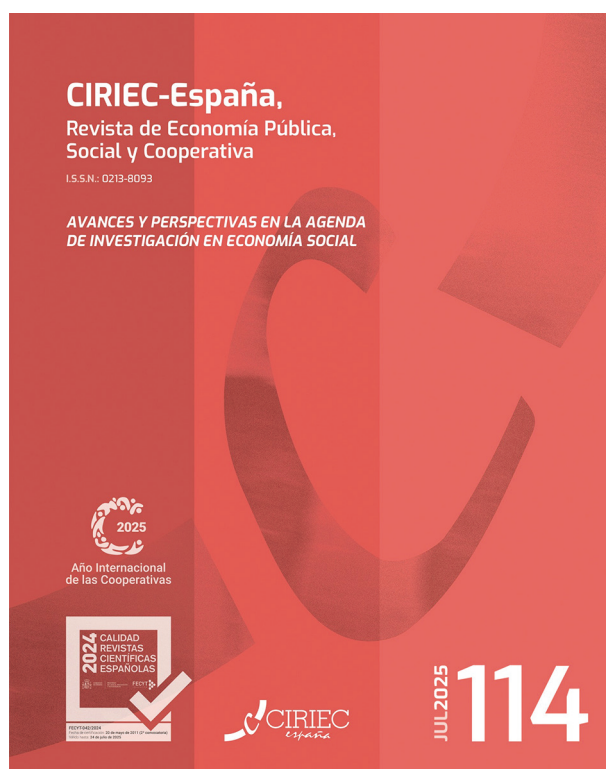
Coordinat pel professor Rafael Chaves Ávila, el monogràfic conté 12 articles elaborats per 28 autors i autors de renom, procedents de 16 universitats d'Espanya, Itàlia i Llatinoamèrica.

Està disponible la versió "on-line" d'un nou número, el 114, de 'CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa' JCR Q3. El número és un monogràfic sobre "Avanços i perspectives en l'agenda de recerca en economia social", coordinat pel professor Rafael Chaves Ávila, editor de la revista i president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya. El monogràfic conté 12 articles elaborats per 28 autors i autors procedents de 16 universitats d'Espanya, Itàlia i Llatinoamèrica.

Segons explica Rafael Chaves en la introducció al monogràfic, les últimes tres dècades han estat testimonis d'avanços substancials en la recerca vinculada a l'economia social amb una prolífica producció. S'ha generat un corpus teòric i empíric potent i s'ha vertebat una comunitat científica a nivell internacional al voltant de grans societats científiques especialitzades en l'àmbit de l'economia social com CIRIEC-Internacional, CIRIEC-Espanya, EMES, l'Aliança Cooperativa Internacional o ISTR.

Ja el 2006 la revista va publicar un primer monogràfic de balanç sobre l'activitat investigadora en economia social. Transcorreguts quasi 20 anys des de llavors, el consell de redacció de la revista ha considerat oportú emprendre un nou monogràfic, actualitzant els principals avanços realitzats en aquest àmbit, els debats produïts, els conceptes i teories emergents i quines principals línies de recerca es perfilen com les més prometedores i pertinents per orientar futures investigacions.

Tal com afirma Rafael Chaves, "el balanç ha de ser útil a aquesta comunitat científica, especialment als joves investigadors per orientar-los en les seues tesis doctorals i als altres investigadors, indicant-los els temes més pertinents de l'agenda actual de recerca. Amb tal propòsit es va realitzar, d'una banda, una crida general a la comunitat investigadora per presentar 'articles de survey' sobre la matèria i, d'altra banda, es va contactar amb experts en economia social per elaborar balanços sistemàtics dels principals treballs aconseguits en aquest camp".

El nou monogràfic recull els resultats d'aquests treballs: 12 articles panoràmics de la recerca en economia social, amb una atenció especial a la desenvolupada a l'espai iberoamericà. Els treballs aborden, entre altres temes, la delimitació conceptual de l'àmbit de l'economia social; la quantificació econòmica de l'economia social i les seues famílies; la mesura de l'impacte i del valor afegit socioeconòmic de l'economia social; les polítiques governamentals; el paper de les famílies de l'economia social; l'anàlisi històric de l'economia social i especialment del cooperativisme; la perspectiva de gènere i la perspectiva institucional de l'economia social.

Web de 'CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa':
<https://ciriec-revistaeconomia.es/>

COCETA IMPULSA EL LIDERATGE PARITARI EN LES COOPERATIVES I L'ECONOMIA SOCIAL

La Confederació Espanyola de Cooperatives de Treball Associat (COCETA) ha format part del projecte europeu CAPSE, que impulsa dinàmiques col·lectives en països com Espanya, França i Bèlgica per a enfortir el lideratge de les dones en l'Economia Social, així com per afavorir l'intercanvi d'experiències, el disseny d'eines compartides i l'impuls d'estratègies efectives per a eliminar les barreres estructurals que encara persisteixen en els espais de poder.

Entre les actuacions realitzades en el marc del Projecte CAPSE hi hagué un esdeveniment el passat 10 de juliol titulat "Diàlegs sobre Lideratge Paritari: Avançant en l'Economia Social", jornada que va reunir a l'Institut de les Dones (Ministeri d'Igualtat) a Madrid a professionals de l'Economia Social, entre les quals va destacar la participació de Carmen Marcuello, vicepresidenta de CIRIEC-Espanya.

Durant l'obertura, la secretària d'Estat d'Igualtat, María Guijarro, va agrair la invitació a participar en una "jornada necessària que crea espais de reflexió i diàleg per aconseguir la plena paritat en els òrgans de direcció". Per la seua banda, el president de COCETA, Luis Miguel Jurado, va subratllar la especial rellevància d'incorporar la igualtat com a eix estructural en el model cooperatiu: "moltes cooperatives ja compten amb mecanismes concrets per fomentar la participació de les dones en els espais de decisió, perquè creiem que ha de formar part de la nostra cultura organitzativa". Així mateix, va recalcar el paper impulsor de projectes com CAPSE, "ja que serveixen per reflexionar i, sobretot, per prendre acció, perquè la igualtat no només es decreta, es construeix, s'entrena i s'exerceix, i l'Economia Social ha de ser exemple de tot això".

La ponència inaugural va estar a càrrec de Carmen Marcuello. La també presidenta de la Comissió Científica d'Economia Social i Cooperativa de CIRIEC-Internacional, i professora a la Universitat de Saragossa, va abordar els reptes i oportunitats per avançar cap a una economia social i cooperativa "veritablement paritària", destacant que des dels seus inicis "les cooperatives han ofert un entorn més pròsper per promoure l'equitat, al tractar-se d'estructures que responen a models horitzontals i democràtics". Així mateix, va advertir que el lideratge suposa anar més enllà de la paritat en els òrgans de govern, ja que "és entendre el poder com una força transformadora del potencial que té el model organitzatiu de l'Economia Social".

Seguidament hi hagué una taula rodona per parlar sobre lideratge i paritat en l'Economia Social, amb la participació de Carmen Comos, directora general de CEPES; Jerónima Bonafé, secretària de l'Associació de Dones de Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya i

vicepresidenta de CEPES, i María del Mar García, vicepresidenta de FAECTA i sòcia de Vidamar S.Coop. andalusa d'Interès Social. Dones de diferents perfils i enfocaments, però amb un objectiu comú: "caminar juntes cap a la igualtat".

A més hi hagué una taula rodona parlamentària amb les diputades María Sainz (PSOE) i Esther Gil (Sumar), que van oferir les seues perspectives sobre el paper de les polítiques públiques en la promoció de la igualtat dins del teixit econòmic i cooperatiu.

La secretària d'Estat d'Economia Social, Amparo Merino, va tancar la jornada posant en valor el compromís institucional amb la paritat. Segons va afirmar: "és absolutament imprescindible la corresponsabilitat i la racionalitat dels temps, que ens permeten a totes les persones participar per igual en el mercat laboral. A partir d'ací podrem parlar de lideratge de les dones." A més, va assenyalar que el lideratge feminista i de l'economia social "no és només una qüestió d'ocupar més cadires en els espais de decisió, sinó que és, sobretot, una qüestió de transformar radicalment les regles del joc, perquè no es tracta només que més dones accedeixen a liderar estructures injustes, sinó de transformar aquestes estructures perquè deixin de ser-ho".

REVESCO I LA CONSOLIDACIÓ D'UN ÀMBIT DE CONEIXEMENT: LA FITA DE PUBLICAR 150 NÚMEROS DE MANERA ININTERROMPUDA

per **Josefina Fernández Guadaño**,
 Editora-Cap de 'REVESCO. Revista de Estudios Cooperativos'

La publicació del número 150 de REVESCO. Revista d'Estudis Cooperatius, coeditada per l'Escola d'Especialització en Economia Social, Cooperatives i Altres Organitzacions de Participació de la Universitat Complutense de Madrid (EESCOOP, anterior Escola d'Estudis Cooperatius) i l'Associació d'Estudis Cooperatius (AECOOP), constitueix un esdeveniment de especial rellevància per a la comunitat acadèmica dedicada a l'estudi de l'Economia Social i, en particular, del cooperativisme¹. Aquest assoliment no sols representa la continuïtat d'una revista científica en un context caracteritzat per l'alta competitivitat editorial i l'exigència d'estàndards internacionals de qualitat, sinó que també simbolitza la consolidació d'un camp d'estudi que ha anat guanyant progressiva legitimitat acadèmica i social al llarg de les últimes dècades.

Des de la seua fundació en 1963, REVESCO ha mantingut una trajectòria ininterrompuda que la situa entre les revistes decanes en llengua espanyola dedicades a l'anàlisi de les cooperatives, les mutualitats, les associacions i, en general, de les entitats de l'Economia Social i altres organitzacions de partici-

pació. La revista comença a posicionar-se en l'àmbit acadèmic gràcies a l'inestimable treball del professor Pancho Salinas Ramos, des de la direcció d'AECOOP. La seua continuïtat en el temps ha estat possible tant per la dedicació de la direcció anterior, la professora Paloma Bel Durán, com per la de l'equip directiu actual, integrat per l'Editora-Cap, la professora Josefina Fernández Guadaño, i la Secretària, la professora Sonia Martín López. La suma d'aquests esforços junt amb l'adaptació a les transformacions de l'edició científica (professionalització editorial, accés obert, indexació en bases de dades internacionals, revisió per parells anònima i rigorosa), expliquen en gran mesura el prestigi aconseguit per la revista. Recentment, en el volum 147 es publicava una carta de l'Editora-Cap en la qual es congratulava de l'èxit que suposa aconseguir impacte en les principals bases de dades de referències bibliogràfiques, com Web of Science i Scopus, gràcies als estàndards de qualitat assolits per la revista en els últims anys².

La publicació de 150 volums no pot entendre's únicament com una dada quantitativa, sinó que re-

1.- Accés al número 150 de REVESCO. Revista de Estudios Cooperatius: <https://revesco.es/EdicionElectronica.php?IdRevista=73>

2.- Carta disponible en: <https://revesco.es/txt/REVESCO%20Carta%20Editora%20jefe%20147.pdf>

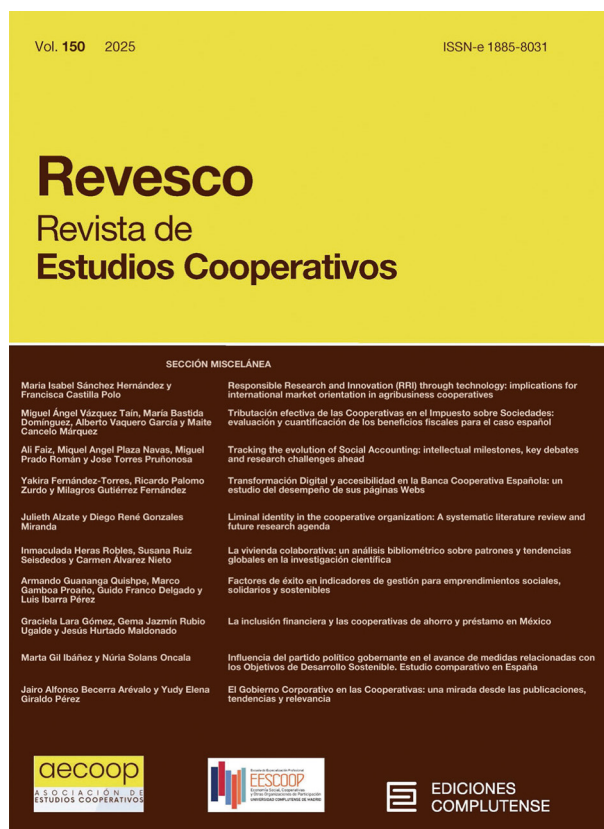
flecteix una labor sistemàtica de generació i difusió de coneixement científic que ha permès articular una comunitat d'investigadors de caràcter internacional. En les seues pàgines s'han publicat estudis de naturalesa teòrica i empírica, contribucions metodològiques i anàlisis de casos que han enriquit la comprensió de fenòmens tals com el govern participatiu, el finançament de les entitats de l'Economia Social, el paper de les cooperatives en la sostenibilitat ambiental, la innovació social o la incidència de les polítiques públiques en el sector.

Al mateix temps, REVESCO ha desenvolupat una funció de transferència entre la investigació acadèmica i la pràctica professional, amb l'inestimable suport del Patronat d'EESCOOP, presidit per la Vicerectora de Centres i Departaments de la Universitat Complutense de Madrid i el Degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials, i que s'integra per l'administració pública i les organitzacions representatives del col·lectiu. Els resultats d'investigació difosos en els seus números han contribuït no sols a l'avanç del coneixement científic, sinó també a l'orientació d'actors institucionals i organitzacions del sector cooperatiu i associatiu, que han trobat en la revista un referent per fonamentar les seues decisions estratègiques i de política pública.

El número 150 constitueix, per tant, un assoliment acadèmic que convida a una doble reflexió: d'una banda, suposa un reconeixement a la labor desenvolupada pels diferents equips editorials, autors i revisors que han sostingut la qualitat i continuïtat de la publicació al llarg de més de cinc dècades; d'altra banda, obri una mirada prospectiva: en un moment històric en què l'Economia Social s'enfronta a desafiaments globals vinculats a la transició ecològica, la digitalització, la inclusió social i la governança democràtica, la revista està cridada a aprofundir en la seua funció com a plataforma de debat i de difusió científica d'abast internacional.

Recentment hem canviat la imatge de la portada de la revista, tot i sense perdre els seus colors característics, marró i groc, que són el seu segell d'identitat.

Així mateix, el passat 16 de setembre, l'Editora-Cap participava en un Trobada Internacional d'Editors de l'Economia Social i Solidària, com a actes que commemoren l'Any Internacional de les Cooperatives 2025, en el qual compartia els reptes i desafiaments als quals s'enfronten les revistes científiques, en general, i les de l'Economia Social en particular³. Amb

motiu d'aquesta commemoració, REVESCO publicarà un volum especial, la crida a presentar articles del qual es troba oberta⁴, i el lema del qual és: Impulsant el moviment cooperatiu: gestió dels nous desafiaments globals i específics.

El sector es congratula que REVESCO siga qualificada com a revista Diamant perquè, gràcies al finançament de les seues entitats coeditores i al patrocini del Ministeri de Treball i Economia Social, pot oferir-se en accés obert i gratuït sense període d'embargament.

En suma, la publicació del número 150 de REVESCO no és únicament una commemoració editorial, sinó la constatació que l'estudi del cooperativisme i l'Economia Social ha assolit un grau de maduresa que requereix espais consolidats d'investigació i discussió. La revista s'erigeix, així, com un testimoni viu del valor del coneixement científic per a la transformació social i com una garantia de continuïtat per a les futures generacions d'investigadors compromesos amb els principis i valors que inspiren l'Economia Social.

3.- Vídeo de la Trobada Internacional d'Editors: <https://www.youtube.com/watch?v=KD10laeCcHw>

4.- Crida a articles disponible en: <https://revesco.es/callforpapers.php>

ENTREGATS ELS PREMIS COOPERATIVES AGROALIMENTÀRIES D'ESPANYA, EN LA SEUA DESENA EDICIÓ

En aquesta desena edició, el Jurat ha decidit atorgar a Ganadería Unida Comarcal GUCO, amb seu a Valderrobres (Terol), el premi a la Cooperativa de l'Any 2025. Però també ha concedit un premi molt especial a les cooperatives agroalimentàries afectades per la DANA d'octubre de 2024 a València.

Els Premis Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya compleixen en 2025 deu anys reconeixent la feina, els assoliments i els valors del cooperativisme agroalimentari, uns guardons que s'han consolidat com una referència en el sector, visibilitzant iniciatives exemplars a tot el territori. En aquesta desena edició, el Jurat ha decidit atorgar a Ganadería Unida Comarcal GUCO, amb seu a Valderrobres (Terol), el premi a la Cooperativa de l'Any 2025. Però també ha concedit un premi molt especial a les cooperatives agroalimentàries afectades per la DANA del passat 29 d'octubre a València.

Ganadería Unida Comarcal GUCO ha estat distingida com a Cooperativa de l'Any, "pel seu model de sostenibilitat integral, el seu impuls constant a la innovació i la seua ferma aposta per l'economia circular. El jurat va traslladar que, a través del Grup Arco Iris, GUCO ha aconseguit diversificar amb èxit els seus serveis, consolidant-se com un motor clau en més de 155 petits municipis, 80 d'ells a la província de Terol. La seua activitat dóna com a resultat, segons va comunicar Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya, una important contribució a la cohesió territorial i al desenvolupament econòmic del medi rural, al qual s'afegeix el seu sòlid compromís social, que es materialitza en iniciatives com la residència de majors i diversos programes educatius i formatius.

Junt a GUCO, la cooperativa Campoastur ha estat reconeguda amb el Premi Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya en la categoria de Desenvolupament Rural, pel seu compromís social en l'entorn i la cultura agrícola asturiana. En altres categories, la cooperativa Adega Condes de Albarei, amb seu a Cambados (Pontevedra), ha rebut el premi d'Igualtat d'Oportunitats, en reconeixement al seu compromís amb l'equitat de gènere i la seua implicació en la promoció d'una cultura cooperativa inclusiva.

En la categoria d'Innovació ha estat reconeguda la Cooperativa Agrària Provincial de A Coruña, impulsora de la marca Bico de Xeado i amb seu a Bergondo (A Coruña), pel seu enfocament pioner i transformador dins del sector làctic.

Un premi a la resiliència valenciana

Junt a ells, Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya ha atorgat en aquesta edició un Premi Especial a les cooperatives de la Comunitat Valenciana afectades per la DANA del 29 d'octubre de 2024.

Amb aquest guardó especial, Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya "ret homenatge a la fermesa, l'esforç i l'esperit de solidaritat que han demostrat aquestes cooperatives i les seues persones sòcies en un moment tan dur. La seua capacitat de reacció immediata, la seua unitat davant l'emergència i la seua ferma voluntat de reconstruir són testimoni del valor del model cooperatiu com a columna vertebral del medi rural".

La DANA a la província de València va causar greus danys en explotacions agrícoles, instal·lacions cooperatives i en el teixit productiu d'una de les regions més dinàmiques del cooperativisme agroalimentari espanyol. Més de 25.000 hectàrees de cultiu afectades, a les quals s'afegeixen danys en magatzems i indústries. A més, la destrucció de camins, ponts i altres vies de comunicació rurals va afectar greument l'activitat agrària. La major part de les pèrdues es van concentrar a les comarques de la Ribera Alta, la Ribera Baixa, Utiel-Requena, La Foia de Bunyol i l'Horta Sud.

En aquest context de tragèdia, les cooperatives valencianes es van mobilitzar des de la mateixa nit del 29 d'octubre per fer front a la situació. El premi el va recollir el president de Cooperatives Agroalimentàries de la Comunitat Valenciana, Cirilo Arnandis, que detallant aquests fets va realitzar el discurs més emotiu de l'entrega de Premis.

COOPERATIVES AGROALIMENTÀRIES D'ESPANYA TRASLLADA AL COMISSARI D'AGRICULTURA DE LA UE LA SEUA DECEPCIÓ PER LES PROPOSTES DE MARC FINANCER COMÚ I REFORMA DE LA PAC

Els representants de Cooperatives Agroalimentàries van exposar la seua ferma oposició a la reducció de més del 22 % del pressupost de la PAC i a la creació d'un fons únic europeu que agrupés la PAC juntament amb altres polítiques.

El president de Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya, Àngel Villafranca, acompanyat pels vicepresidents Fulgencio Torres i Cirilo Arnandis; la consellera Esther Burgui; el director general, Gabriel Trenzado, i el director de l'oficina de Brussel·les, Juan Corbalán, es van reunir el 24 de setembre a Brussel·les amb el comissari europeu d'Agricultura, Christophe Hansen, en una trobada en la qual li van traslladar la seua preocupació sobre les propostes presentades el passat juliol sobre el Marc Financer Pluriennal (MFP) 2028-2034 i la reforma de la Política Agrària Comuna (PAC).

Els representants de Cooperatives Agroalimentàries van exposar la seua ferma oposició a la reducció de més del 22 % del pressupost de la PAC i a la creació d'un fons únic europeu que agrupés la PAC juntament amb altres polítiques (com cohesió, migració o pesca).

Segons van expressar des de l'organització nacional, "es tracta d'un error estratègic amb greus conseqüències que suposa la renacionalització de la política agrària, la fragmentació del mercat interior i l'enfraquiment d'un sector vital com és la producció d'aliments en un context d'incertesa geopolítica i forta competència internacional".

Àngel Villafranca va insistir: "Europa no pot renunciar a la seua agricultura: la PAC ha de ser forta i comuna".

El paper destacat de les cooperatives del sector agrari espanyol

Durant la trobada es va traslladar l'important paper de les cooperatives agroalimentàries en el sector primari, així com la seua aportació estratègica. A Espanya, les més de 3.600 cooperatives agrupen més d'un milió de persones sòcies, amb una facturació superior a 43.000 milions d'euros, i el 69 % de la producció final agrària nacional.

Villafranca va assenyalar que aquestes cooperatives "són l'escut i el motor del camp espanyol, convertint els agricultors en protagonistes de la seua pròpia producció i en actors clau de la competitivitat europea". I va afegir: "En un sector amb una edat mitjana

superior als 60 anys, les cooperatives són a més l'última barrera contra l'abandonament de la terra, i la clau perquè joves i dones s'incorporen al sector".

Per a garantir la competitivitat i la resiliència del sector, Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya reclama la protecció de la mesura d'inversions, que ha de quedar al marge de la flexibilitat financera i la condicionalitat macroeconòmica del nou fons únic on està la PAC.

A més, es va incidir en la ja històrica reclamació de l'organització que es destinen recursos específics a les organitzacions de productors de base cooperativa, amb la finalitat de fomentar l'associació d'agricultors, millorar la seua posició en la cadena alimentària i facilitar la seua adaptació als reptes del futur. "Les mesures d'inversió com les relatives als programes operatius de les organitzacions de productors i intervencions sectorials tenen un efecte multiplicador dels fons públics i corresponsabilitzen els agricultors per a millorar la seua competitivitat i resiliència", afirmen des de Cooperatives Agroalimentàries.

"Europa no es pot permetre debilitar la seua producció agrària en un moment tan crític. La PAC ha de continuar sent una política comuna i robusta per a garantir la seguretat alimentària, la cohesió territorial i la resiliència del nostre sector", va concloure Villafranca.

CAJAMAR CELEBRA 50 ANYS D'INVESTIGACIÓ AGROALIMENTÀRIA A 'LES PALMERILLES' AMB LA INAUGURACIÓ DE NOVES INSTAL·LACIONS

Concebuda inicialment com el primer espai per a l'experimentació agronòmica de caràcter privat de la província, amb el temps l'Estació Experimental s'ha consolidat com un centre tecnològic de referència nacional i internacional

Cajamar va reunir 200 professionals del sector de l'agricultura intensiva almeriana a les noves instal·lacions de l'Estació Experimental 'Las Palmerillas' (El Ejido, Almeria) per a celebrar el 50 aniversari de la seua creació en 1975. Concebuda inicialment com el primer espai per a l'experimentació agronòmica de caràcter privat de la província, amb el temps l'Estació Experimental s'ha consolidat com un centre tecnològic de referència nacional i internacional, especialment en l'àmbit de l'horticultura de hivernacle en zones de clima càlid. El centre s'ha caracteritzat sempre pel caràcter aplicat dels seus projectes i per la rellevància atorgada a les activitats de difusió de resultats i demostracions pràctiques.

L'acte commemoratiu va comptar amb la participació del ministre d'Agricultura, Pesca i Alimentació, Luis Planas; el conseller d'Agricultura, Pesca, Aigua i Desenvolupament Rural de la Junta d'Andalusia, Ramón Fernández-Pacheco; el president de la Diputació d'Almeria, Javier Aureliano García, i l'alcalde d'El Ejido, Francisco Góngora, que van estar acompanyats pel president de Cajamar, Eduardo Baamonde, i el director de Sostenibilitat i Desenvolupament Agroalimentari de Cajamar, Roberto García Torrente.

En el seu discurs, Baamonde va rememorar els inicis de l'Estació Experimental, segons les seues paraules, "obra d'uns visionaris que van fer possible el que semblava impossible: convertir el desert d'Almeria en l'horta d'Europa". I va afegir que "encara que puga semblar un miracle, sabem que va ser el fruit del treball i l'esforç d'unes persones que van voler canviar les coses apostant per la implantació de les noves tecnologies de l'època, aleshores desconegudes al nostre país".

Baamonde va recordar també com el projecte de l'aleshores Caixa Rural d'Almeria, avui Cajamar, va nàixer de la necessitat d'evitar l'exclusió financera dels agricultors de la província, i com, a més, va impulsar un canvi cap a un nou model agrari, clau per a la sostenibilitat i el desenvolupament econòmic de la regió.

Per la seua part, el president de la Diputació d'Almeria, Javier Aureliano García, va afirmar: "Pràcti-

cament ningú pensava fa 60 anys que una de les zones més àrides d'Europa es podia transformar en un vergel que exportara salut a mig món. Doncs aquest miracle s'ha aconseguit gràcies a l'esforç, el treball i a una aposta per la innovació ací, a Las Palmerillas". Aureliano García va posar l'accent també en l'eficiència de l'agricultura almeriana en l'ús de l'aigua. "Almeria ha aconseguit amb el 0,24 % de la superfície agrícola espanyola produir el 7 % de l'horticultura de la Unió Europea. L'Estació Experimental 'Las Palmerillas' ha estat i continua sent un far en aquesta contínua recerca de l'eficiència i la sostenibilitat".

Inauguració de les noves instal·lacions

La celebració del 50 aniversari de 'Las Palmerillas' va ser l'ocasió també per a presentar al públic les noves instal·lacions de l'Estació Experimental, un espai dissenyat seguint els estàndards internacionals més avançats en eficiència i sostenibilitat, amb mòduls fotovoltaics per a l'autoconsum energètic i el màxim aprofitament de la llum natural.

El nou edifici, de dues plantes, ocupa més de 1.500 metres quadrats, dels quals aproximadament 400 es dediquen a un laboratori de biotecnologia per a oferir serveis especialitzats en desenvolupament de bioproductes, anàlisi de biomassa, aigües i sòls, tecnologia d'aliments i bioeconomia circular.

A més, les noves instal·lacions alberguen espais de treball per als especialistes en agronomia i els emprenedors de les startups de Cajamar.

LES COOPERATIVES DE CRÈDIT PERTANYENTS A LA UNACC VAN SUPERAR ELS 1.575 MILIONS D'EUROS DE BENEFICI NET EN 2024

L'acompliment de les cooperatives de crèdit a Espanya és molt positiu en termes de rendibilitat i solvència. Els resultats i dotacions milloren la capacitat de resistència del sector davant situacions imprevistes que podrien sorgir, "la qual cosa és cada vegada més habitual", va advertir el president de la UNACC, Manuel Ruiz Escudero

La Unió Nacional de Cooperatives de Crèdit (UNACC) va celebrar el passat 14 de maig la seua Assemblea General a Madrid, en la qual el seu president, Manuel Ruiz Escudero, va donar a conèixer els resultats de l'activitat de 2024. Segons les dades aportades, les cooperatives de crèdit i caixes rurals pertanyents a la UNACC van assolir l'any passat un benefici net de 1.575 milions d'euros, un 33,08 % més que l'any anterior, i un marge brut de 3.987 milions d'euros, un 19,30 % superior al de 2023. A més, els sanejaments i dotacions es van elevar un 8,62 % i els fons propis es van incrementar un 13,5 %, fins als 13.028 milions d'euros. Els beneficis han permès destinar 177 milions d'euros al Fons d'Educació i Promoció Cooperativa.

El president de la UNACC va fer també un repàs a la situació econòmica i social del país, destacant que aquest últim any "s'han superat les expectatives quant a l'evolució del creixement econòmic i la inflació, malgrat la inestabilitat que s'observa a nivell mundial".

"El comportament de les cooperatives de crèdit durant l'exercici passat va ser molt positiu en termes de rendibilitat i solvència. Aquests resultats i dotacions milloren la capacitat de resistència del sector davant situacions imprevistes que podrien sorgir, cosa que és cada vegada més habitual", va indicar Ruiz Escudero.

En matèria de resiliència, va assenyalar que les entitats "han treballat intensament de cara a l'entrada en vigor de DORA" -Reglament de Resiliència Operativa Digital-, duent a terme les inversions i adaptacions necessàries per al seu compliment. "Procés en el qual va implícita la gestió dels riscos tecnològics".

Així mateix, el president de la UNACC va recordar el paper de les institucions per desenvolupar adequadament la "proporcionalitat", per la qual cosa, va dir, "s'ha de treballar en la simplificació dels processos i les normes per millorar la competitivitat europea i facilitar el creixement econòmic".

Ruiz Escudero es va referir al 2025 com un any especial, "perquè celebrem l'Any Internacional de les Cooperatives proclamat per les Nacions Unides, que reconeix el paper vital que desenvolupen les coope-

ratives en el desenvolupament local i la seua contribució al creixement inclusiu". Per aquest motiu, va afirmar que els valors cooperatius "constitueixen els fonaments per a crear una societat millor, més resistent i cohesionada".

Una banca senzilla, propera i sostenible

En l'àmbit social, el titular de la UNACC va assegurar que actualment compten amb una xarxa d'al voltant de 3.400 oficines, amb un 42 % en poblacions de menys de 5.000 habitants i sent l'única oficina en 513 municipis.

"La nostra banca senzilla, propera, sostenible i orientada a les persones, dona com a fruit la confiança dels nostres socis i clients, que cristal·litza en la millora de la quota de mercat en crèdits, dipòsits i empleats cada any", va transmetre.

Va dedicar també unes paraules de "reconeixement i solidaritat" amb les víctimes, les seues famílies i les caixes afectades per la catàstrofe de la DANA de finals d'octubre de l'any passat.

Consell rector de la UNACC

L'Assemblea General va aprovar els comptes anuals de l'exercici 2024, l'informe de gestió, i els pressupostos i el pla d'activitats per a 2025. Per últim, es va procedir a l'elecció per als pròxims quatre anys dels membres del Consell Rector, un total de 15 membres en total, més tres suplents.

CONCOVI PROMOU LES COOPERATIVES D'HABITATGE EN CESSIÓ D'ÚS O EN PROPIETAT COM A ALTERNATIVA A LA CRISI HABITACIONAL

CONCOVI defensa que si les administracions públiques apostaren pel model d'habitatge cooperatiu es podria resoldre una part molt significativa del problema d'accés a l'habitatge en menys d'una dècada

Des del Registre de Demandants d'Habitatge i Sòl de CONCOVI, la Confederació de Cooperatives d'Habitatges i Rehabilitació d'Espanya denuncia que el sistema actual, que fa de l'habitatge un bé inaccessible per a la majoria dels ciutadans, necessita un "canvi estructural", i proposen les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús o en propietat per a organitzar la demanda, connectar amb l'oferta de sòl i activar la col·laboració públic-cooperativa.

"Amb una experiència de més de 15 anys tenim clar que el sistema necessita un canvi estructural. Un que no es limite a promeses o pegats puntuals, sinó que plantege una alternativa real, eficient i, sobretot, viable. I aquesta alternativa existeix: es diu cooperatives d'habitatge en cessió d'ús o en propietat a preu de cost", expliquen.

A través de les seues plataformes COOPERACTIVATE.ORG, COOPEROPEN.ORG i COOPERALQUILA.ORG, canalitzen les sol·licituds que reben, agrupant ciutadans amb voluntat de cooperar i facilitant l'accés a projectes concrets d'habitatge.

Un model d'habitatge cooperatiu en el qual no es compra un producte immobiliari, sinó que s'aposta per construir una llar juntament amb altres persones en la seua mateixa situació, amb el qual "s'elimina el sobrecost que imposen les promotores tradicionals i s'accedeix a l'habitatge a un preu just, transparent i controlat, sense marges especulatius".

Des de CONCOVI expliquen, a més, que avui, gràcies a la tecnologia, a la financiació ètica i a la professionalització del sector, el cooperativisme està "més preparat que mai per a donar una resposta d'impacte".

"El que necessitem és tornar la capacitat de decisió a les persones", apunten des de CONCOVI.

Solució a una greu problemàtica social

El passat mes de juliol, a través de la plataforma COOPEROPEN, la Confederació va llançar una consulta popular que va superar els 20.000 participants, reflectint una àmplia acceptació social. L'objectiu és limitar el preu del sòl, frenar la desqualificació d'habitatges protegits i promoure un model cooperatiu, amb l'objectiu de garantir el dret a un habitatge digne.

En paral·lel, es va impulsar la creació de SERFICOOP, la primera cooperativa de serveis auxiliars financers dedicada exclusivament a finançar projectes d'habitatge en règim cooperatiu a tot el territori nacional. Una eina que canalitza els estalvis de socis col·laboradors, oferint-los una rendibilitat raonable i amb sentit social mentre es gestiona el desenvolupament dels seus futurs habitatges. En només tres mesos d'activitat, SERFICOOP ha mobilitzat ja més de 4 milions d'euros.

COOPEROPEN i SERFICOOP busquen oferir solucions habitacionals assequibles, però també democratitzar l'accés a la inversió immobiliària, apropant els seus beneficis a la ciutadania. Un model de gestió que aposta per la participació activa de la ciutadania, els agents immobiliaris i la col·laboració públic-privada per a aconseguir l'eficiència en la promoció d'habitatge de qualitat a preu de cost.

L'estigma dels habitatges cooperatius

Segons CONCOVI, les cooperatives no ofereixen habitatge social en el sentit estigmatitzat del terme, sinó un habitatge assequible, de qualitat, de disseny, amb eficiència energètica, en localitzacions raonables i construït des de la corresponsabilitat. És, per tant, un altre model de fer llar, "més sostenible, humà i sensat".

Defensen també que si les administracions apostaren per aquest model es podria resoldre una part molt significativa del problema d'accés a l'habitatge en menys d'una dècada, amb polítiques que prioritzen l'ús del sòl públic, financiació cooperativa, eines digitals i amb voluntat de construir des de la base ciutadana.

LABORPAR VA CELEBRAR LA SEUA ASSEMBLEA GENERAL A MÚRCIA AFRONTANT ELS REPTES I DESAFIAMENTS DE LES SOCIETATS LABORALS

La Federació Empresarial de Societats Laborals i Empreses Participades (Laborpar) va celebrar el passat 25 de juny a Múrcia -Capital Espanyola de l'Economia Social 2025- la seua Assemblea General, cercant solucions per afrontar el que és el seu major desafiament: el relleu generacional a les empreses. Durant l'assemblea van donar la benvinguda a Aslabcam, la nova associació de societats laborals de Castella-la Manxa, que ha culminat el seu procés de constitució aquest 2025.

Durant l'Assemblea, Laborpar va realitzar un balanç del 2024, any que van descriure com a "d'importants avanços per a la Federació en tots els seus eixos d'actuació: representació institucional, comunicació, creixement territorial i suport a les empreses".

Manifest per a les Societats Laborals

Durant l'Assemblea es va aprovar per unanimitat el Manifest de Múrcia per a les Societats Laborals, que renova el compromís amb un desenvolupament econòmic més just, participatiu i sostenible.

Aquest manifest subratlla aspectes com la aposta per un model empresarial participatiu, sostenible i inclusiu, que afavorisca l'estabilitat en l'ocupació, fomenta l'equitat i lluita per la cohesió social.

De la mateixa manera, es va fer una crida a tota la societat perquè valore les societats laborals, nascudes a Espanya i alineades amb els models de participació

europaus, com a màxim exponent de l'empresa participada, que des del seu origen ha situat les persones en el centre de l'activitat econòmica.

L'Assemblea va ser també un espai per a l'agraïment. Laborpar va reconèixer especialment l'acollida d'Amusal, entitat amfitriona, per la seua excel·lent organització i per propiciar un encontre ple de futur.

40 anys d'innovació social

Les activitats de Laborpar a Múrcia van continuar l'endemà, 26 de juny, amb la presentació junt amb CIRIEC-Espanya del llibre "Societats laborals: 40 anys d'innovació social". La presentació del llibre va comptar amb la intervenció dels seus coordinadors, Manuel García i Sebastián Reyna, del Grup de Treball d'Història de CIRIEC-Espanya.

La publicació té com a propòsit servir d'homenatge a homes i dones de tots els àmbits (empresa, sindicats, associacionisme, universitats, partits polítics...) que van contribuir al naixement del model de Societat Laboral, a la posada en marxa de milers d'empreses i a la preservació de milers d'ocupacions a tot el territori, i a la creació d'un cos associatiu que ha permès que aquestes experiències hagen perdurat en el temps i es projectin al futur. El llibre ja està disponible a la secció de novetats bibliogràfiques de la Web de CIRIEC-Espanya.

EL GRUP SOCIAL ONCE ES CONSOLIDA COM A QUART OCUPADOR DEL PAÍS, AMB 77.000 TREBALLADORS

És també el primer ocupador de persones amb discapacitat a Espanya i al món. El Grup Social ONCE està augmentant l'ocupació a un ritme anual del 7,1 %, el triple de la mitjana estatal. El 60 % de la plantilla són persones amb discapacitat i el 45 % dones.

El Grup Social ONCE es consolida com el quart ocupador del país, amb 5.064 nous professionals contractats el 2024, assolint el seu rècord històric d'ocupació, fins als 76.956 treballadors. És també el primer ocupador de persones amb discapacitat a Espanya i al món. El Grup Social ONCE està augmentant la seua ocupació a un ritme anual del 7,1 %, el triple de la mitjana estatal, que va ser del 2,19 % l'any passat, segons l'Enquesta de Població Activa. El 60 % de la plantilla del Grup són persones amb discapacitat i el 45 % són dones.

L'Informe de Valor Compartit Grup Social ONCE 2024, grup nascut de la suma de les tres àrees executives: ONCE, Fundació ONCE i Ilunion, indica que també són històrics els resultats en 2024 en Acció Social, amb un augment enguany fins als 254 milions d'euros nets. Les vendes de loteries de l'ONCE, per la seua part, van créixer un 7,8 %, mentre que la facturació d'Ilunion va augmentar un 15,2 %.

Respecte a aquestes xifres, el president del Grup Social ONCE, Miguel Carballada, ha assenyalat: “Un total de 45.678 persones amb discapacitat tenen un lloc de treball amb nosaltres en un mercat laboral on aquesta realitat, creieu-me, no és gens fàcil. Per descomptat també sumem 31.278 persones sense discapacitat, perquè aquesta és una casa oberta a la diversitat, i comptem amb 34.654 dones treballant, de les quals més de 17.000 també tenen discapacitat. Sens dubte, números que són, sobretot, persones, i que reflectixen ben clar quin és el nostre objectiu, la nostra funció, el nostre propòsit i el nostre assoliment”.

10 anys d'Ilunion

Ilunion, la pota empresarial del Grup Social ONCE, compleix 10 anys d'activitat enguany 2025, en què ha passat de 30.000 a 43.000 professionals. El seu nom, que és la suma de ILUsió i uNIÓ per crear ILUNION, és un grup empresarial de l'economia social, el principal objectiu del qual és una “acció empresarial rendible però, sobretot, afavoridora de la inclusió laboral i social de persones amb discapacitat i altres col·lectius vulnerables”.

El 2024 va aconseguir elevar la seua facturació a 1.315 milions d'euros, un 15,2 % més, amb una inversió superior a 125 milions. Comptem amb 50 línies de negoci en les seues sis divisions (Serveis, Economia

Circular, Hotelera i Hospitalària, Sociosanitària, Comercialització i Consultoria), que sumen 535 centres de treball repartits per tota la geografia estatal (el 44,7 % són Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social), sobretot en zones de l'Espanya buidada, on es troba especialment present.

El 2017 va iniciar la seua expansió internacional a Colòmbia, amb dues línies de TextilCare industrials – bugaderies especialitzades– a Medellín i Bogotá, i enguany ha iniciat l'obertura de nous negocis a Portugal.

“La nostra intenció com a Grup Social ONCE és continuar consolidant-nos com a líders en gestió empresarial i social destinada íntegrament a les persones, a totes les persones, especialment a aquelles que tenen alguna discapacitat o estan en risc d'exclusió”, va detallar Carballada, que va voler recordar que “només han de donar-nos un punt de confiança i nosaltres se'l retornarem multiplicat per sis punts o per mil”.

LA PLATAFORMA DEL TERCER SECTOR CONDEMNA LA GREU CRISI HUMANITÀRIA A GAZA I EXIGEIX UNA RESPOSTA INTERNACIONAL URGENT

La Plataforma del Tercer Sector subratlla que la situació de fam que travessa la població civil a Gaza no és conseqüència d'un desastre natural, sinó el resultat de decisions polítiques que impedeixen l'accés a aliments i assistència bàsica.

La Plataforma del Tercer Sector va emetre el passat 16 de setembre un comunicat en el qual expressa la seua “profunda preocupació davant la greu crisi humanitària que travessa la població civil a Gaza”. Recorda que la situació actual, marcada pel bloqueig prolongat i la falta d'accés a recursos bàsics, ha derivat en una fam que afecta especialment els xiquets i xiquetes i les persones en situació de vulnerabilitat. La manca d'aliments, aigua potable, atenció mèdica i combustible està provocant un col·lapse humanitari sense precedents i una vulneració sistemàtica dels drets humans més bàsics.

La Plataforma del Tercer Sector subratlla que la situació de fam a Gaza no és conseqüència d'un desastre natural, sinó el resultat de decisions polítiques que impedeixen l'accés a aliments i assistència bàsica. “S'està deixant morir de fam milers de persones, en la seua majoria menors, en una crisi que podria evitar-se si es garantira el subministrament i es respectaren els principis del Dret Internacional Humanitari. Aquesta forma de violència estructural representa una greu amenaça per a la dignitat humana i exigeix una resposta immediata per part de la comunitat internacional”, afirmen des de la Plataforma.

La Plataforma del Tercer Sector condemna també els bombardejos indiscriminats que estan afectant greument la població civil, destruint infraestructures essencials com hospitals, escoles i centres de distribució d'ajuda. “Aquests atacs vulnereu de manera directa el Dret Internacional Humanitari i agreugen encara més les condicions de vida de milers de persones que ja es troben en situació d'extrema vulnerabilitat. La violència sistemàtica contra civils no pot normalitzar-se”.

En aquest context, la Plataforma del Tercer Sector reivindica el paper essencial de les organitzacions socials que continuen treballant sobre el terreny, en condicions extremes, per salvar vides i protegir drets. El personal humanitari, civil i voluntari que opera en aquestes entitats s'enfronta a riscos constants, sense que se garantisca la seua seguretat ni es respecte la seua tasca conforme al Dret Internacional Humanitari.

La Plataforma del Tercer Sector urgeix a la comunitat internacional a adoptar mesures urgents i concretes, entre elles l'establiment immediat d'un alto el foc durador que permete protegir la població civil; l'obertura de corredors humanitaris segurs i sense restriccions per facilitar l'accés a ajuda bàsica i detindre la fam; la lliberació de totes les persones retingudes.

També s'exigeix l'adopció de mecanismes eficaços per salvaguardar la població civil, amb especial atenció a menors i persones majors; el reconeixement i respecte del treball del personal humanitari, civil i voluntari de les organitzacions socials, assegurant la seua seguretat i el compliment de les normes del Dret Internacional Humanitari; i el desplegament d'una missió internacional de pau sota mandat de Nacions Unides.

Així mateix, es recorda que aquesta crisi no és un fet aïllat. En diversos llocs del món, la població civil pateix les conseqüències de conflictes silencisats i prolongats, bloquejos, desplaçaments forçats i violacions sistemàtiques de drets. La Plataforma del Tercer Sector recorda que és imprescindible una resposta internacional coherent, basada en la defensa de la dignitat humana, el respecte al Dret Internacional Humanitari i la protecció de qui treballa per la pau i la justícia social en els territoris afectats.

REAS XARXA DE XARXES COMPLEIX 30 ANYS: TRES DÈCADES D'EXPANSIÓ DE L'ECONOMIA SOLIDÀRIA

Des dels seus inicis en 1995 fins a hui, la Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària (REAS) s'ha convertit en un dels principals referents per a qui cerca una economia que pose al centre les persones, la justícia social, la sostenibilitat i el bé comú.

Aquest 2025 marca una fita per al moviment de l'Economia Solidària a l'Estat espanyol: 'REAS Red de Redes' celebra el seu 30é aniversari. Des dels seus inicis en 1995 fins hui, l'organització s'ha convertit en un dels principals referents per a qui busca una economia que pose al centre les persones, la justícia social, la sostenibilitat i el bé comú.

La gènesi de REAS tingué lloc en 1995, a Còrdova, durant la trobada IDEARIA d'Economia Solidària. En aquell moment, unes 20 organitzacions promotores de diverses iniciatives -centres d'inserció sociolaboral, projectes de reciclatge, comerç just, missatgeria sostenible, entre altres- s'articularen per donar veu comuna al moviment.

Amb els anys, la Xarxa ha crescut territorial i sectorialment. L'any 2000, ja amb unes 70 iniciatives implicades, REAS consolidava la seua presència en diferents comunitats autònomes. Més tard, en 2014 adoptà una estructura confederal que permet que xarxes territorials i xarxes sectorials -com Comerç Just, Finances Ètiques, Recuperadors, Energies Re-

novables- participen en els seus òrgans de govern. A més, l'articulació territorial ha permès que les iniciatives locals i sectorials es connecten, compartisquen aprenentatge, es donen suport mutu i amplifiquen el seu impacte.

Principals fites i pràctiques destacades

Al llarg d'aquests 30 anys, REAS ha impulsat nombroses iniciatives, propostes i eines que han reforçat l'ESS com a alternativa concreta al model econòmic més dominant. Entre elles destaca la creació del Mercat Social, una estratègia per crear circuits econòmics coherents amb els principis de l'economia solidària, connectant producció, distribució, consum i finançament ètic, amb pràctiques com catàlegs locals, monedes socials comunitàries, fires, apps de visibilitat, etc.

Una de les grans fites és comptar amb alternatives de consum en quasi qualsevol sector, podent viure en gran part al marge de les lògiques capitalistes. Gràcies a milers de petites produccions i cooperatives d'alimentació (de producció, distribució i consum)

ja és possible alimentar-se amb productes ecològics, que no sols són més saludables per a les persones i el planeta sinó que articulen teixit productiu local per garantir la sobirania alimentària dels territoris.

En l'àmbit de l'energia, desenes de cooperatives d'energia renovable no sols ofereixen alternatives més sostenibles als combustibles fòssils, sinó que, al fer-ho des del cooperativisme i el comunitari, democratitzen un bé bàsic com és l'energia, la gestió local de la qual genera beneficis socials en llocs de treball, impostos i inversions que es relocalitzen als territoris.

Això és possible, a més, gràcies a les finances ètiques, que garanteixen el dret al crèdit i canalitzen l'estalvi de persones compromeses amb projectes d'alt impacte social i mediambiental. Baix aquests mateixos criteris de dignitat, justícia social i sostenibilitat existeixen alternatives en sectors com la roba i calçat, el transport, l'habitatge i les telecomunicacions, gràcies a una àmplia i diversa xarxa d'empreses que satisfan les necessitats de la població dins d'un mercat social "que permet desconnectar-se del capitalisme", asseguren des de REAS.

Una Xarxa que conflueix

En aquests trenta anys REAS ha confluït amb nombrosos col·lectius i agents, partint dels espais de trobada amb l'Economia Social, família de la qual forma part, i on "aporta la seua voluntat transformadora més radical" per fer incidència política davant les administracions públiques. Cerca així conformar un front comú capaç de reclamar clàusules socials en la contractació pública o fomentar models laborals dignes, on el treball siga una eina al servei de la inclusió i del benestar i no una via de plusvàlua i obtenció de lucre.

I, com a moviment social que és l'Economia Solidària, també es troba amb altres moviments com l'Ecològisme i el Feminisme. El millor exemple d'això és l'última versió de la Carta de principis de l'Economia Solidària, producte d'una revisió en clau de gènere i que connecta amb els profunds reptes ecosocials, integrant l'ecodependència i els límits biofísics com a marc de referència ineludible per a l'acció econòmica.

Acte de celebració a Saragossa

Per commemorar aquests 30 anys, REAS ha organitzat una sèrie d'actes significatius. Un dels més destacats fou la jornada celebrada el 6 de juny a Saragossa, que inclogué un taller estratègic ("ESS ThinkTank"), espais de trobada, còctel, concerts, monòlegs i actuacions musicals dins de la "FiESSta" de l'ESS.

També ha publicat una web commemorativa amb materials audiovisuals, entrevistes i exemples de bones pràctiques per visibilitzar la trajectòria del moviment.

Reptes i desafiaments

Encara que els èxits són nombrosos, els pròxims anys presenten desafiaments importants. Un d'ells és, segons REAS, "l'escalabilitat sense perdre principis", és a dir, créixer en nombre d'entitats, volum d'activitat o reconeixement institucional, però preservant la coherència amb els valors de justícia, cooperació, sostenibilitat ambiental, equitat i transparència.

Un altre repte és aconseguir un finançament sostenible i divers, reduint la dependència de subvencions, assegurant ingressos propis o mecanismes ètics de finançament que garanteixen autonomia. "Fomentar les finances ètiques és clau en això", asseguren.

I una vegada més, la importància de la visibilitat social i de l'impacte transformador, és a dir, que l'ESS deixi de ser una qüestió de nínxol per convertir-se en una alternativa viable en la vida quotidiana de més persones, tant en el consum com en els serveis, l'ocupació, l'habitatge, l'energia, etc.

Mirant al futur amb esperança

Si alguna cosa ha quedat clara després de trenta anys de treball és que sense Xarxa no hi ha ESS: el col·lectiu, la col·laboració, l'intercanvi d'experiències, el suport mutu han estat fonamentals perquè les iniciatives no sols sobrevisquen, sinó que prosperen.

REAS Xarxa de Xarxes es troba hui en una posició de força per projectar la seua acció cap a noves generacions, per inspirar altres territoris i moviments, tant dins com fora d'Espanya, i per contribuir a què una altra economia siga més que una alternativa, siga una realitat viscuda.

Més informació a la Web del 30 aniversari de REAS:

<https://economiasolidaria.org/30aniversario/>

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · INTERNACIONAL

LA CIMERA EUROPEA D'ECONOMIA SOCIAL A MÚRCIA RECLAMA UN NOU I DECIDIT IMPULS PER AL SECTOR, COM A MITJÀ PER A ACONSEGUIR L'AUTONOMIA ESTRATÈGICA DE LA UNIÓ EUROPEA

Múrcia va acollir del 15 al 19 de setembre la Setmana i Cimera Europea de l'Economia Social, amb la presència de representants governamentals de 27 països, entre les quals va estar la ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz; membres del Parlament i del Comitè Econòmic i Social Europeu, i alts representants de la Comissió Europea, encapçalats per la vicepresidenta executiva i comissària de Drets Socials i Ocupació de Qualitat, Roxana Mînzatu.

La Setmana i Cimera Europea de l'Economia Social va reunir del 15 al 19 de setembre a Múrcia representants governamentals de 27 països, entre ells la ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz; membres del Parlament i del Comitè Econòmic i Social Europeu, i alts representants de la Comissió Europea, encapçalats per la vicepresidenta executiva i comissària de Drets Socials, Capacitats i Ocupació de Qualitat, Roxana Mînzatu.

La Cimera va comptar amb més de 650 participants, entre ells 100 ponents internacionals i representants de 200 organitzacions, per a reivindicar i garantir

l'execució plena del Pla d'Acció Europeu de l'Economia Social, i integrar aquest model empresarial en el nou Marc Financer Plurianual de la UE (2028-2034). L'esdeveniment va finalitzar amb la comissària Mînzatu reafirmant els compromisos clau de la Comissió per a reforçar l'Economia Social i reconeixent el seu valor estratègic per a la cohesió i la resiliència de tota Europa: "Tenen el meu total compromís que treballaré amb vostés per a continuar impulsant les ambicions de l'Economia Social", va afirmar.

En el seu discurs, Mînzatu va desgranar algunes de les principals àrees de treball en què concentrarà la

seua actuació, des del reforç del Pla d'Acció amb noves mesures; assegurar que l'Economia Social guanye pes en la contractació pública i en la normativa comunitària sobre les Ajudes d'Estat; així com arbitrar mecanismes per a millorar l'accés al finançament d'aquest model empresarial.

I va afirmar també que el conjunt de l'Economia Social "necessita ser molt més gran del que és ara" per a assolir la resiliència i el valor polític que mereix. Es va posicionar com una aliada d'aquest model i va agrair la invitació, esperant treballar intensament en les polítiques esmentades.

L'Economia Social com a solució als reptes actuals i per a l'autonomia estratègica d'Europa

Per la seua part, Juan Antonio Pedreño, president de CEPES i de Social Economy Europe, va qualificar molt positivament els debats de la Cimera. "Aquest acte evidencia el ferm compromís de totes les institucions i governs presents, i el consens sobre el paper de l'Economia Social com a solució als reptes actuals i per a l'autonomia estratègica d'Europa", va afirmar.

Pedreño va reclamar la necessitat que el pròxim marc financer plurianual prioritze recursos per al sector i va fer una crida perquè, sota el lideratge de la Comissió, l'Economia Social se situe al centre de totes les estratègies europees. "No demanem privilegis, demanem coherència, que els fons europeus es canalitzen cap a models empresarials que conjuguen competitivitat i solidaritat, que generen ocupació estable i que, a diferència d'altres, mai no es deslocalitzen", va aprofundir Pedreño.

Mantindre els esforços i el lideratge de la UE en Economia Social

Així mateix, la vicepresidenta segona i ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz, va advertir també que Europa "no pot retrocedir en la seua dimensió social", i va manifestar la seua preocupació per la supressió de la Unitat d'Economia Social de la DG Grow emprés per la nova Comissió Europea. En canvi, els esforços que realitza Espanya per a fomentar aquest model empresarial estan sent quantiosos, com el disseny de polítiques i instruments per a finançar-lo, l'impuls de dues resolucions en l'Assemblea General de Nacions Unides o de la Recomanació del Consell de la Unió Europea, entre altres.

Precisament en l'àmbit europeu, la titular de Treball i Economia Social va demanar reforçar la contractació pública reservada a les empreses d'economia social, propiciar les ajudes estatals en base a marcs normatius que reconeguen i donen suport a l'especificitat d'aquestes entitats, i augmentar la cooperació amb l'Intergrup d'Economia Social del Parlament Europeu per a una major visibilització d'aquest ecosistema.

"La Unió Europea ha d'exercir un paper de lideratge internacional en l'Economia Social", va concloure la vicepresidenta, que va finalitzar anunciant que Espanya presidirà juntament amb França el Comitè de Seguiment de la Declaració de Luxemburg, per a fomentar la coordinació de polítiques que impulsen l'Economia Social en el conjunt de la Unió Europea (UE).

Intergrup d'Economia Social

La veu del Parlament Europeu va recaure en les copresidents de l'Intergrup d'Economia Social i Serveis d'Interès General, que van participar en una audiència

centrada en els eixos sobre els quals es va articular la Cimera. En aquest sentit, l'europarlamentària Maravillas Abadía, recollint les dades de l'estudi més recent de CIRIEC i Euricse per a la Comissió Europea, va destacar que “ja ningú dubta que l'Economia Social siga un actor principal a Europa, és un motor d'ocupació que representa més de 4,3 milions d'empreses i entitats, i 11,5 milions de llocs de treball directes, la qual cosa equival al 6,3 % de la població ocupada a Europa i una facturació per damunt del bilió d'euros”.

Abadía va remarcar que “cal potenciar el finançament i destacar-lo com a prioritat de cara al marc financer plurianual. L'Economia Social no pot veure's com un mer instrument, sinó que s'ha de concebre com una palanca estratègica del futur de la UE”.

L'eurodiputada Idoia Mendia va manifestar també el seu compromís: “Europa necessita instruments com l'Economia Social, que ofereix certes i garanteix valors”, ressaltant que aquest model empresarial ha d'estar present en totes les decisions de l'Eurocambrà i en les polítiques europees.

Reactivació del Comitè de Luxemburg

Un altre dels fites destacables d'aquesta Cimera ha sigut la reactivació del grup de treball (Comitè de Monitorieg de la Declaració de Luxemburg), que ha reunit representants governamentals de Bèlgica, Bulgària, Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, França, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Polònia i la República Txeca. La trobada ha reafirmat el compromís de tots els països en la de-

fensa i promoció de l'Economia Social. A més, el Comitè s'ha proposat ser un instrument molt més actiu i dinàmic per a defensar els interessos dels països i, sobretot, visibilitzar aquest model empresarial propiciant el seu creixement.

Fernando López Miras, president de la Regió de Múrcia i vicepresident del Comitè Europeu de les Regions, va expressar el seu orgull per haver acollit aquesta Cimera Europea d'Economia Social, de la mà de CEPES i Social Economy Europe. Va recordar que només en aquesta regió, en els últims 10 anys, s'han creat més de 1.700 empreses d'Economia Social, gràcies al dinamisme del sector i als suports que rep de la pròpia Regió de Múrcia, juntament amb les ajudes estatals i europees. “Aquest dinamisme ve a confirmar que estem davant d'un model plural, resilient i capaç de generar oportunitats en els moments de major incertesa”, va concloure.

L'àmplia agenda de la Setmana Europea de l'Economia Social es va completar amb el Comitè Executiu de Social Economy Europe, la Junta Directiva de CEPES, una recepció a l'Ajuntament de Múrcia, la gala dels III Premis Europeus de l'Economia Social i el Dia de les Empreses d'Inserció. Igualment, l'IEMED, Institut d'Economia Social del Mediterrani, va celebrar dues jornades amb representants d'11 països del Sud del Mediterrani i, finalment, hi va haver una trobada del programa RESEES (Reinforce Regional Social Economy Ecosystems and Stakeholders capacity), així com una jornada sobre “La dona en l'empresa”.

EUROPA CELEBRA LA INNOVACIÓ I LA INCLUSIÓ SOCIAL EN LA GALA DELS III SOCIAL ECONOMY AWARDS

Amb aquests guardons, l'economia social europea referma el seu paper com a motor de canvi, capaç d'oferir solucions innovadores i sostenibles als grans desafiaments.

Els guardons es van distribuir en cinc categories: formació, governs locals, habitatge, energia neta i innovació social en empreses d'inserció, totes vinculades a prioritats estratègiques de la Unió Europea.

La ciutat de Múrcia va ser el passat 17 de setembre l'escenari del lliurament de la tercera edició dels Social Economy Awards, una gala emmarcada en la Cimera Europea de l'Economia Social organitzada per Social Economy Europe (SEE) juntament amb CEPES, el Ministeri de Treball i Economia Social i el Govern i l'Ajuntament de Múrcia.

L'esdeveniment va reunir líders europeus, institucions i entitats per reconèixer les iniciatives més destacades de l'economia social al continent. Entre tots ells hi van estar la comissària d'Ocupació i Drets Socials de la Unió Europea, Roxana Mînzatu, i la secretària d'Estat d'Economia Social, Amparo Merino.

Des de la seua creació el 2021, els premis de Social Economy Europe (SEE) han servit per donar visibilitat a projectes exemplars que encarnen els valors de l'economia social. En aquesta edició, SEE va rebre 140 candidatures de 35 països europeus, que van ser avaluades per un jurat d'experts i representants d'institucions comunitàries.

Els guardons es van distribuir en cinc categories: formació, governs locals, habitatge, energia neta i innovació social en empreses d'inserció; totes vinculades a prioritats estratègiques de la Unió Europea.

Premis en la categoria de Formació i educació

El primer reconeixement va ser per a EdukaCoop, una iniciativa de l'Associació d'Empreses d'Economia Social de Navarra (ANEL) a Espanya, amb la col·laboració de la Càtedra d'Economia Social i Cooperativisme de la Universitat Pública de Navarra (UPNA). Va rebre el premi Ignacio Ugalde, president d'ANEL i CEPES Navarra, de mans de la comissària Roxana Mînzatu.

El jurat va destacar del projecte "la seua capacitat per integrar els valors cooperatius en el sistema educatiu, des dels centres de secundària i FP fins a la universitat, aplicant-hi metodologies actives, projectes reals i una xarxa d'aliances composta per més de 60 cooperatives de la Comunitat Foral".

La comissària Roxana Mînzatu va entregar el Premi Europeu d'Economia Social, en la categoria d'Educació i Formació, a ANEL, pel seu projecte EdukaCoop. Va recollir el premi el president d'ANEL, Ignacio Ugalde.

Gràcies a aquest esforç, més de 2.500 estudiants d'una trentena de centres educatius de Navarra han participat en EdukaCoop, convertint-se així en una referència estatal i internacional en l'àmbit de la formació en el model cooperatiu. Durant el seu discurs d'acceptació del premi, Ugalde va explicar que aquesta iniciativa “va nèixer amb la vocació d'inspirar els més joves a emprendre des de la cooperació”, i va recalcar que aquest premi “ens anima a continuar innovant, a obrir noves vies de col·laboració amb universitats, institucions i centres de formació, a reforçar la seva dimensió internacional i, sobretot, a construir ponts en lloc de murs entre la joventut”.

“Veure l'entusiasme i l'interès amb què les noves generacions es familiaritzen amb els principis de l'Economia Social i Cooperativisme em permet ser optimista respecte al futur i la possibilitat de desenvolupar una economia més humana i humanista”, va reconèixer. En paraules del president de CEPES Navarra i ANEL, “aquest premi demostra que, quan educació i cooperativisme es troben, es genera un canvi real en la societat”, i que és la prova palpable que Navarra “és avui un exemple de com sembrar valors de solidaritat, equitat i participació des de les aules”.

En la mateixa categoria de Formació i Educació, el 2n premi va ser per a 'Passerelles et Compétences' (França), per connectar professionals voluntaris amb ONG, i el tercer per al col·legi İzmir, Another School is Possible, Education Cooperative (Turquia).

Categoria Governs locals

En aquesta categoria va guanyar la ciutat francesa d'Estrasburg, reconeguda com a referent europeu

gràcies a les seues polítiques públiques participatives i el seu ecosistema cooperatiu. La ciutat impulsa iniciatives com el Consell de l'Economia Social i Solidària i el Territori 100% d'Aprenentatge, que promouen polítiques públiques co-dissenyades i suport a l'emprenedoria en ESS.

En aquesta categoria van ser premiats també els Serveis Públics de Valònia (Bèlgica), per la seua estratègia 'Alternativ'ES Wallonia' amb el segon premi, i la Regió de Múrcia (Espanya), pel seu històric Pacte per l'Excel·lència en l'Economia Social. Hi va haver a més una menció especial a 'Peloponnese Trails' (Grècia), iniciativa del govern del Peloponès que revitalitza àrees rurals a través del turisme sostenible.

Categoria d'Habitatge

En la categoria d'Habitatge, el primer premi va recaure en la cooperativa catalana Sostre Cívic, que gestiona més de 550 habitatges en cessió d'ús, sota un model participatiu i sostenible. Sostre Cívic és una cooperativa sense ànim de lucre fundada el 2004 per fer front a la crisi d'habitatge, oferint una alternativa sostenible i comunitària al mercat immobiliari especulatiu. Treballen amb cessió de sòl públic, recuperació de patrimoni privat i amb participació comunitària per “blindar l'habitatge de l'especulació”.

En els últims tres anys han rebut quatre reconeixements internacionals, sent el primer d'ells el 2023 el premi Plata d'Habitatge de les Nacions Unides, i després el Premi d'Innovació Social de la Comissió Europea. El passat mes de juny van recollir els European Responsible Housing Awards 2025, el màxim reconeixement europeu a iniciatives d'habitatge social.

En l'entrega de premis de Social Economy Europe, Sostre Cívic va compartir nominació amb Brussels-CLT, fideïcomís de terres comunitàries de Brussel·les (Bèlgica), que va obtenir el segon premi, i WOGEBE, cooperativa d'habitatge d'Alemanya, tercer premi.

També en aquesta categoria hi va haver una menció especial, per a 'Just a Change', de Portugal, dedicada a la rehabilitació d'habitatges per a famílies vulnerables.

Energia neta

En un context marcat per la necessària transició energètica, el premi en la Categoria d'Energia Neta va ser per a l'associació francesa Association des Centrales Villageoises, que impulsa projectes renovables gestionats per comunitats locals.

En segon lloc va quedar Robin Powerhood (Àustria), per redistribuir energia solar a famílies en risc de pobresa energètica, i en tercer lloc Brupower (Bèlgica), la primera cooperativa energètica ciutadana de Brussel·les.

Innovació Social en Empreses d'Integració Sociolaboral

La catalana **Taller Àuria** es va alçar com a guanyadora en la Categoria d'Innovació Social en Empreses d'Integració Sociolaboral, pel seu innovador model d'inclusió laboral en la indústria de la perfumeria, amb més del 70 % de la seua plantilla composta per persones amb discapacitat o en risc d'exclusió.

Grup Àuria és un conjunt d'organitzacions de base cooperativa nascudes fa més de cinquanta anys a Igualada (Barcelona). L'objectiu fundacional dels seus impulsors, un grup de pares i mares, era millorar la qualitat de vida dels seus fills amb discapacitat intel·lectual, en una època en què l'estat del benestar era gairebé inexistent i, per extensió, a persones en risc d'exclusió social de la comarca de l'Anoia.

Actualment, aquesta cooperativa duu a terme activitats productives perquè les persones puguin tindre oportunitats laborals; propostes que han anat evolucionant amb el temps, passant de les manipulacions inicials a altres que aporten més valor afegit. Precisament, Àuria Perfumes és l'entitat insígnia i representa genuïnament el projecte present i futur del grup.

Aquesta cooperativa és fabricant de perfums, cosmètica i ambientació de llar amb un destacat enfocament social. És, per exemple, el proveïdor de perfums de la marca Stradivarius (Inditex).

Crea col·leccions de perfumeria, des de l'elaboració de la fragància fins al disseny, és a dir, s'ocupa de la producció integral del producte per a cadenes de retail i marques líders. Disposa d'una planta industrial de 10.500 m² a Igualada, al cor del clúster del sector de

Primer premi en la Categoria d'Habitatge a la cooperativa Sostre Cívic

Primer premi en la Categoria d'Integració Sociolaboral per a Taller Àuria.

la cosmètica, amb una xifra de negoci al voltant dels 20 milions d'euros i una ocupació de 450 persones.

En aquesta mateixa categoria van ser premiades també Formació i Treball Empresa d'Inserció (Espanya), líder en reciclatge tèxtil i ocupació inclusiva, i Triest Press (Irlanda), empresa d'impressió inclusiva amb més de 70 treballadors recolzats.

Un futur inclusiu i sostenible

Amb aquests guardons, l'economia social europea reafirma el seu paper com a motor de canvi, capaç d'oferir solucions innovadores i sostenibles a desafiaments com l'habitatge, l'educació, la transició energètica i la integració laboral. Davant de la crisi climàtica, les desigualtats i la incertesa econòmica, l'economia social és un model viable per construir un futur més inclusiu, democràtic i solidari a tota Europa.

REACCIONS DEL COOPERATIVISME, MUTUALISME I FUNDACIONS EUROPEES AL DISCURS DE VON DER LEYEN SOBRE L'ESTAT DE LA UNIÓ

El discurs sobre l'Estat de la Unió pronunciat el passat 10 de setembre per la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va generar diverses reaccions per part d'organitzacions de l'economia social i del tercer sector. CECOP (Confederació de Cooperatives Industrials i de Serveis), Philea (l'associació de filantropia europea) i AIM (Associació Internacional de la Mutualitat) van acollir amb interès diversos anuncis en temes com l'ocupació de qualitat, l'habitatge assequible, el finançament per a la innovació social i la salut pública.

Von der Leyen va situar la seguretat, la competitivitat i la transició verda i digital com a eixos centrals; va anunciar, entre altres coses, una fulla de ruta del Mercat Únic fins a 2028, un paquet per impulsar "scaleups" en tecnologia, i mesures socials com una Estratègia Europea contra la Pobresa, una 'Quality Jobs Act' i un Pla d'Habitatge Assequible. Per a les organitzacions consultades, aquestes iniciatives obrin oportunitats, però només si es tradueixen en normes, recursos i mesures clares.

Passar de les paraules als fets

CECOP ha valorat positivament l'aposta per una 'Quality Jobs Act' i la inclusió de la dimensió del coneixement i innovació en la fulla de ruta del Mercat Únic, però adverteix que aquesta ambició ha de traduir-se en accions concretes: l'eliminació de barreres legals i financeres per a les empreses cooperatives, la inclusió explícita de l'educació en la denominada "cinquena llibertat" del Mercat Únic, i criteris socials en la contractació pública. Giuseppe Guerini, president del CECOP, insisteix que "ara és el moment d'actuar, no només d'enunciar principis", i demana indicadors clars i l'aplicació de criteris socials en el repartiment de contractes i fons públics.

Per la seua banda, AIM va celebrar l'anunci de la Global Health Resilience Initiative (esmentada per la Comissió després del discurs), com un senyal de lideratge europeu en prevenció i resposta sanitària. L'associació defensa que les organitzacions mutuais s'han d'integrar com a "socis essencials" en aquesta iniciativa: "les mutualitats", -argumenta AIM-, "tenen proximitat a la comunitat ciutadana i experiència en equitat i prevenció, per la qual cosa poden ajudar a reforçar la resiliència dels sistemes de salut i a combatre la desinformació sobre vacunes". L'organització ha mostrat la seua disposició a col·laborar estretament amb la Comissió per convertir la proposta en programes concrets.

Resiliència democràtica i reconstrucció

Finalment, Philea va publicar una breu anàlisi que identifica oportunitats rellevants per al sector filantròpic. La Unió d'Estalvis i Inversions (Savings & Investments Union), el Fons Scaleup Europe i les polítiques d'habitatge i ocupació poden obrir vies per a la col·laboració entre fundacions i administracions.

No obstant això, Philea adverteix que la retòrica sobre "resiliència democràtica" i "reconstrucció" ha de traduir-se en pressupostos i marcs que permeten a les fundacions actuar com a co-inversores i sòcies en programes d'impacte social. I recomanen explícitament que les futures polítiques reconeguen les fundacions i organitzacions de l'economia social dins de l'arquitectura financera del Mercat Únic.

Competitivitat amb justícia social

Les tres organitzacions comparteixen un diagnòstic comú: el discurs inclou mesures útils per a la competitivitat i la seguretat -àrees que la Comissió està reforçant- però deixa incerteses sobre com es preservarà la protecció social i la cohesió territorial. CECOP i Philea subratllen la necessitat que instruments com el Fons Scaleup o la fulla de ruta del Mercat Únic incorporen explícitament clàusules que afavorisquen les entitats de l'economia social. AIM, per la seua banda, emfatitza la urgència de convertir la iniciativa sanitària en finançament i en marcs operatius que integren els actors locals del mutualisme.

L'ECONOMIA SOCIAL I LES COOPERATIVES, PRESENTS EN LA DECLARACIÓ POLÍTICA DE LA SEGONA CIMERA MUNDIAL SOBRE DESENVOLUPAMENT SOCIAL A DOHA

El text va ser aprovat després d'un procés de negociació intergovernamental que va tenir lloc a la seu de Nacions Unides a Nova York el passat 9 de setembre.

La 2a Cimera Mundial per al Desenvolupament Social tindrà lloc els dies 4 a 6 de novembre a Doha (Catar).

La Declaració política dels Estats Membres per a la Segona Cimera Mundial sobre Desenvolupament Social, convocada per l'Assemblea General de les Nacions Unides i que se celebrarà a Doha (Catar) del proper 4 al 6 de novembre, fa referència explícita a les cooperatives i a l'economia social i solidària (ESS) en diverses ocasions. El text va ser aprovat després d'un procés de negociació intergovernamental que va tenir lloc a la seu de Nacions Unides a Nova York el passat 9 de setembre.

A l'espera de la seua adopció formal a la Cimera de Doha, la Declaració política reconeix expressament que l'economia social i solidària pot exercir un paper fonamental en l'eradicació de la pobresa, la promoció de la inclusió social i la canalització de la transformació social, contribuint així a assolir l'objectiu de no deixar ningú enrere i a complir l'Agenda 2030 i els seus Objectius de Desenvolupament Sostenible.

En el text es mostra també suport a l'esperit empresarial mitjançant la creació d'un entorn propici, en particular per a les dones emprenedores, les persones amb discapacitat, les persones majors i els joves, recolzant els mecanismes innovadors, les microempreses i les petites i mitjanes empreses (PME), les cooperatives i l'economia social i solidària.

En la mateixa línia, la Declaració Política de Doha inclou un nou compromís respecte de la Declaració i el Programa d'Acció de Copenhaguen, que feia referència explícita i reiterada als agents econòmics i socials que avui dia s'engloba dins de l'àmbit de l'ESS.

Prova d'això són les, concretament, deu referències a cooperatives vinculades a l'ocupació de qualitat, la reducció de la pobresa, el desenvolupament rural i la financiació; nou referències a organitzacions comunitàries associades amb la prestació de serveis, la protecció social i la planificació participativa.

Se sumen a elles les sis mencions a associacions, especialment en el context de la formació i les competències; cinc referències a grups o plans d'autoajuda, principalment en torn al desenvolupament comunita-

ri i les finances, i una més a grups de suport mutu, esmentats entre les institucions de base que promouen la integració social.

Segona Cimera Mundial sobre Desenvolupament Social

L'Assemblea General de les Nacions Unides, a través de les Resolucions 78/261 i 78/318, va decidir convocar la Segona Cimera Mundial per al Desenvolupament Social, una reunió que es produeix trenta anys després de l'històrica Cimera Mundial sobre Desenvolupament Social a Copenhaguen (1995).

Convocada a nivell de caps d'Estat o de Govern, la cimera busca abordar les deficiències i renovar el compromís amb la Declaració de Copenhaguen sobre Desenvolupament Social i el Programa d'Acció, així com amb la seua implementació, i impulsar l'execució de l'Agenda 2030.

Més informació en:

<https://social.desa.un.org/world-summit-2025>

L'ONU ADVERTEIX SOBRE LA NECESSITAT DE SALVAGUARDAR ELS AVANÇOS GLOBAIS EN ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Així es va traslladar després de la 54a reunió de la 'Task Force' de les Nacions Unides per a l'Economia Social i Solidària (UNTFSSSE), celebrada el passat 24 de setembre.

En la seua 54a reunió ordinària, celebrada de manera virtual, el Grup de Treball Interinstitucional de les Nacions Unides sobre l'Economia Social i Solidària (UNTFSSSE, per les seues sigles en anglès) va celebrar la inclusió de referències a les cooperatives i a l'economia social i solidària (ESS) en la Declaració Política de Doha, el text de la qual serà adoptat formalment pels Estats Membres durant la Segona Cimera Mundial per al Desenvolupament Social, prevista del 4 al 6 de novembre vinents.

No obstant això, els membres i observadors de la UNTFSSSE van advertir que el reconeixement per si sol no és suficient. Van subratllar que, amb el tancament de l'Any Internacional de les Cooperatives 2025, sense un compromís sostingut en els desenvolupaments pertinents, els avenços més recents corren el risc de retrocedir.

També van alertar sobre les creixents tensions pressupostàries que pateixen les agències de l'ONU i altres organismes internacionals, "que ja estan afectant treballs relacionats amb l'ESS". Van assenyalar, a més, que encara no es disposa de finançament assegurat per a diverses activitats previstes, inclòs el treball preparatori per a l'informe de 2026 del Secretari General de l'ONU sobre la promoció de l'ESS per al desenvolupament sostenible.

Simposi tècnic a Múrcia

La Secretaria va informar també sobre els preparatius de la 5a edició del Simposi Tècnic de la UNTFSSSE, que se celebrarà a Múrcia, Espanya, els dies 4 i 5 de desembre de 2025. L'esdeveniment definirà prioritats per al període 2026-2027 i contribuirà al proper informe del Secretari General, alineant els seus continguts amb agendes globals més àmplies, inclòs el seguiment de la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Social.

Finalment, es va presentar una nova publicació del Grup de Treball Tècnic de la UNTFSSSE sobre accés i suport financer, liderat per la UNCTAD, titulada *Boosting the contribution of social and solidarity economy entities to sustainable development: A collection of good practices to strengthen their access to finance*.

El document, realitzat amb el patrocini del Ministeri de Treball i Economia Social i coordinat per Víctor

Meseguer, és un informe de polítiques públiques i una recopilació de bones pràctiques, que proposa estratègies perquè les entitats de l'ESS enfortisquen el seu accés a la financiació i contribuïsquen al desenvolupament sostenible. L'informe suggereix estratègies multilaterals i nacionals, reconeix el paper dual de l'ESS, i protegeix i promou els seus valors fonamentals.

Sobre la UNTFSSSE

La UNTFSSSE (United Nations Inter-Agency Task Force on Social and Solidarity Economy) és una entitat dins del sistema de les Nacions Unides dedicada a visibilitzar i promoure l'Economia Social i Solidària com a motor clau per a un desenvolupament sostenible, just i inclusiu. El seu valor radica a congregar en un front comú nombroses agències de l'ONU, organismes intergovernamentals, xarxes internacionals del sector social i solidari, així com entitats de recerca, per col·laborar en la generació de polítiques, l'accés a finançament, documentació, l'impuls normatiu i la consciència social.

Com a membres, la UNTFSSSE està composta per agències de l'ONU, inclosa l'Organització Internacional del Treball (OIT), l'Oficina d'Afers Econòmics i Socials (UNDESA), la UNESCO, ONU Dones, l'Organització Mundial de la Salut, l'Organització Mundial del Comerç i altres organismes.

Com a observadors participen xarxes i organitzacions de l'àmbit de la societat civil, la recerca i l'economia social com ara CIRIEC, EMES, GSEF (Global Social Economy Forum), RIPESS, l'Aliança Cooperativa Internacional o Social Economy Europe.

SE CELEBRA A SANTA CRUZ DE LA SIERRA (BOLÍVIA) LA TROBADA IBEROAMERICANA D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

El Grup de treball sobre Estadístiques i Mesuraments en matèria d'Economia Social i Solidària va adoptar un acord important sobre les Estadístiques impulsat pel CIRIEC: Sol·licitar a les Nacions Unides i a la seua Divisió d'Estadístiques la inclusió d'un capítol específic sobre economia social i solidària en la pròxima revisió del SCN-2008, en què s'establisquen els criteris-marc de perimetració de l'economia social i solidària, i s'elabore un Manual de Comptes Satèl·lit de l'Economia Social i Solidària.

La Primera Trobada Iberoamericana d'Economia Social i Solidària de l'AECID se celebrà del passat 8 al 12 de setembre a Santa Cruz de la Sierra (Bolívia), un esdeveniment internacional que reuní prop de 100 representants de diferents institucions, organismes internacionals, així com de la societat civil i l'acadèmia de més de 19 països, i en el qual participà per part del CIRIEC el seu president d'Honor, José Luis Monzón Campos, i la presidenta de l'Observatori Iberoamericà OIBESCOOP, Inmaculada Carrasco.

La trobada fou impulsada pel Ministeri de Treball i Economia Social del Govern d'Espanya, juntament amb l'Agència Espanyola de Cooperació al Desenvolupament (AECID), l'Agència Andaluza de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AACID) i l'Escola d'Economia Social d'Andalusia. Durant els quatre dies de l'esdeveniment s'analitzà la situació actual del sector i es debaté sobre com impulsar un model de desenvolupament que contribuïska a crear societats més equitatives, justes i sostenibles allà on s'implanta.

En les diferents sessions s'analitzaren els marcs legals i financers de la regió; les metodologies estadístiques i de mesurament d'impacte; el treball en els territoris, en comunitats o en gènere, o el potencial del model d'economia social per fer front a la informalitat en els mercats de treball.

L'economia social en el sistema de comptes nacionals

El Grup de treball sobre Estadístiques i Mesuraments en matèria d'Economia Social i Solidària adoptà un acord important sobre les Estadístiques impulsat pel CIRIEC: "Sol·licitar a les Nacions Unides i a la seua Divisió d'Estadístiques la inclusió d'un capítol específic sobre economia social i solidària en la pròxima revisió del SCN-2008, en què s'establisquen els criteris-marc de perimetració de l'economia social i solidària, i s'elabore un Manual de Comptes Satèl·lit de l'Economia Social i Solidària, així com la creació d'un grup d'experts per a la perimetració i identificació dels diferents actors de l'economia social i solidària".

Com és conegut, existeixen dos sistemes de comptes nacionals d'abast transnacional, el SCN-2008, utilitzat per tot el món, i el SEC-2010, que és una adaptació del SCN-2008 per a la Unió Europea. En cap d'ells és visible l'economia social i solidària, que es troba difuminada en els diferents sectors institucionals d'aquests sistemes de comptes. Aquesta absència suposa un greu obstacle per a l'elaboració d'estadístiques nacionals amb criteris i normes homogènies que permeten anàlisis comparatives tant a nivell internacional com intertemporal.

Full de Ruta per al Futur de l'Economia Social i Solidària iberoamericana

En finalitzar aquesta trobada s'aprovà el "Full de Ruta per al Futur de l'Economia Social i Solidària iberoamericana", definit com el punt de partida per a una agenda comuna que puga ser presentada en fòrums regionals i internacionals, així com en la Cimera Iberoamericana de caps d'Estat i de Govern que acollirà Madrid l'any vinent.

L'ECONOMIA SOCIAL EN INTERNET

VII Trobada ENUIES i VIII Trobada REJIES - Lorca, 2025

<https://sites.google.com/view/encuentro-enuies-2025>

Les pròximes Trobades de la Xarxa ENUIES, de centres i instituts universitaris d'investigació en economia social, i REJIES, de joves investigadors en economia social, se celebraran els dies 4 i 5 de desembre a Lorca, Regió de Múrcia, coincidint amb la Capitalitat Espanyola de l'Economia Social 2025. L'esdeveniment reunirà els investigadors, joves i sèniors, de les càtedres, centres i instituts universitaris d'investigació en Economia Social, amb la Càtedra d'Economia Social de la Universitat de Múrcia (UMU) i la Càtedra Cajamar de Cooperativisme Agroalimentari de la Universitat Politècnica de Cartagena (UPCT) com a amfitrions. Les trobades tindran lloc al campus de la Universitat de Múrcia a Lorca, integrat en el Campus d'Excel·lència "Campus Mare Nostrum" (UMU-UPCT).

2ª Címera Mundial sobre Desenvolupament Social, Doha 2025

<https://social.desa.un.org/es/world-summit-2025>

L'Assemblea General de les Nacions Unides, mitjançant les seues resolucions 78/261 i 78/318, va decidir convocar en 2025 la "Segona Címera Mundial sobre Desenvolupament Social". Reunida al nivell de Caps d'Estat o de Govern, la Címera té com a objectiu abordar les llacunes i reafirmar el compromís amb la Declaració de Copenhaguen sobre Desenvolupament Social i el Programa d'Acció i la seua aplicació, així com donar impuls a la implementació de l'Agenda 2030. La Declaració política dels Estats Membres per a la Címera fa referència explícita a les cooperatives i a l'economia social i solidària (ESS).

Web del 50 aniversari de Consum

<https://www.consum.es/50-aniversario/>

Consum celebra en 2025 el seu 50 aniversari, mig segle d'història, "50 anys de construir una gran família, de sumar persones, il·lusions i esforços. De créixer junts", tal com afirma la web especial dedicada al 50 aniversari de la cooperativa. Tot va començar amb una idea senzilla però poderosa: alimentar-se bé i a bon preu. I amb eixe objectiu i des d'un xicotet local d'Alaquàs va nàixer la Cooperativa. Una missió, la d'oferir una compra completa, oferint productes i serveis que alimenten no sols el cos, sinó també la confiança i l'afecte dels seus clients. 50 anys després Consum continua amb el mateix compromís de 1975, amb la mateixa passió dels inicis, però amb més experiència i més companys, en els seus 977 establiments.

MOOC sobre Emprenedoria social i solidària del IUDESCOOP

Accés a través de la web de l'IUDESCOOP, secció 'Formació', subsecció: MOOC ESS

El IUDESCOOP ofereix un MOOC sobre Emprenedoria social i solidària en el qual utilitza unes breus presentacions en vídeo per part d'especialistes que servixen per a realitzar una aproximació a quatre tipus d'entitats: les cooperatives, societats laborals, associacions i fundacions. El mòdul va dirigit a estudiants, directius, persones sòcies o associades, a persones emprenedores o a persones interessades en la matèria.

Càtedra en Economia Social de la Universitat d'Almeria

<https://www.catedraeconomiasocial.com/>

La Càtedra en Economia Social de la Universitat d'Almeria neix amb el propòsit de crear un espai universitari dedicat a la formació, la investigació, la transferència de coneixement i la divulgació de l'economia social. Forma part de la Xarxa de Càtedres en Economia Social de les Universitats Públiques Andalus, una iniciativa posada en marxa a finals de 2024 amb el suport i el finançament de la Conselleria d'Ocupació, Empresa i Treball Autònom de la Junta d'Andalusia, l'objectiu principal de la qual és oferir als estudiants universitaris una formació complementària que cobrisca el dèficit formatiu històric que tenen en matèria d'economia social, a través de jornades i cursos, articulats preferentment a través de microcredencials universitàries.

Cercle de Líders de Cooperatives i Mútues (CM50)

<https://cm50.coop/es>

L'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) ha promogut el Cercle de Líders de Cooperatives i Mútues (CM50), un espai de convergència integrat per 50 líders de les més grans cooperatives i mutualitats de tot el món, moltes de les quals figuren en el 'World Cooperative Monitor'. L'objectiu principal d'aquest grup serà defensar el model econòmic cooperatiu i mutualista en l'escena mundial, destacant el seu potencial i augmentant la seua presència i mida cooperativa per accelerar els ODS.

Laboratori de Polítiques d'Inclusió, del Govern d'Espanya

<https://www.inclusion.gob.es/web/policy-lab>

A través del Laboratori de Polítiques d'Inclusió, el Govern d'Espanya (Ministeri d'Inclusió) impulsa projectes pilot per al desplegament d'itineraris d'inclusió vinculats a l'Ingrés Mínim Vital, finançats amb el PRTR Component 23 (Foment del creixement inclusiu mitjançant la vinculació de les polítiques d'inclusió social a l'Ingrés Mínim Vital). Aquests itineraris estan permetent arribar cada dia a més persones amb una àmplia cobertura per a combatre la pobresa, garantint que la seua efectivitat siga contínuament avaluada, i incideixen en diversos aspectes com l'educació, la digitalització, l'ocupació, l'acompanyament social o la salut.

Coordinadora d'Organitzacions per al Desenvolupament

<https://coordinadoraongd.org/>

La pàgina web de la Coordinadora d'Organitzacions per al Desenvolupament és un espai de trobada, informació i participació que reflecteix el compromís col·lectiu de les organitzacions membres. A través d'ella es comparteixen notícies, recursos, campanyes i oportunitats de col·laboració al voltant de la cooperació internacional, l'educació per a la ciutadania i l'acció humanitària. La web cerca visibilitzar les veus i experiències del sector, oferir eines útils per al treball en xarxa i reforçar la incidència en favor d'un desenvolupament just, sostenible i centrat en les persones.

TEMES D'ACTUALITAT

CEGEA, 25 ANYS D'INVESTIGACIÓ I SUPORT A LA GESTIÓ DEL TEIXIT EMPRESARIAL I AGROALIMENTARI

Tema d'actualitat coordinat per **Erasmus I. López Becerra**, CEGEA-Universitat Politècnica de València i CIRIEC-Espanya

Introducción

El Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses (CEGEA) de la Universitat Politècnica de València (UPV) compta amb més de quatre dècades d'experiència en l'àmbit de la gestió empresarial. La seua activitat combina investigació aplicada, programes de formació i transferència de coneixement, amb una especial dedicació a les empreses agroalimentàries i cooperatives. Aquesta orientació ha consolidat una identitat vinculada a l'economia social i ha atorgat al centre un reconeixement nacional i internacional.

L'any 1999, el CEGEA va obtenir el reconeixement com a Estructura Pròpia d'Investigació de la Universitat Politècnica de València, consolidant-se com un centre universitari especialitzat en gestió empresarial. Aquest assoliment va enfortir el seu paper institucional i li va permetre ampliar el seu abast, integrant

investigadors de diverses disciplines i projectant els seus resultats cap a la societat.

El CEGEA articula la seua activitat al voltant de quatre grups d'investigació: Economia Agrària i Cooperativisme, Dret i Empresa, Emprenedoria, Innovació i Responsabilitat Social, i Comptabilitat, Auditoria, Fiscalitat i Sector Públic. Aquesta diversitat d'enfocaments permet abordar la gestió empresarial des d'una perspectiva interdisciplinària, integrant dimensions jurídiques, econòmiques i organitzatives, amb una especial atenció a la sostenibilitat, la innovació i l'economia social.

El cooperativisme agroalimentari, en particular, ha sigut un eix central d'identitat i projecció, consolidant el CEGEA com a referent acadèmic i com a interlocutor actiu davant empreses i institucions del sector. Amb motiu del seu **25é aniversari** com a centre d'in-

En 1999, el CEGEA va obtindre el reconeixement com a Estructura Pròpia d'Investigació de la Universitat Politècnica de València, consolidant-se com un centre universitari especialitzat en gestió empresarial, amb especial dedicació a les empreses agroalimentàries i cooperatives.

Amb motiu del seu 25 aniversari com a centre d'investigació reconegut per la UPV, el CEGEA va organitzar un programa acadèmic de projecció internacional. La commemoració es va concebre no sols com un reconeixement a la seua trajectòria, sinó també com una oportunitat per a reflexionar sobre els desafiaments actuals i futurs.

vestigació, el CEGEA va organitzar un programa acadèmic de projecció internacional. La commemoració es va concebre no sols com un reconeixement a la seua trajectòria, sinó també com una oportunitat per a reflexionar sobre els reptes actuals i futurs de l'entorn econòmic i productiu, i per a reafirmar la seua missió com a centre dedicat a la recerca, la formació i la transferència de coneixement.

El primer dels actes commemoratius va ser el **Workshop Internacional sobre Informació Corporativa, Sostenibilitat i Interés Públic**, celebrat els dies 29 i 30 de gener de 2025. El segon va ser el **Congrés Internacional sobre Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC)**, desenvolupat els dies 30 i 31 de gener de 2025.

Tot i que es tractava d'esdeveniments independents, amb públics i dinàmiques pròpies, la seua celebració consecutiva en el marc del 25é aniversari va reflectir la diversitat i complementarietat de les línies de treball del CEGEA. El Workshop va abordar els reptes de la transparència informativa i la sostenibilitat des d'una perspectiva corporativa, mentre que el Congrés ho va fer des d'un enfocament sectorial, institucional i jurídic, centrat en els reptes econòmics i estratègics del sector agroalimentari. En conjunt, ambdues trobades van oferir una visió articulada dels diferents enfocaments que configuren l'activitat investigadora d'aquest centre d'investigació.

Més enllà dels continguts acadèmics i les activitats dels dos esdeveniments, la celebració va tindre un valor simbòlic. Reunir a la Universitat Politècnica de València a investigadors de diversos països, profes-

sionals i representants institucionals va reflectir la capacitat de convocatòria del CEGEA i la seua vocació d'obertura. Les trobades es van desenvolupar en un ambient de col·laboració i d'intercanvi plural, que va afavorir l'enfortiment de vincles entre els diferents actors i va permetre que la participació i el diàleg contribuïren al desenvolupament de xarxes acadèmiques i professionals, reforçant el posicionament del CEGEA com a espai de referència.

La commemoració d'aquest 25é aniversari va ser també un moment de significat especial per a qui ha acompanyat la trajectòria del CEGEA des de les seues diferents responsabilitats. Per a tots els seus membres, va suposar un orgull comprovar com el centre s'ha adaptat als nous reptes i ha mantingut la seua vocació de servei al teixit empresarial i a la societat. En aquest context, aquest aniversari no sols ens va permetre celebrar la trajectòria, sinó també renovar el compromís de continuar treballant, amb la mateixa intenció i responsabilitat, perquè el CEGEA continue sent un referent en investigació, formació i transferència en l'àmbit de la gestió empresarial, l'economia social i el cooperativisme agroalimentari.

Erasmus I. López Becerra
CEGEA-Universitat Politècnica de València i
CIRIEC-Espanya

WORKSHOP INTERNACIONAL SOBRE INFORMACIÓ CORPORATIVA: SOSTENIBILITAT I INTERÉS PÚBLIC

per **Natalia Lajara De Camilleri, Fernando Polo Garrido i Elies Seguí Mas,**
CEGEA-Universitat Politècnica de València i CIRIEC-Espanya

Context i abast del workshop

En l'actual context, la informació corporativa adquireix una importància creixent. A la consolidada informació financera es suma ara la informació de sostenibilitat. Atés que la sostenibilitat s'ha convertit en una necessitat global, la integració de pràctiques responsables en tots els àmbits de la societat resulta més necessària que mai. Així mateix, la informació financera, i per tant la informació corporativa, està vivint un canvi de paradigma, passant de ser útil per a la presa de decisions a tindre un interès públic.

En aquest context, els dies 29 i 30 de gener es va celebrar a València el "Workshop Internacional sobre Informació Corporativa: Sostenibilitat i Interés Públic", organitzat pel Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses (CEGEA) de la Universitat Politècnica de València (UPV). L'esdeveniment va reunir investigadors, acadèmics, professionals i experts, amb l'objectiu de debatre, compartir i avançar en el coneixement, i abordar els reptes de la informació corporativa en l'actualitat.

El Workshop es va emmarcar en la commemoració del 25é aniversari del reconeixement del CEGEA com a Estructura Pròpia d'Investigació dins de la UPV. L'organització de l'esdeveniment va estar liderada per dos dels grups d'investigació que integren el CEGEA: el grup especialitzat en comptabilitat, auditoria, fiscalitat i sector públic (AACCOUNTAX), coordinat per Fernando Polo Garrido; i el grup d'emprenedoria, innovació i responsabilitat social (GEARS), dirigit per Gabriel García Martínez. Ambdós grups compten amb una trajectòria consolidada i complementària en l'estudi de la informació corporativa, abastant tant la seua dimensió financera com no financera. La trobada es va plantejar com un espai de col·laboració multidisciplinari entre l'acadèmia, l'empresa i l'administració, orientat a enfortir la informació corporativa com a eina clau per a avançar cap a models més sostenibles i resilients.

Durant l'esdeveniment, es van abordar qüestions clau com el desenvolupament d'indicadors per a mesurar el rendiment sostenible, la implementació de polítiques públiques efectives, la incorporació de noves tecnologies que potencien l'eficiència dels recursos i la reducció de residus, així com els reptes plantejats pels marcs regulatoris més recents. A més,

es va destacar la importància de l'educació i la formació per a sensibilitzar les futures generacions sobre la necessitat d'adoptar comportaments sostenibles, tant en l'àmbit professional com personal.

El Workshop es va distingir pel seu caràcter pràctic i participatiu. Juntament amb ponències i debats acadèmics, es van desenvolupar tallers, grups de discussió i sessions interactives que van facilitar l'anàlisi compartit i la generació de propostes. Així mateix, la participació d'experts nacionals i internacionals va aportar una visió plural i enriquidora, fomentant sinergies que podran consolidar-se en futures col·laboracions. En aquest marc, la UPV va reafirmar el seu compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), posant en valor el paper de la universitat com a agent de canvi i com a catalitzador d'iniciatives orientades cap a un desenvolupament econòmic i social més sostenible i resilient.

Objectius

El Workshop Internacional sobre Informació Corporativa: Sostenibilitat i Interés Públic va tindre com a propòsit consolidar un espai de reflexió i debat al voltant del paper de la informació corporativa en la transició cap a un model econòmic més sostenible i resilient. En un context d'exigència reguladora i social creixent, es va buscar promoure una visió de la informació empresarial no sols com a instrument financer, sinó com un bé d'interés públic que ha de reflectir de manera rigorosa el compromís de les organitzacions amb la sostenibilitat.

De manera específica, la trobada es va plantejar com a objectius: reforçar la qualitat, transparència i utilitat de la informació corporativa; impulsar la integració entre la dimensió financera i no financera; analitzar el paper de l'auditoria i la verificació en la credibilitat dels informes; i fomentar la col·laboració entre l'acadèmia, l'empresa i l'administració per a avançar cap als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i les metes del Pacte Verd Europeu.

Estos propòsits es van articular al voltant de diversos eixos temàtics: la comptabilitat i el reporting d'actius intangibles; l'estandardització i assegurement de la informació de sostenibilitat; els reptes actuals de l'auditoria financera i no financera; l'impacte dels

Inauguració del Workshop Internacional, presidida pel rector de la UPV, José E. Capilla.

Sessió tècnica dedicada a la ISSA 5000, amb la participació de José María Hinojal i Raquel San Jaime.

Conferència plenària, impartida per José Antonio Gonzalo Angulo.

Sessió d'experts sobre Auditoria, amb Ana Manzano Cuadrado i María Antonia García Benau.

criptoactius i els riscos climàtics en els estats financers; la regulació i les polítiques públiques en matèria de sostenibilitat; la integració d'estratègies d'economia circular en les empreses; l'ús de tecnologies emergents com la intel·ligència artificial o blockchain per a millorar la traçabilitat informativa; i la importància de l'educació i la cultura organitzativa per a impulsar un canvi real en la gestió corporativa.

Assistència i programa

El Workshop va reunir prop d'un centenar de participants procedents de diferents àmbits, incloent-hi investigadors, acadèmics, auditors, professionals del sector privat, representants d'organismes públics i estudiants de grau, màster i doctorat. La diversitat de perfils va afavorir un intercanvi enriquidor i va situar la trobada com un espai de diàleg plural al voltant de la informació corporativa i la sostenibilitat.

El programa acadèmic va combinar la presentació de més de 40 comunicacions científiques amb sessions tècniques, una conferència plenària, i diverses sessions d'experts sobre auditoria, reporting en sostenibilitat, verificació d'informació no financera i ten-

dències empresarials. A més, es van celebrar trobades Meet the Editors, que van oferir als investigadors en formació la possibilitat de dialogar directament amb editors de revistes de prestigi, reforçant el valor formatiu de l'esdeveniment.

El reconeixement de l'ICAC al Workshop com a activitat homologada de formació continuada per a auditors, amb una equivalència de 10 hores, va reafirmar la rellevància del programa i la seua contribució tant a l'àmbit acadèmic com al desenvolupament professional.

Patrocinadors i col·laboradors

El desenvolupament del Workshop va ser possible gràcies al suport d'un conjunt d'entitats que van reforçar la vinculació entre els àmbits acadèmic, professional i institucional. Entre els patrocinadors principals es va comptar amb la Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública, Mútua Levante i el Col·legi Oficial de Censors Jurats de Comptes de la Comunitat Valenciana, el suport econòmic i organitzatiu dels quals va resultar decisiu per a garantir l'èxit de la trobada.

Així mateix, la iniciativa va comptar amb la col·laboració de diverses institucions que van aportar la seua experiència i compromís amb la investigació en informació corporativa i sostenibilitat: la Facultat d'Administració i Direcció d'Empreses de la UPV, l'Associació Espanyola de Comptabilitat i Administració d'Empreses (AECA), l'Associació Espanyola de Professors Universitaris de Comptabilitat (ASEPUC), la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació, Consum Coop. V., el Consell General d'Economistes i el Campus d'Alcoi de la UPV.

Este suport institucional i professional va reafirmar el posicionament del Workshop com un fòrum de referència en l'àmbit de la informació corporativa i la sostenibilitat.

Acte inaugural

L'acte d'obertura va estar presidit pel rector de la Universitat Politècnica de València, José E. Capilla, acompanyat per la degana de la Facultat d'Administració i Direcció d'Empreses, Mar Marín, el director general d'Economia de la Generalitat Valenciana, José V. Todorí, i els coordinadors del comitè organitzador, Elies Seguí i Fernando Polo.

Sessió tècnica: ISSA 5000

El Workshop va començar amb una sessió tècnica dedicada a la ISSA 5000 (International Standard on Sustainability Assurance) de l'IAASB (International Auditing and Assurance Standards Board), moderada per Luis Porcuna. Hi participaren José María Hinojal (Registre d'Economistes Auditors) i Raquel San Jaime (Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya), qui presentaren els principals requisits de la norma i la seua aplicació en el marc regulador europeu, destacant aspectes com l'abast, la planificació i l'evidència, així com la interoperabilitat i la taxonomia.

Primera sessió plenària: Reptes de la informació financera des d'una visió crítica i esceptica

La conferència plenària, impartida per José Antonio Gonzalo Angulo, va analitzar les limitacions dels estats financers en contextos d'incertesa i el risc d'"enfosquiment informatiu". Va destacar l'impacte del big data i la intel·ligència artificial en comptabilitat i auditoria -útils, però sense substituir el judici professional- i va proposar la creació d'un organisme independent de normes comptables a Espanya, amb una autonomia similar a la de la CNMV (Comissió Nacional del Mercat de Valors). També va destacar els reptes de la CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), que exigeix integrar sostenibilitat i finances, estandarditzar i verificar la informació, i re-

forçar els controls interns per evitar el "postureig". Va concloure defensant la informació empresarial com a bé d'interés públic.

Primera sessió d'expertes: Temes d'actualitat en auditoria

Moderada per Lola Mor, presidenta del Col·legi Oficial de Censors Jurats de Comptes de la Comunitat Valenciana, la taula va comptar amb Ana Manzano Cuadrado, subdirectora de Normes Tècniques de l'ICAC (Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes), i María Antonia García Benau, catedràtica de Comptabilitat de la Universitat de València. Manzano va exposar les principals novetats reguladores impulsades per l'ICAC, especialment sobre auditoria d'estats financers consolidats i verificació de sostenibilitat. García Benau va analitzar l'expectation gap, els desafiaments d'accés i capacitat en la professió, i la necessitat d'enfortir la confiança social en la tasca de l'auditor.

Trobades amb editors

Es van organitzar dues trobades Meet the Editors, concebudes com a espais de diàleg directe amb editors de revistes científiques de referència internacional en comptabilitat i sostenibilitat. En la primera sessió hi participaren Juan Manuel García Lara (editor de Accounting and Business Research), José L. Zafra-Gómez (editor en cap de la Revista de Contabilidad – Spanish Accounting Review) i Jacobo Gómez-Conde (editor de la Revista Española de Financiación y Contabilidad).

La segona sessió va reunir Vera Ferrón (editora associada de Corporate Social Responsibility and Environmental Management) i Gregorio Martín de Castro (editor associat de Business Strategy and the Environment i de Business Ethics, the Environment and Responsibility). Els editors oferiren pautes sobre criteris editorials, tendències temàtiques i bones pràctiques per incrementar la qualitat i l'impacte de les publicacions, cosa que convertí estes sessions en una de les activitats més valorades del Workshop, especialment pels investigadors en formació.

Segona sessió d'expertes: La interoperabilitat dels estàndards de reporting de sostenibilitat

Moderada per Gabriel García, la taula es va centrar en els reptes d'harmonitzar els diferents marcs normatius de sostenibilitat. Salvador Marín, president de l'EFAA (European Federation of Accountants and Auditors for SMEs), va presentar la visió europea i els ESRS (European Sustainability Reporting Standards), destacant l'esforç de la Unió Europea per assegurar coherència i compatibilitat. Nicolás García Torea, professor titular de la Universitat de Burgos, va oferir una

Trobades amb editors de Revistes.

Sessió d'experts sobre la interoperabilitat dels estàndards de reporting de sostenibilitat.

Sessió d'experts sobre la verificació de la informació de sostenibilitat.

Sessió d'experts sobre tendències en sostenibilitat, davant la transformació econòmica i social.

panoràmica del context global, al qual va qualificar com una “sopa de lletres” d'estàndards, i va defensar la necessitat d'avançar cap a la interoperabilitat i la connectivitat entre la informació financera i la de sostenibilitat com a gran repte futur.

Tercera sessió d'expertes: La verificació de la informació de sostenibilitat

Moderada per Alicia Mateos, la taula va reunir especialistes de les quatre grans firmes d'auditoria: Isabel Castillo (Ernst & Young, EY), Francisco Carrasco (PricewaterhouseCoopers, PwC), Pablo Company (Deloitte) i Silvana Alfaya (KPMG). Mitjançant un format de preguntes i respostes, van analitzar les principals dificultats de la verificació dels informes de sostenibilitat, com l'escassetat de recursos especialitzats, la complexitat metodològica i la necessitat d'enfortir els controls interns. Coincidiren que la credibilitat i la transparència són essencials per garantir confiança, aportar valor a reguladors i grups d'interès, i evitar el risc de greenwashing.

Quarta sessió d'expertes: Les tendències en sostenibilitat davant una transformació econòmica i empresarial

Moderada per Elies Seguí, esta taula va reunir Begoña Giner, catedràtica de la Universitat de València i membre del SRB (Sustainability Reporting Board) d'EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group), i Alberto Castilla, soci de l'àrea de sostenibilitat d'Ernst & Young (EY). Giner va presentar la fulla de ruta de la Unió Europea en matèria d'informació de sostenibilitat, destacant els treballs en curs del SRB-EFRAG, mentre que Castilla va analitzar com les empreses estan internalitzant la sostenibilitat en els seus processos, polítiques i estratègies. Ambdós van coincidir que les organitzacions s'enfronten a un procés de transformació que exigeix alinear la gestió empresarial amb els objectius regulatoris i les creixents demandes socials.

Web del Workshop Internacional sobre Información Corporativa: Sostenibilidad e Interés Público.
<https://corporatereportingworkshop.upv.es/>

Gravació de Pòdcasts, per a acostar els continguts de la trobada a un públic més ampli.

Resultats i divulgació

Les conclusions i reflexions compartides durant el Workshop no es van limitar a l'espai físic de l'esdeveniment. Amb l'objectiu d'ampliar el seu abast, es van gravar 17 càpsules en format podcast al llarg de les jornades, on es recullen, en 7 o 8 minuts, les idees principals exposades pels ponents i experts participants. Este format permet apropar els continguts de la trobada a un públic més ampli, afavorint la divulgació del coneixement en sostenibilitat i informació corporativa. Els episodis estan disponibles tant en la pàgina web del Workshop com en la plataforma PlazaPodcast, del grup editorial Valencia Plaza.

Conclusions

El Workshop es va clausurar amb un balanç molt positiu per la qualitat de les intervencions, el nivell de participació i l'interés generat. Al llarg de les sessions es van identificar els principals desafiaments que afronten les organitzacions en la seua transició cap a models sostenibles, des d'una perspectiva comptable, reguladora i de governança.

Es va subratllar la rellevància de la informació corporativa com a bé d'interés públic, que no ha de limitar-se a la seua dimensió financera, sinó integrar aspectes socials, ambientals i ètics. En este marc, la complexitat reguladora -accentuada per la CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)- planteja la necessitat d'avançar en l'estandardització i en la verificació rigorosa, garantint informes útils, comparables i creïbles per als grups d'interés.

Les persones expertes van coincidir en la importància de reforçar els controls interns com a garantia davant pràctiques de postureig, assegurant que els informes reflectisquen un compromís real amb la sostenibilitat. També es va destacar el paper de la tecnologia i la digitalització -big data, intel·ligència artificial i blockchain-, que ofereixen noves oportunitats per al seguiment de la traçabilitat i l'anàlisi de dades, sense substituir el judici professional ni la responsabilitat de qui elabora i verifica la informació.

Així mateix, es va remarcar la necessitat d'enfortir la connexió entre la informació financera i la de sostenibilitat, afavorint marcs integrats que donen resposta a les exigències reguladores i a les expectatives d'inversors, reguladors i societat civil. Esta connectivitat es perfila com un requisit essencial per a alinear la gestió empresarial amb els objectius de desenvolupament sostenible i amb la transició cap a models més resilents i transparents.

Finalment, el Workshop va reafirmar el valor d'estos fòrums com a espais de trobada entre l'acadèmia, l'empresa i l'administració, que faciliten la generació de coneixement aplicat, impulsen la col·laboració interdisciplinària i difonen resultats mitjançant publicacions, podcasts i projectes col·lectius. Amb això, el CECEA i els seus grups d'investigació consoliden el seu paper com a referents en l'estudi de la informació corporativa i el seu compromís amb una economia més sostenible, transparent i orientada a l'interés públic.

CONGRÉS INTERNACIONAL D'ECONOMIA I DRET DE L'EMPRESA AGROALIMENTÀRIA I COOPERATIVA (CIEDEAC)

per **Juan Fco. Juliá Igual, Felipe Palau Ramírez i Erasmo I. López Becerra,**
CEGEA-Universitat Politècnica de València i CIRIEC-Espanya

Context i abast del congrés

En l'actual escenari global, el sector agroalimentari i cooperatiu afronta reptes decisius vinculats a la sostenibilitat, la innovació tecnològica, la governança i l'adaptació a exigents marcs normatius. La transició cap a sistemes agroalimentaris més sostenibles, justos i resilients exigeix integrar l'eficiència econòmica amb la responsabilitat social i mediambiental. En aquest context, el dret i l'economia es configuren com a disciplines complementàries per a abordar els desafiaments d'un sector estratègic que ha de garantir la seguretat alimentària, la competitivitat empresarial i el respecte pels recursos naturals.

Per tot això, i en el marc commemoratiu del 25è aniversari del CEGEA, els dies 30 i 31 de gener de 2025 es va celebrar a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrònica i del Medi Natural (ETSIAMN) de la UPV el Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC). Sota el lema "Un sector agroalimentari sostenible i amb futur", el congrés va centrar-se en els principals desafiaments i oportunitats del sector agroalimentari i cooperatiu, nucli originari del CEGEA des de la seua creació en 1979 com a centre d'especialització en gestió d'empreses agroalimentàries, i que al llarg de la seua trajectòria s'ha consolidat com a referent en investigació, docència i transferència de coneixement.

L'organització va estar liderada pel grup d'Economia Agrària i Cooperativisme, amb una àmplia trajectòria en competitivitat i integració cooperativa, junt amb el grup de Dret i Empresa, que va aportar una perspectiva jurídica i empresarial sòlida i necessària. Amb aquest congrés, el CEGEA va reafirmar el seu paper com a centre de referència en investigació, docència i transferència, consolidant la seua vocació de generar coneixement aplicat i de construir xarxes de col·laboració entre la universitat, l'empresa i la societat civil.

Durant el congrés es van abordar qüestions clau per al futur del sector agroalimentari i cooperatiu, en un espai que, igual que el Workshop, es va distingir pel seu caràcter plural i participatiu, però amb una major projecció. La presència d'experts nacionals i internacionals va enriquir els debats i va afavorir la ge-

neració de sinergies orientades a noves línies de col·laboració acadèmica i professional. En aquest marc, la UPV va reafirmar el seu compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i el Pacte Verd Europeu, destacant el paper de la universitat no només com a agent de canvi, sinó també com a actor central en l'articulació de xarxes acadèmiques, professionals i polítiques per al desenvolupament sostenible del sector agroalimentari i cooperatiu.

Objectius

El Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC) tingué com a propòsit conformar un espai de reflexió interdisciplinària que combinara economia, dret i polítiques públiques, amb la finalitat d'anticipar els grans reptes del sector agroalimentari i cooperatiu en un context de transició cap a models més sostenibles, digitals i competitius.

El congrés es plantejà com un fòrum en què convergiren les preocupacions acadèmiques i les demandes del sector. Entre les seues metes figurà impulsar la transferència de coneixement cap a les cooperatives i empreses agroalimentàries, fomentar el diàleg amb responsables públics i actors socials, i obrir espais per a reflexionar sobre reptes estructurals del sector, com ara la competitivitat internacional, la concentració empresarial o el relleu generacional en el medi rural. Al mateix temps, cercà donar projecció internacional a la investigació desenvolupada en el CEGEA, afavorint el contrast d'experiències europees i iberoamericanes que enriqueixen la visió compartida sobre el futur del cooperativisme i de l'empresa agroalimentària.

Aquests propòsits s'articularen entorn de huit àrees temàtiques que guiaren les sessions del congrés: l'economia circular i sostenibilitat; els processos d'integració i concentració empresarial; la internacionalització i la cadena alimentària; la transformació digital i la competitivitat empresarial; el dret de la competència aplicat al sector agroalimentari; la fiscalitat en el sector agroalimentari; la cadena de subministraments i la diligència deguda; i la protecció de la innovació agroalimentària i els problemes jurídics associats a la digitalització.

Assistència i programa

El Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC) va reunir més d'un centenar d'assistents, incloent-hi els 53 autors de 40 comunicacions científiques, junt amb acadèmics, professionals del sector agroalimentari, responsables públics i representants de cooperatives i organitzacions de l'economia social. Esta pluralitat de perfils va reforçar el caràcter aplicat i interdisciplinari de la trobada.

El programa acadèmic va combinar sis conferències plenàries d'alt nivell, dues sessions de Trobada amb Editors que aproparen els investigadors als responsables de revistes de prestigi, dues taules de debat sobre sostenibilitat, dret i gestió de l'aigua, i quatre sessions paral·leles de comunicacions en matèries d'economia, dret, fiscalitat, innovació, governança i sostenibilitat agroalimentària.

Junt amb la qualitat científica de les ponències, el congrés es va distingir per la seua capacitat de fomentar el diàleg entre generacions d'investigadors i professionals del sector, reforçant el seu paper com a espai de formació avançada i de transferència de coneixement. L'amplitud temàtica i el nivell de les aportacions reforçaren la seua consideració com a fòrum de referència en l'àmbit agroalimentari i cooperatiu, el desenvolupament del qual es detalla a continuació.

Patrocinadors i col·laboradors

El Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC) va comptar amb el suport fonamental d'entitats patrocinadores i col·laboradores que van aportar recursos, legitimitat institucional i connexions amb el sector. Entre els patrocinadors destacaren Cajamar Caixa Rural, entitat financera cooperativa compromesa amb el desenvolupament sostenible, i Anecoop, referent en producció i comercialització de fruites i hortalisses, la qual experiència en innovació i sostenibilitat va reforçar l'abast de l'esdeveniment.

Com a col·laboradors institucionals van participar associacions acadèmiques, professionals i sectorials de gran rellevància: l'Associació Espanyola d'Economia Agroalimentària (AEEA), AECA (Associació Espanyola de Comptabilitat i Administració d'Empreses), AECOOP (Associació d'Estudis Cooperatius, UCM), CIRIEC-Espanya, l'Associació Espanyola de Dret Agrari (AEDDA), així com Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya, Cooperatives Agroalimentàries de la Comunitat Valenciana i el CIDES (Centre d'Investigació en Dret i Economia Social).

Aquest suport institucional no sols va facilitar la logística del Congrés, sinó que també va ampliar la seua visibilitat i projecció professional. Gràcies a esta

col·laboració, el CIEDEAC es va consolidar com un fòrum de referència en l'àmbit agroalimentari i cooperatiu, plenament alineat amb la missió del CEGEA de promoure la investigació, la transferència de coneixement i la responsabilitat social.

Acte inaugural

El Congrés va ser inaugurat en un acte celebrat a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agronòmica i del Medi Natural (ETSIAMN) de la UPV, amb la participació d'Adoració Mozas Moral, presidenta de CIRIEC-Espanya; Juan Francisco Juliá Igual, exdirector del CEGEA; Felipe Palau Ramírez, actual director del CEGEA; i Elena Meliá Martí, directora del Departament d'Economia i Ciències Socials (DECS). En les seues intervencions, les autoritats van subratllar la importància del congrés en el marc del 25é aniversari del CEGEA, destacant el paper del centre com a referent en investigació, docència i transferència en l'àmbit agroalimentari i cooperatiu. La inauguració va situar el CIEDEAC com un espai de projecció internacional i de trobada interdisciplinària entre economia, dret, empresa i societat civil, alineat amb els reptes de sostenibilitat i innovació que afronta el sector.

Primera plenària: La diligència deguda en les cadenes de subministrament en el sector agroalimentari. Una perspectiva crítica de la directiva de diligència deguda

La primera sessió plenària va estar a càrrec de José Martínez (Georg-August Universität Göttingen), especialista en Dret Agrari i Dret Públic, i va ser moderada per Pablo Amat Llombart (CEGEA). La seua intervenció va destacar que la diligència deguda en la cadena de subministrament agroalimentària s'ha convertit en una regulació clau per a garantir la seguretat, la sostenibilitat i el respecte pels drets humans. Encara que la seua aplicació presenta importants reptes, constitueix un instrument essencial en un mercat globalitzat on les empreses han de supervisar els seus proveïdors. Martínez va recordar marcs normatius ja existents -com el Codex Alimentarius, la Food Safety Modernization Act (FSMA) dels Estats Units o el Reglament (CE) 178/2002-, als quals s'afegeixen la Llei alemanya de diligència deguda (2023), el Reglament europeu sobre cadenes lliures de deforestació (2023) i la Directiva sobre diligència deguda en sostenibilitat empresarial (CSDDD, 2024).

El ponent va resumir les principals obligacions que imposen estes normatives -des de l'estratègia corporativa fins a la transparència informativa- i va analitzar els reptes de la seua implementació en el sector: complexitat de les cadenes globals, costos administratius, desequilibris de poder i riscos derivats de

Inauguració del Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC), el 30 de gener de 2025.

crisis geopolítiques. Com a cloenda, es van plantejar propostes per a incentivar els proveïdors, fomentar la cooperació internacional, impulsar solucions digitals com blockchain i garantir condicions laborals dignes, subratllant que l'èxit de la regulació dependrà d'una aplicació equilibrada i coordinada.

Segona plenària: Dret de la competència i sector agroalimentari

La segona sessió plenària va estar a càrrec de Pilar Martín Aresti (Universitat de Salamanca), experta en Dret mercantil, i va ser moderada per Felipe Palau Ramírez (CEGEA). La seua ponència va analitzar l'evolució recent del Dret de la competència aplicat al sector agroalimentari, amb especial atenció al reforç de la posició dels productors primaris en la cadena de subministrament. Partint del marc de la PAC 2023-2027 i de la pressió cap a la sostenibilitat, va subratllar la vulnerabilitat dels agricultors front als primers adquirents i la necessitat de reforçar el seu poder de negociació.

Martín va examinar les mesures estatals sobre preus mínims en contractes agrícoles i la seua compatibilitat amb el Dret de la Unió Europea, destacant el paper de les organitzacions de productors (OP i AOP) en la negociació conjunta. També va analitzar la Directiva 2019/633 sobre pràctiques comercials deslleials i la Llei de la Cadena Alimentària a Espanya, que obliga a reconèixer preus superiors als costos efectius de producció. La ponència va generar debat sobre la

proporcionalitat d'aquestes mesures i el seu impacte en la competitivitat del sector, a la llum de la jurisprudència del TJUE i del Tribunal Suprem espanyol. En les seues conclusions, va remarcar la necessitat de compatibilitzar la lliure negociació de preus amb la protecció dels productors, avançant cap a un marc normatiu europeu que reforçe la seua posició sense distorsionar el mercat interior.

Tercera plenària: 25 anys d'investigació sobre cooperatives agrícoles a Europa: acumulant capital i mirant al futur

La tercera sessió plenària va estar a càrrec de Jos Bijman (Wageningen University & Research), reconegut expert en gestió de cooperatives agroalimentàries, i va ser moderada per Elena Meliá Martí (CEGEA). La seua intervenció va oferir un balanç de vint-i-cinc anys d'investigació sobre les cooperatives a Europa, revisant com els enfocaments inicials -basats en la teoria de contractes i de l'agència- van evolucionar cap a una anàlisi més àmplia de la governança, l'estratègia empresarial, les relacions entre membres i el paper d'aquestes organitzacions en les cadenes de valor agroalimentàries. En aquest recorregut, va destacar tendències com la consolidació i internacionalització de les cooperatives, les fusions i aliances estratègiques, l'aposta per la innovació i la sostenibilitat i l'aparició de noves formes de cooperació, incloses les organitzacions de productors, les cooperatives de nínxol i els models multistakeholder.

Bijman també va subratllar els reptes derivats de la creixent heterogeneïtat dels socis i dels dilemes financers lligats a la necessitat de reforçar el capital aportat pels membres. En les seues conclusions, va apuntar que la investigació futura haurà de aprofundir en el paper de les cooperatives en la transició cap a una agricultura més sostenible, l'impacte de la digitalització i la interacció entre grans cooperatives consolidades i petites cooperatives locals o especialitzades, que poden actuar com a complements o alternatives. La seua ponència va oferir, així, un balanç acadèmic de gran rellevància i una agenda de treball que reafirma la centralitat de les cooperatives en el futur del sector agroalimentari europeu.

Quarta plenària: Les cooperatives davant el repte del relleu generacional de les explotacions agràries

La quarta sessió plenària va estar a càrrec de Narciso Arcas (Universitat Politècnica de Cartagena) i va ser moderada per Elena Meliá Martí (CEGEA). La seua intervenció va abordar el problema del relleu generacional en les explotacions agràries, plantejant-ne l'abast i transcendència, així com les seues principals causes i conseqüències. Va subratllar que el poc relleu compromet la sostenibilitat de les cooperatives, en reduir la presència de socis joves, elevar l'edat mitjana dels òrgans de govern i limitar la competitivitat futura. Entre els factors explicatius va assenyalar dificultats econòmiques, la despoblació rural, la falta d'atractiu de l'activitat agrària i les traves administratives, que en conjunt dificulten la incorporació de noves generacions.

A partir d'un estudi empíric exploratori, va analitzar la percepció d'agricultors i socis cooperatius sobre les causes i possibles solucions, destacant el paper clau de les cooperatives en la formació, assessorament, representació i serveis que poden facilitar el relleu. En les seues conclusions, va defensar un enfocament integral que combine mesures educatives, fiscals, econòmiques i tecnològiques, i va insistir en la necessitat que les cooperatives lideren aquest procés junt amb administracions, organitzacions professionals i universitats. A més, va reclamar avançar en la investigació aplicada per a comprendre millor les dinàmiques del relleu i dissenyar estratègies que garantisquen el futur del sector agrari i del cooperativisme.

Cinquena plenària: El sector agroalimentari europeu en l'encreuament

La cinquena sessió plenària va estar a càrrec de Jorge Jordana (GESPLAN-Universitat Politècnica de Madrid) i va ser moderada per Juan Francisco Juliá Igual (CEGEA). La seua intervenció va situar el sector agro-

alimentari europeu en un moment decisiu, marcat pels canvis normatius, les exigències de sostenibilitat i les transformacions dels mercats internacionals. Jordana va plantejar que el futur del sector dependrà de la seua capacitat per adaptar-se a aquest nou entorn, conciliant la competitivitat amb la sostenibilitat i garantint al mateix temps la cohesió del teixit productiu i cooperatiu.

Sisena plenària: Reglament (UE) 2024/1143 sobre indicacions geogràfiques per a vins, begudes espirituoses i productes agrícoles

La sisena sessió plenària va estar a càrrec de la professora Pilar Montero (Universitat d'Alacant), i va ser moderada per José Corberá (CEGEA). La ponent va centrar la seua exposició en les novetats que introdueix el Reglament (UE) 2024/1143, que actualitza el marc legal de les indicacions geogràfiques (IG) per a vins, begudes espirituoses i productes agrícoles, amb èmfasi en com aquestes normes busquen reforçar la protecció de la qualitat i la reputació d'aquests productes mitjançant criteris actualitzats d'origen, traçabilitat i normatives de control.

Montero va explicar els objectius principals del reglament: consolidar la diversitat productiva europea, assegurar la integritat del mercat interior, facilitar procediments més eficients de registre, i garantir que els productes emparats per IG puguen competir en mercats nacionals i internacionals amb reconeixement clar del seu origen i qualitat. També va abordar els reptes d'implementació, com els terminis per a l'adaptació dels plecs de condicions, la coherència amb normatives prèvies i la necessitat d'un equilibri entre rigidesa normativa i flexibilitat per als productors.

Trobada amb editors

El congrés va incloure també dues sessions de Trobades amb Editors, concebudes com un espai de diàleg directe entre investigadors i responsables de publicacions acadèmiques nacionals i internacionals de referència en economia, dret i gestió agroalimentària i cooperativa. Aquestes sessions van acostar als participants els criteris editorials, els processos d'avaluació i les tendències actuals de publicació científica, resultant especialment valuoses per a joves investigadors en busca de visibilitat acadèmica.

Van participar destacats editors com Rafael Chaves (CIRIEC-Espanya, Revista d'Economia Pública, Social i Cooperativa), Mercedes Sánchez (Revista Economia Agrària i Recursos Naturals), María Esther Muñoz Espada i Pablo Amat (Revista de Dret Agrari i Alimentari), Felipe Palau (CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica d'Economia Social i Cooperativa), Eva An-

José Martínez (Georg-August Universität Göttingen), i Pilar Martín, en les primeres sessions plenàries del CIEDEAC.

Jos Bijman (Wageningen University & Research) i Narciso Arcas, presentats per Elena Melià

Premi a la comunicació presentada a María Rosario E. Blasco.

Jorge Luis Sánchez rep un premi a la seua comunicació de part de la revista d'Economia de CIRIEC-Espanya.

drés Aucejo (Review of International and European Economic Law), Rosa María Puertas (International Journal of Intellectual Property Management), Juan Piñeiro Chousa (Journal of Innovation & Knowledge), Gabriele Baima (British Food Journal), M.ª Ángeles López-Cabarcos (Esic Market), José Manuel Guaita (Sustainability Technology and Entrepreneurship), Daniel Palacios-Marqués i Virginia Simón-Moyá (International Entrepreneurship and Management Journal), i Josefina Fernández (Revista d'Estudis Cooperatius, REVESCO). La riquesa i diversitat de perfils va permetre debatre sobre metodologies, enfocaments i tendències de la recerca interdisciplinària, subratllant la importància de la qualitat metodològica, la rellevància temàtica i la connexió internacional com a claus per a l'acceptació d'articles.

Primera taula redona: Taula de Dret, sostenibilitat i cadena agroalimentària

La primera taula redona va comptar amb la participació de Juan Bataller (Universitat de València) i Trinidad Vázquez (Universitat de Jaén), sota la moderació

de María Victoria Petit Lavall (Universitat Jaume I). El debat es va centrar en els reptes jurídics i normatius que planteja la sostenibilitat en les cadenes agroalimentàries, abordant qüestions com la regulació de les pràctiques comercials deslleials, la formalització de contractes, la tutela dels productors front a la gran distribució i el paper del Dret com a eina per a garantir una distribució més equitativa del valor en la cadena.

Es va posar de relleu com les normatives europees i nacionals -entre elles la Directiva (UE) 2019/633 i la Llei de millora del funcionament de la cadena alimentària- estan configurant un nou escenari regulador, en el qual cobren importància aspectes com el règim sancionador, el Registre de Contractes Alimentaris i el Codi de Bones Pràctiques Mercantils. Així mateix, la taula va subratllar la necessitat de vincular aquests instruments amb la sostenibilitat en les seues dimensions econòmica, social i mediambiental, de manera que la regulació contribuïska no només a protegir els productors, sinó també a reforçar la transparència, la innovació i la competitivitat del sector agroalimentari.

Segona taula redona: Taula sobre “Instruments econòmics per a la gestió de l'aigua en l'agricultura”

La segona taula redona va comptar amb la participació de Francisco Alcón (Universitat Politècnica de Cartagena) i Laura Riesgo (Universitat Pablo de Olavide), sota la moderació d'Erasmo I. López Becerra (CEGEA). La sessió es va centrar en l'anàlisi dels instruments econòmics per a la gestió sostenible de l'aigua en l'agricultura, abordant tant la perspectiva reguladora com l'aplicació de metodologies empíriques per a avaluar l'eficàcia de diverses polítiques hídriques.

Es van presentar resultats d'investigacions recents recolzades en metodologies experimentals, com els experiments d'elecció, que permeten conèixer les preferències d'agricultors i usuaris entorn de mesures d'eficiència, preus de l'aigua, incentius per a la modernització de regadius o compensacions per estalvi de recursos. El debat va destacar la necessitat de dissenyar polítiques que siguin simultàniament eficaces, eficients i socialment acceptables, i va posar de relleu com la gestió de l'aigua constitueix un repte estratègic en un context de canvi climàtic i creixent pressió sobre els recursos hídrics.

Resultats i divulgació

Les quatre sessions paral·leles de comunicacions científiques van reflectir la diversitat d'enfocaments presents en el congrés, abordant qüestions de sostenibilitat, competitivitat, innovació educativa i tecnològica, economia circular, digitalització i relleu generacional. També es van tractar aspectes jurídics com indicacions geogràfiques, fiscalitat, propietat intel·lectual, dret cooperatiu, cadena alimentària i models de governança. Aquests resultats es materialitzaran en el Llibre d'Actes, que recollirà ponències, taules de debat i comunicacions, disponible en format digital amb DOI i ISBN, i amb opció de versió impresa. A més, alguns treballs van ser considerats per a la seua publicació en revistes científiques convidades, incloent només títol i resum en les actes per a preservar el seu caràcter inèdit.

En l'àmbit de la divulgació, el Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC) va comptar amb una àmplia visibilitat institucional i social. L'Observatori Espanyol de l'Economia Social (CIRIEC-Espanya) va difondre l'esdeveniment mitjançant notícies i ressenyes en xarxes socials, el CEGEA el va destacar en el seu portal institucional i es va desenvolupar una intensa campanya a LinkedIn, que va ampliar l'abast acadèmic i professional. Així mateix, el congrés va disposar d'una pàgina web pròpia amb informació detallada del programa,

ponents i activitats, consolidant la seua identitat dins dels actes del 25é aniversari del CEGEA.

El congrés va finalitzar amb l'entrega de premis a les millors comunicacions, reconeixent la qualitat dels treballs presentats i reforçant el compromís del CEGEA amb la promoció del talent investigador en l'àmbit agroalimentari i cooperatiu.

Conclusions

El Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC) va posar de manifest que la interacció entre economia i dret és imprescindible per a afrontar els reptes actuals del sector agroalimentari i cooperatiu. La sostenibilitat, la governança, la digitalització i els marcs reguladors van ser analitzats com a dimensions interdependents que requereixen una visió integral, capaç d'orientar tant la política pública com l'estratègia empresarial i l'acció cooperativa.

Un dels aprenentatges centrals va ser la necessitat de reforçar els mecanismes de governança i representació en les cooperatives, garantint la seua competitivitat i legitimitat democràtica. El relleu generacional, l'adaptació digital i el disseny d'un marc normatiu equilibrat es van identificar com a eixos estratègics per a assegurar el seu futur i resiliència en un entorn global en transformació.

El congrés va mostrar també la importància d'impulsar la col·laboració entre universitat, empresa i societat civil com a via per a generar coneixement aplicat i solucions pràctiques. El diàleg entre investigadors, professionals i representants del sector va permetre visibilitzar la necessitat d'articular espais estables de trobada on es combinen la reflexió acadèmica, la pràctica empresarial i la legitimitat institucional.

El suport de patrocinadors i associacions sectorials va subratllar el caràcter obert i aplicat de l'esdeveniment, evidenciant que la cooperació entre agents financers, productius i acadèmics és clau per al desenvolupament d'iniciatives sostenibles. Aquest model reforça el paper del CEGEA com a catalitzador d'innovació i transferència de coneixement en l'àmbit agroalimentari i cooperatiu.

Finalment, el CIEDEAC, celebrat en el marc del 25é aniversari del CEGEA, va deixar assentades les bases per a una agenda d'investigació i transferència de coneixement que oriente els pròxims projectes del centre. Amb això, el congrés no sols va servir com a espai de celebració, sinó també com a punt de partida per a consolidar el CEGEA com a referent en la construcció d'un sector agroalimentari més sostenible, innovador i competitiu, alineat amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i el Pacte Verd Europeu.

Reconeixements a les millors comunicacions presentades en el Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC)

Reconeixement del British Food Journal a:

D. José Ángel Zabala

per la seua comunicació "Análisis de la contribución de las cooperativas agroalimentarias a la competitividad de sus socios: Un enfoque de no mercado".

En coautoría con D. Jorge Luis Sánchez-Navarro, D. Narciso Arcas Lario i Francisco Alcón

Y reconocimiento del British Food Journal a:

D. Hayet Kerras,

per la seua comunicació: "Nudge y ecología, ¿Cómo activar palancas conductuales para transformar la agricultura de forma sostenible?"

En coautoria amb D. Jorge Luis Sánchez Navarro i D. Francisco Alcón.

Reconeixement de CIRIEC-Espanya, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa a:

D. Jorge Luis Sánchez,

per la seua comunicació "Impacto de las cooperativas agroalimentarias en la adopción de prácticas de manejo del suelo sostenibles: un estudio en la Región de Murcia".

En coautoria amb D. José Ángel Zabala, Dña Hayet Kerras, D. Francisco Alcón i D. Narciso Arcas Lario

Reconeixement de la Revista Española de Economía Agraria y Recurso Naturales a:

Dña. María Ángeles Fernández,

per la seua comunicació "La rentabilidad en las explotaciones hortícolas del levante español y su conexión con la dimensión empresarial. Efectos favorables que ejerce el cooperativismo".

En coautoria amb D. Javier Rillo i Dña. Amparo Melián

Reconeixement de la Review of International and European Economic Law a:

D. Pedro Mario González,

per la seua comunicació "Acuerdos entre empresas y sostenibilidad: a propósito de la Guía de Buenas Prácticas elaborada por

la Autoridade da Concorrência portuguesa".

Reconeixement de CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa a:

Dña. María José Verdú,

per la seua comunicació "El órgano de administración en sociedades cooperativas canarias".

I reconeixement de CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa a:

D. Eduardo Taléns,

per la seua comunicació "La determinación de la naturaleza del vínculo de los socios cooperativistas en la industria cárnica: el problema de las "falsas cooperativas".

Reconeixement de Revista de Derecho Agrario y Alimentario a:

Dña. María Rosario E. Blasco,

per la seua comunicació "La reciente reforma de la normativa europea sobre indicaciones geográficas para vinos, bebidas espirituosas y productos agrícolas y otras indicaciones de calidad".

TANCAMENT DEL 25 ANIVERSARI DEL RECONeixEMENT DEL CEGEA COM A ESTRUCTURA PRÒPIA DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

La celebració del 25é aniversari del CEGEA com a Estructura Pròpia de Recerca de la UPV va tindre el seu punt àlgid amb el Sopar de Gala, organitzat a la finalització del Workshop Internacional i coincidint amb la primera jornada del Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC). Aquesta trobada va permetre reunir en un mateix espai investigadors, professionals, representants institucionals i col·laboradors d'ambdós esdeveniments, reforçant l'esperit commemoratiu i la projecció del CEGEA.

La vetlada, celebrada al restaurant El Mirador de l'Only You de València, es va iniciar amb una copa de benvinguda oferida per la Bodega Reymos de Xest, sòcia d'Anecoop. Posteriorment, el director del CEGEA va donar la benvinguda oficial i va presentar el sentit de la commemoració. A continuació, l'enòleg Juan Giner, director de Terroir Vitícola a la UPV, va guiar la degustació de vins de les bodegues cooperatives valencianes Reymos (Xest) i La Viña (La Font de la Figuera), que van acompanyar el sopar amb una mostra de l'excel·lència enològica del cooperativisme agroalimentari valencià.

Un dels moments més emotius de la nit va ser la laudatio a dos professors estretament vinculats amb la trajectòria del CEGEA. El primer, Leandro Cañibano, catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat de la Universitat Autònoma de Madrid i expresident d'AECA, va ser homenatjat per la seua dilatada trajectòria acadèmica i científica, així com per la seua contribució al desenvolupament de la comptabilitat i la infor-

mació financera a Espanya i a l'àmbit internacional. La laudatio va ser llegida per Fernando Polo Garrido, professor de la UPV, qui va subratllar la proximitat de Cañibano al CEGEA i el reconeixement que desperta entre generacions d'investigadors i professionals.

La segona homenatjada va ser María Dolores de Miguel Gómez, catedràtica d'Economia, Sociologia i Política Agrària a la Universitat Politècnica de Cartagena, enginyera agrònoma i doctora per la Universitat Politècnica de València. Ha ocupat càrrecs de gran responsabilitat, entre ells el de Directora General d'Investigació de la Regió de Múrcia i Directora de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agronòmica. La seua tasca docent i investigadora ha estat estretament vinculada a l'economia agrària i cooperativa, àmbit en què manté una llarga relació amb el CEGEA des dels seus orígens. La laudatio va ser llegida per Erasmo Isidro López Becerra, professor de la UPV, qui va destacar el seu paper pioner i el seu compromís amb la igualtat d'oportunitats en l'àmbit universitari.

El 25é aniversari del CEGEA es va tancar d'aquesta manera amb una celebració que va combinar solemnitat i proximitat, memòria i projecció de futur. Més enllà del reconeixement a trajectòries personals i de l'èxit dels dos esdeveniments científics, la commemoració va reafirmar el CEGEA com un centre de referència en la recerca, docència i transferència de coneixement en l'àmbit agroalimentari i cooperatiu, i va establir les bases per a afrontar amb renovada energia els reptes de les pròximes dècades.

Homenatge a Leandro Cañibano, catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat de la Universitat Autònoma de Madrid i expresident de AECA.

Homenatge a María Dolores de Miguel Gómez, catedràtica d'Economia, Sociologia i Política Agrària en la Universitat Politècnica de Cartagena, enginyera agrònoma i doctora per la Universitat Politècnica de València.

CONCLUSIONS GENERALS

La commemoració del 25é aniversari del CEGEA va representar molt més que una mirada al passat; va ser una afirmació col·lectiva de capacitat i de compromís amb el futur. L'aniversari va servir per reconèixer la trajectòria d'un centre que ha sabut combinar recerca rigorosa, docència d'excel·lència i una intensa tasca de transferència, sempre al servei de l'empresa, l'economia social i la societat en el seu conjunt.

Els dos esdeveniments acadèmics celebrats en aquest marc, diferents en els seus enfocaments però complementaris en el seu sentit, van evidenciar la capacitat del CEGEA per generar coneixement rellevant i per convocar investigadors, professionals i institucions al voltant dels grans reptes del nostre temps. Més enllà dels debats, el valor va estar en la construcció d'un espai compartit de reflexió i cooperació, que pro-

jecta el Centre com a interlocutor privilegiat entre la universitat, l'empresa i les administracions públiques.

El Sopar de Gala commemoratiu, punt àlgid de l'efemèride, va unir la celebració institucional amb el reconeixement a trajectòries acadèmiques de referència. La combinació del personal i el col·lectiu va dotar l'acte d'un significat especial, no sols per a honrar la història del CEGEA, sinó també per a reforçar els llaços acadèmics, professionals i institucionals que l'impulsen cap al futur.

El 25é aniversari del CEGEA representa, sens dubte, un punt de partida per a afrontar les pròximes dècades amb ambició renovada i la convicció de continuar contribuint al desenvolupament d'un sector agroalimentari, cooperatiu i empresarial més just, competitiu i sostenible.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · EN PORTADA

ENTREVISTA A ARÁNZAZU GONZÁLEZ RUBIO, SUBDIRECTORA GENERAL D'ESTADÍSTICA I ANÀLISI SOCIOLABORAL DEL MINISTERI DE TREBALL I ECONOMIA SOCIAL

Aránzazu González Rubio és la Subdirectora General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral del Ministeri de Treball i Economia Social (MITES). De formació Llicenciada en Matemàtiques i amb un Màster en Avaluació de Polítiques Públiques, va començar la seua carrera administrativa en 2003 a l'INE, formant part posteriorment de l'Agència Estatal d'Avaluació de les Polítiques Públiques i la Qualitat dels Serveis (AEVAL), fins a arribar al seu lloc actual al MITES, on desenvolupa la seua tasca professional des de 2018. En l'àmbit de l'Economia Social, actualment participa en el Grup de Treball creat per a l'elaboració del Compte Satèl·lit de l'Economia Social a Espanya i és membre del Grup de Treball Tècnic sobre Estadístiques de l'Economia Social i Solidària (TWG-SSES), davant l'Organització Internacional del Treball (OIT), a més de ser la responsable de la unitat on s'elaboren les estadístiques oficials de Cooperatives Constituïdes, Societats Laborals Registrades i Entitats d'Economia Social inscrites a la Seguretat Social.

“La Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral (SGEAS) és la unitat estadística del Ministeri de Treball i Economia Social (MITES). Som responsables de l'elaboració de més de 20 operacions del Pla Estadístic Nacional, i de la coordinació estadística interna en l'àmbit del Ministeri, així com de la cooperació en aquesta matèria dins del marc dels sistemes nacional i europeu.”

“En l'àmbit de l'Economia Social, a la SGEAS elaborem les estadístiques oficials de Cooperatives Constituïdes, Societats Laborals Registrades i Entitats d'Economia Social Inscrites a la Seguretat Social.”

- Estimada Aránzazu, vosté ostenta la Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral del Ministeri de Treball i Economia Social. Quines són les principals funcions d'aquesta Subdirecció, i quines d'aquestes funcions estan més lligades al cooperativisme i a l'economia social?

- La Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral (SGEAS) és la unitat estadística del Ministeri de Treball i Economia Social (MITES). Som responsables de l'elaboració de més de 20 operacions del Pla Estadístic Nacional, i de la coordinació estadística interna en l'àmbit del Ministeri, així com de la cooperació en aquesta matèria dins del marc dels sistemes nacional i europeu.

A més, participem en nombrosos grups de treball i fòrums de debat nacionals i internacionals (davant d'organismes com l'Organització Internacional del Treball (OIT) o la Comissió Europea) centrats tant en la producció d'estadístiques del mercat laboral, com en l'elaboració d'eines de monitoratge i seguiment en matèria sociolaboral.

En concret, en l'àmbit de l'Economia Social, a la SGEAS elaborem les estadístiques oficials de Cooperatives Constituïdes, Societats Laborals Registrades i Entitats d'Economia Social Inscrites a la Seguretat Social, i participem també en diversos fòrums en matèria estadística relacionats amb l'Economia Social.

- En efecte, a principis d'enguany la secció d'estadístiques de la web del Ministeri de Treball i Eco-

nomia Social (MITES) va reprendre la publicació de les estadístiques de cooperatives i societats laborals a Espanya, donant continuïtat a l'operació “Societats Cooperatives i Societats Laborals Inscrites a la Seguretat Social”, que feia uns anys que no s'actualitzava. Com ha estat reprendre aquesta tasca?

- Realment ha suposat un gran repte i una gran càrrega de treball, perquè no es tractava només de reprendre-la, sinó d'abordar-la des d'un nou enfocament metodològic. No obstant això, consideràvem que era una tasca prioritària per disposar d'informació estadística el més actualitzada i completa possible en l'àmbit de l'Economia Social.

Fins ara existien tres operacions estadístiques oficials relatives a l'Economia Social: l'“Estadística de Cooperatives Constituïdes” (COO), l'“Estadística de Societats Laborals Registrades” (LAB) i l'“Estadística de Societats Cooperatives i Societats Laborals inscrites a la Seguretat Social” (EES). Aquesta última, que ara es denomina “Estadística d'Entitats d'Economia Social Inscrites a la Seguretat Social” (ESI), és la que hem abordat des d'un nou enfocament, més complex però també més dinàmic i que ofereix resultats més detallats. No obstant això, la nostra intenció no és quedar-nos ací; crec que el canvi de nom ja pot donar alguna pista de cap a on volem dirigir-nos...

Tenim molt present que una de les funcions de l'estadística és la recopilació, ordenació i difusió de dades per comprendre la realitat.

“Es feia necessari visibilitzar quantitativament un fenomen que clarament està adquirint més pes a nivell econòmic i social. L'economia social és generadora d'ocupació i ofereix un model alternatiu i sostenible, la contribució del qual al PIB nacional està augmentant i, per tant, mereixia tot el nostre esforç per a millorar la informació disponible fins ara.”

En aquest sentit, es feia necessari visibilitzar quantitativament un fenomen que clarament està adquirint més pes a nivell econòmic i social. L'economia social és generadora d'ocupació i ofereix un model alternatiu i sostenible, la contribució del qual al PIB nacional està en augment i, per tant, mereixia tot el nostre esforç per a millorar la informació disponible fins ara.

- Quins són els principals canvis que s'han dut a terme per a l'actualització d'aquesta estadística? Entre ells, hi ha hagut canvis en la metodologia?

- El primer canvi ha estat l'assignació d'un nou nom per a l'operació estadística, en coherència amb l'enfocament integral que tenim previst per a ella a partir d'ara. Quant al format de la publicació, ha passat d'oferir-se en un informe en pdf a un combinat que comprèn un full de càlcul editable i un resum gràfic de resultats, que proporciona a l'usuari la possibilitat de tractar les dades d'una manera molt més automàtica. Destaco les principals modificacions: els processos per obtenir les dades dels registres corresponents s'han automatitzat, de manera que s'han minimitzat les revisions manuals. Així s'eviten possibles errors humans en la depuració, s'agilitza el procés i es fixen criteris objectius de revisió.

A més, s'ha afegit la variable sexe a les taules de treballadors, per dotar l'estadística d'un enfocament de gènere. S'ha reduït la periodicitat amb què es publica, de trimestral a mensual. I s'ha revisat la normativa, coordinats amb la Direcció General d'Economia Social i de Responsabilitat Social de les Empreses i amb la Tresoreria General de la Seguretat Social (font d'origen de les dades), després de detectar que en la part de treballadors autònoms no s'estaven incloent els col·lectius de treballadors autònoms socis cooperatius en mercats. Aquests col·lectius ja s'han afegit en l'actualització de l'estadística.

També s'han inclòs algunes taules amb taxes de variació i evolucions per oferir una visió temporal de les xifres més rellevants.

Però això no s'acaba ací. Mantenim un procés de revisió contínua que inclou escolta activa amb els diferents agents que formen part d'aquesta esfera, entre ells, els companys de CIRIEC que ens han estat de gran ajuda en aquest procés de canvi. Per a això, estem tenint en compte tot el feedback que rebem des que vam reprendre la publicació i estudiant les suggerències que ens han arribat per millorar l'explotació de les dades i la seva difusió. Volem oferir, de manera rigorosa, els resultats que millor reflecteixin aquesta realitat i, sobretot, els que siguin més útils a qui en fa ús per a investigació i presa de decisions.

- Entre les novetats destaca que la publicació a partir d'aquest any es fa mensual, en lloc de cada trimestre com era abans, tot un repte per al seu departament. Observa una resposta positiva entre els investigadors i els agents de l'economia social?

- L'actualització mensual ha suposat, sens dubte, un repte organitzatiu important, però també una millora substancial en la capacitat de seguiment i anàlisi de l'economia social, els avantatges de la qual han superat amb escreix els desafiaments als quals ens hem enfrontat. En un moment en què l'economia social està adquirint una major visibilitat pública i institucional, disposar de dades actualitzades mensualment afavoreix la presa de decisions informades i l'avaluació contínua de les polítiques.

En definitiva, disposar d'aquesta informació amb una periodicitat menor permetrà detectar abans els canvis i tendències, a més d'oferir una visió més precisa de l'economia social. Alguns usuaris habituals, a més del propi Ministeri, han sabut valorar-lo i així ens ho han fet saber a través de diferents vies, en concret de manera personal en les diferents trobades en què participem. Al final, d'això es tracta que la informació que s'explota i es difon resulte d'utilitat per als ciutadans, investigadors i principals usuaris de l'estadística.

Quan eres un servei públic, com nosaltres, no sempre es disposa d'un 'feedback' tan positiu, així que po-

dem afirmar que aquest ha suposat un dels treballs més gratificants dels últims anys.

- Podria haver-hi més novetats aviat en l'elaboració de les estadístiques del Ministeri? Per exemple, ampliar el camp d'estudi a altres entitats com centres especials d'ocupació d'iniciativa social o empreses d'inserció, que com sap formen part de l'economia social en la seua divisió empresarial.

- Efectivament, ja ho avançava en algunes de les respostes anteriors. Actualment estem treballant en l'ampliació de l'abast de l'estadística per incorporar altres entitats de l'economia social, així com noves variables de classificació, amb l'objectiu d'oferir informació a un nivell de detall més gran.

En el preàmbul de la Llei d'Economia Social s'indica com a objectiu el reconeixement i la millor visibilitat de l'economia social, així com la promoció i el desenvolupament de les entitats que la integren. En aquesta línia, ampliar la cobertura estadística respon a l'ambició d'oferir una imatge més completa i precisa del sector, reconeixent la diversitat de formes jurídiques i de contribucions que el componen. La Llei inclou expressament, juntament amb les cooperatives i societats laborals, entitats com els centres especials d'ocupació i les empreses d'inserció, de la activitat de les quals subjau un clar interès social i econòmic. Incorporar-les de manera sistemàtica en les estadístiques del Ministeri contribuirà a reflectir millor el seu impacte en l'ocupació, la inclusió i el desenvolupament territorial, reforçant així la visibilitat institucional i el coneixement públic del conjunt de l'economia social.

No obstant això, no volem quedar-nos ací. Sabem que és un projecte ambiciós i que no serà fàcil, però la nostra intenció és continuar ampliant gradualment la informació publicada, segons la tinguem disponible, fins a aconseguir abastar totes les entitats de l'Economia Social.

- Comentava abans que estan participant actualment en algun fòrum internacional, de l'OIT per exemple, relacionat amb les estadístiques d'economia social, ens pot contar alguna cosa més?

-Sí, per descomptat. Precisament enguany, i seguint les recomanacions de la Conferència Internacional

d'Estadístics del Treball (CIET) celebrada el 2023, es van crear dos grups de treball tècnics coordinats per l'OIT: un sobre la Mesura de la contribució econòmica de les cooperatives i un altre sobre Estadístiques de l'economia social i solidària, sota el paraigua del Grup de Treball de les Nacions Unides per a l'Economia Social i Solidària (UNTFSSSE), en el qual estem participant. L'objectiu és elaborar, tenint en compte els treballs existents i experiències prèvies en l'àmbit internacional, unes directrius bàsiques per a l'elaboració d'estadístiques d'economia social, que puguin ser adoptades en la pròxima CIET.

Podem considerar-nos afortunats d'haver estat seleccionats per a ser un dels pocs organismes que formen part d'aquest fòrum a tot el món.

Grup de Treball d'Economia Social, de la Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral del Ministeri de Treball i Economia Social.

A més, durant els pròxims mesos també ens han convidat a participar en una experiència d'aprenentatge mutu sobre estadístiques d'economia social en l'àmbit de la Unió Europea.

- Una altra notícia rellevant d'aquest mateix any és que l'INE produirà també estadístiques de l'economia social a Espanya, en aquest cas mitjançant la metodologia de les comptes satèl·lit, assessorat per experts de CIRIEC-Espanya, representants del sector i també per vostès, des del Ministeri de Treball i Economia Social. Quina expectativa genera en el seu Ministeri aquest treball?

- Sens dubte, l'elaboració per part de l'INE d'un compte satèl·lit de l'economia social representa un pas important en la millora del coneixement estadístic sobre aquesta matèria. L'INE és expert en comptes nacionals i, amb aquesta operació, el seu objectiu és quantificar el valor econòmic que genera el conjunt de les entitats de l'economia social, en termes de producció, renda i aportació al PIB.

Aquest treball complementarà el que elaborem al MITE. Mentre que els comptes satèl·lit de l'INE ofereixen una visió macroeconòmica del sector, l'estadística que elaborem en la SGEAS aporta una perspectiva estructural i detallada de la seua composició i evolu-

ció, amb dades del nombre d'entitats de cada tipus i el nivell d'ocupació associat. En aquest sentit, estem treballant de manera coordinada perquè totes les operacions estadístiques relacionades amb l'economia social siguin coherents i, en cas que existisquen discrepàncies, que estiguen justificades i siguin explicables.

En conjunt, ambdós enfocaments són complementaris i proporcionaran una visió més completa i coherent del paper de l'economia social en l'activitat econòmica i en l'ocupació a Espanya.

- D'altra banda, com vostè ja ha pogut conèixer, des de CIRIEC fa uns anys es va posar en marxa el Portal Estadístic de l'Economia Social CIRIECS-TAT, al qual han seguit portals autonòmics a la Comunitat Valenciana, Castella-La Manxa, Galícia i Aragó, seguint la mateixa metodologia. Ha pogut consultar aquests portals? Quina valoració podria fer-nos vostè de tot aquest esforç acadèmic per la quantificació de l'economia social a Espanya?

- Per descomptat que els he visitat, però no sols jo, sinó també molts dels meus companys de la SGEAS, i confesse que ens va resultar especialment útil en el moment en què estàvem revisant i actualitzant la nova metodologia de l'estadística ESI. De fet, crec que

“Sens dubte, l’elaboració per part de l’INE d’un compte satèl·lit de l’economia social representa un pas important en la millora del coneixement estadístic sobre aquesta matèria. Amb aquesta operació, el seu objectiu és quantificar el valor econòmic que genera el conjunt de les entitats de l’economia social, en termes de producció, renda i aportació al PIB.”

qualsevol persona que en algun moment ha volgut acostar-se al món de l’economia social a Espanya ha acabat en el portal estadístic de CIRIEC.

La meua valoració és que CIRIECSTAT és un punt de trobada de l’economia social, un lloc de referència estadística per a consultar dades sobre la matèria, i l’esforç dels investigadors queda ben reflectit en els resultats obtinguts. La informació publicada, que guarda criteris homogènies per a tot el territori nacional, fa d’aquest portal un lloc únic amb dades, notícies i referències que en cap altre lloc es recopilen de manera tan exhaustiva..

- Finalment, senyora González Rubio, no sé si vostè coneixia abans el sector de l’economia social o si havia treballat en algun àmbit del mateix. Del que vostè sap del cooperativisme i l’economia social, com definiria vostè aquest sector?

- Realment, és un fenomen la progressió del qual he pogut anar veient en els últims anys, especialment des que em vaig endinsar en l’entorn sociolaboral. Tot i que no és nou, està adquirint un paper cada vegada més actiu amb l’atractiu afegit que té davant una immensa projecció. No obstant això, malgrat aquest reconeixement, considere que encara és un fenomen relativament poc conegut pel valor que té, encara que confie que a poc a poc aquesta bretxa es vaja reduint. Per això, posar en marxa aquest projecte ha suposat un repte i, al mateix temps, una gran satisfacció.

A la SGEAS tenim molt clar que l’estadística pública ha d’aportar el coneixement objectiu per a comprendre com funcionen l’economia i la societat i així valorar els seus efectes. Per això, no podem viure aliats a la realitat del que ja suposa l’economia social, de manera que ara ja ha quedat integrada com una àrea més de les que contemplem en les nostres operacions estadístiques, en els debats que mantenim en l’àmbit sociolaboral i en els diferents fòrums en els quals participem.

Alguna cosa que ens ha sorprès gratament en acostar-nos a aquest sector, i que m’agradaria ressaltar de l’àmbit de l’Economia Social, és el seu caràcter col·laboratiu i el potencial de canvi que té cap a un model més just i sostenible. Alguna cosa que, en l’actualitat que estem vivint, és tan necessària com difícil de trobar.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES FEDERACIONS

CONFEDERACIÓ ESPANYOLA DE COOPERATIVES DE TREBALL ASSOCIAT (COCETA), DIGNIFICANT L'OCUPACIÓ A TRAVÉS DEL COOPERATIVISME

- Seu: C/ Virgen de los Peligros, 3, Planta 4, 28013 - Madrid
- Telèfon de contacte: 91 446 97 50

- Any de constitució: 1986
- E-mail: info@coceta.coop
- Web: <https://www.coceta.coop/>
- X: <https://x.com/Coopsdetrabajo>
- Facebook: <https://www.facebook.com/coceta/>
- Instagram: <https://www.instagram.com/cocetacooperativas/>
- Youtube: <https://www.youtube.com/@coceta1>
- LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/coceta/>

La Confederació Espanyola de Cooperatives de Treball Associat (COCETA) treballa des de fa trenta-huit anys per a la defensa, promoció, creació i consolidació de les Cooperatives de Treball Associat. Ho fan posant en valor els principis que caracteritzen el model empresarial cooperatiu, amb la persona com a eix central de l'actuació empresarial.

Les Cooperatives de Treball Associat són empreses integrades per persones que, lliurement, s'associen per a realitzar una activitat econòmica amb la qual satisfer les seues necessitats i aspiracions professionals, econòmiques i personals. Són empreses basades en els principis cooperatius, la prioritat de les quals és la posada en marxa de projectes empresarials sostenibles, que generen ocupació estable i de qualitat.

Són empreses de gestió col·lectiva i democràtica, tant en l'àmbit econòmic com en el seu funcionament. Les persones sòcies cooperativistes són alhora propietàries i treballadores de l'empresa. Conformen un model empresarial igualitari, alineat amb els ODS i arrelat al territori, que genera riquesa de manera més justa i igualitària, contribuint a la cohesió social.

COCETA va iniciar la seua trajectòria al febrer de 1986 amb l'Assemblea Constituent que es va celebrar a València. La Confederació va començar el seu camí amb set organitzacions, però a poc a poc va anar creixent fins a arribar a les 15 federacions membres actuals. En breu en seran setze, ja que en 2026 s'espera l'adhesió de la recentment creada Federació de Cooperatives d'Aragó. Aquest creixement de COCETA

ha tingut com a resultat l'impuls del Cooperativisme de Treball, ja que en 1987 existien al territori nacional a penes 5.000 cooperatives amb poc menys de 70.000 persones sòcies, i actualment n'existeixen quasi 20.000 amb més de 322.000 persones sòcies. Gràcies a la tasca de totes les persones, tant a nivell polític com tècnic, que han format part de COCETA, s'ha aconseguit aquesta implantació territorial i la creació d'empreses i llocs de treball dignes.

Labor d'influència i col·laboració positiva

Al llarg dels anys, COCETA ha exercit una tasca d'influència essencial i ha col·laborat estretament amb les diferents administracions i governs per a aconseguir l'aprovació de normatives i legislacions que han resultat clau per al Cooperativisme de Treball: Llei General de Cooperatives de 1987; la Llei de Cooperatives 27/1999, i la Llei Fiscal 20/90. Actualment es treballa en la Llei d'Impuls de l'Economia Social que, entre altres, reforma la Llei 27/1999.

COCETA ha treballat intensament també per a aconseguir una societat més equitativa i solidària a través de la dignificació del treball i la millora de les condicions i drets laborals de les persones treballadores, i no

Assemblea 2025 de COCETA, celebrada el passat mes de juny a Múrcia, capital espanyola de l'Economia Social.

ha oblidat les normatives d'impuls de l'emprenedoria col·lectiva i del foment de les PIME.

Des dels seus inicis, COCETA va tindre clar que la tasca d'influència havia de desenvolupar-se també a nivell internacional i, per això, forma part de les principals entitats representatives del Cooperativisme tant a nivell europeu com global. COCETA és membre de l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI), presidint actualment l'organització sectorial d'indústria (CICOPA), i ostenta les vicepresidències tant de Cooperatives Europe com de la Confederació Europea de Cooperatives Industrials i de Serveis (CECOP).

La importància de la visibilitat

Donar visibilitat al Cooperativisme de Treball ha sigut un altre eix fonamental de la trajectòria de COCETA, que ha anat adaptant la seua comunicació i accions de

difusió als nous mitjans i a les noves generacions. Des de les primeres publicacions de fullets i butlletins que van culminar amb el llançament del periòdic Empresa y Trabajo.coop, fins al llançament del pòdcast Tiempo para Valientes i el compte en Instagram i TikTok Gupa.Lista.y.Cooperativista.

Tres eixos estratègics: Visibilitat, Lideratge i Intercooperació

L'activitat actual de COCETA gira al voltant de tres eixos estratègics: Visibilitat, Lideratge i Intercooperació, amb quatre reptes que marquen el seu Full de Ruta 2023-2027:

Repte 1. Incrementar la Capacitat d'Influència com a Agent Reconegut en els Àmbits Econòmic, Polític i Social.

Llistat de persones directives de COCETA

President: Luis Miguel Jurado Mancilla (FAECTA)

Vicepresident 1er: Emilio Sampedro Baixauli (FEVECTA)

Vicepresidenta 2n: Ana Teijeiro Bermejo (COOPERAMA)

Secretària: Claudia Rodríguez Rodríguez (ESPAZOCOOP)

Vocals membres de l'Executiva: Jaume Oller Rosell (FCTC) y Koldobika Kortabitarte Madarieta (KONFEKOOP)

Vocals: Borja Barrete Alonso (ACEL), Lorenzo Pañeda Fabeiro (ASATA), Carlos Sierra Sosa (ASESCAN), Ignacio Ugalde Azpiaz (ANEL), Salvador Querol Esteban (CLAMCOOP), María Pilar Rodríguez Sánchez (FECOCYL), José Antonio López González (UCETA), Natividad Muñoz Jiménez (UCOMUR) y Joan Manel Mulet Joan (UCTAIB).

Directora General: Amaya Delgado

Repte 2. Coliderar el Cooperativisme i l'Economia Social

Repte 3. Estendre i Reforçar la Intercooperació

Repte 4. Transformar l'Organització per Alinear-la amb l'Estratègia.

L'any 2024, COCETA va dissenyar i va posar en marxa el **Pla de Lobby**, amb l'objectiu de portar la veu de les Cooperatives de Treball als àmbits socioeconòmic i polític a través de la seua pertinença a grups d'influència internacionals i nacionals.

A nivell internacional, COCETA participa de la vida institucional de les entitats europees i internacionals del Cooperativisme i de l'Economia Social. Com a membre de CECOP, Confederació Europea de Cooperatives Industrials i de Serveis, una de les últimes actuacions ha sigut col·laborar i difondre el manifest elaborat per CECOP per a les Eleccions Europees de 2024. COCETA és membre també de l'ACI, l'última assemblea de la qual va tindre lloc a Manchester, i sovint manté reunions a Brussel·les amb alts càrrecs de les institucions de la Unió Europea.

En l'àmbit nacional, COCETA ocupa una Vicepresidència de CEPES, a càrrec de Luis Miguel Jurado. Allí

mateix, a CEPES, COCETA lidera el Grup de Treball Cooperatiu i participa activament en el Grup Jurídic, així com en el recentment creat Hub d'Avantguarda de l'Economia Social (ASETT, Arizmendiarieta Social Economy Think Tank).

COCETA és membre també del Consell de Direcció de CIRIEC-Espanya, des d'on col·labora en diferents projectes d'investigació i difusió del Cooperativisme i de l'Economia Social, tant a Espanya com a nivell internacional.

Any Internacional de les Cooperatives

Liderant la confluència amb altres famílies cooperatives, COCETA va impulsar l'esdeveniment de llançament de 2025, Any Internacional de les Cooperatives, al Congrés dels Diputats.

I va participar, juntament amb el president de l'ACI, Ariel Guarco, en la celebració dels 125 anys de Cooperativisme a Catalunya, que es va fer coincidir amb el Dia Mundial del Cooperativisme.

COCETA va contribuir activament als diferents esdeveniments que van donar valor a València, Capital de l'Economia Social 2024. I ha mostrat la seua solidaritat amb el Cooperativisme i la societat valenciana després de la catàstrofe de la DANA, aportant fons per a la reconstrucció.

En matèria formativa, COCETA col·labora amb el Consell General de Graduats Socials per a difondre el model Cooperatiu entre els seus professionals, i aporta ferramentes de lideratge del seu Consell Rector a través d'un programa de coaching.

Prop de 20.000 cooperatives de treball, que donen ocupació a 322.000 persones

Tota esta activitat es realitza de la mà també d'una xarxa territorial composta actualment per 15 federacions autonòmiques associades (veure taula en la pàgina següent).

Segons les dades aportades per COCETA, esta xarxa territorial dona cobertura a un total de 19.846 Cooperatives de Treball representades a Espanya, amb 322.000 ocupacions directes de persones sòcies treballadores.

COCETA, en l'Assemblea de l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) el passat mes de juliol a Manchester.

COCETA va iniciar la seua trajectòria al febrer de 1986 amb l'Assemblea Constituent que es va celebrar a València. 38 anys després continua treballant intensament per a l'expansió del Cooperativisme de Treball, aconseguint una societat més equitativa i solidària mitjançant la dignificació de l'ocupació.

Les Cooperatives de Treball a Espanya són presents en tots els sectors productius, amb una presència més destacada en el de serveis (sobretot en els empresarials, serveis socials, sanitaris, assistencials i educació) i en les indústries manufactureres.

Només en 2024 es van crear 1.227 noves cooperatives de treball, amb 2.968 ocupacions inicials. Les Cooperatives de Treball representen el 78% de totes les classes de cooperatives creades en 2024.

En l'última dècada (2014-2024) s'han creat 12.423 Cooperatives de Treball i 36.830 persones s'han incorporat com a sòcies i treballadores en Cooperatives de Treball. El 52% de l'ocupació en les societats cooperatives l'ocupen dones.

COCETA reivindica

En COCETA demanen al Govern d'Espanya, i en particular al Ministeri de Treball i Economia Social, "que defenga amb fermesa la rellevància de l'Economia Social i les Cooperatives en el marc europeu", ja que les últimes reformes i notícies que arriben des de la UE "poden tindre conseqüències devastadores per al nostre model".

COCETA es refereix en este sentit als anuncis recents per part de la Comissió Europea entorn del tancament de la Unitat d'Economia Social de la DG Grow, o el canvi de prioritats de la Unió cap a la defensa, seguretat i competitivitat, amb el risc de reduir o deixar de costat el suport al Cooperativisme i l'Economia Social que s'ha donat en els últims anys.

Segons COCETA, "perquè les Cooperatives de Treball seguim aportant este valor diferencial i puguem ser un actor clau, necessitem el suport ferm i valent de les institucions i que este quede reflectit en la millora del marc normatiu".

Llei d'Impuls de l'Economia Social, demandes urgents

A Espanya, COCETA reclama que la reforma de la Llei de Cooperatives que s'està debatent actualment en el Congrés, dins de la Llei d'Impuls de l'Economia Social, arrebegue les demandes del sector. Això, especialment quant a:

1. La capitalització de la desocupació, que segons COCETA ha d'ampliar-se a les persones treballadores que transformen societats mercantils en coope-

Les 15 Organitzacions territorials associades a COCETA

ACEL (Agrupació d'Empreses Laborals i Economia Social de Cantàbria)
ANEL (Associació Navarra d'Empreses Laborals)
ASATA (Agrupació de Societats Asturianes de Treball Associat i Economia Social)
ADESCAN (Associació d'Economia Social de Canàries)
ClamCoop (Unió de Cooperatives de Treball Associat de Castella-La Manxa)
COOPERAMA (Unió de Cooperatives de Treball de Madrid)
COOPERATIVES TREBALL (Cooperatives de Treball de Catalunya)
ESPAZOCOOP (Unión de Cooperativas Galegas)
FAECTA (Federació Andalusà d'Empreses Cooperatives de Treball)
FEVECTA (Federació Valenciana d'Empreses Cooperatives de Treball Associat)
KONFEKOOP (Federació de Cooperatives de Treball Associat, Ensenyament i Crèdit del País Basc)
FECOCYL (Federació de Cooperatives de Castella i Lleó)
UCETA (Unió de Cooperatives d'Extremadura de Treball Associat)
UCOMUR (Unió de Cooperatives de la Regió de Múrcia)
UCTAIB (Unió de Cooperatives de Treball Associat de les Illes Balears)

ratives, fins i tot si no estan en crisis. "Volem donar continuïtat a empreses viables que manquen de relleu generacional".

2. Les persones sòcies de durada determinada han de beneficiar-se també d'aquest dret quan decideixen consolidar el seu vincle amb el model cooperatiu. Hui, la falta d'estalvi impedeix a molts joves accedir al capital social necessari. El preu de l'habitatge i el lloguer, entre altres, han minvat la seua capacitat econòmica.

3. Flexibilitzar la dimensió empresarial: COCETA demana ampliar el nombre de jornades de persones treballadores per compte aliè permeses, "per poder adaptar-nos com qualsevol empresa competitiva".

Llei Fiscal de Cooperatives

Per a COCETA és també urgent l'actualització de la Llei Fiscal de Cooperatives, que ajude a impulsar el model "perquè cap projecte de transformació profunda del sistema és realista sense comptar amb un finançament estable a llarg termini i, per això, volem demanar una aposta pel nostre model que es concrete en un projecte de finançament: la creació d'un fons d'inversió que done suport a l'emprenedoria en cooperativa inspirant-nos en la llei Marcora d'Itàlia o la Fundació Seira a Catalunya". I afegeixen: "L'Economia Social i el Cooperativisme no poden convertir-se en

moda per captar recursos per entitats sense vocació ni convicció. Separar el gra de la palla és responsabilitat de tots, i demanem suport institucional per a garantir-ho. És essencial que es garantisca una xarxa sòlida i estable d'organitzacions representatives".

Per un futur brillant

COCETA desitja un futur brillant "perquè en el futur de COCETA i de la resta d'organitzacions representatives de l'Economia Social ens juguem el futur de la societat i de les noves generacions". Com diu el president de COCETA, Luis Miguel Jurado, "les Cooperatives donaran resposta a molts dels grans reptes que tenim per davant, com és la incorporació dels joves al món laboral, el repte de la digitalització i el repte demogràfic, entre molts altres". Per això, que COCETA continue durant molts anys difonent un model empresarial que és la resposta a molts dels reptes actuals és essencial.

El Cooperativisme està preparat. Ho està per a seguir transformant la realitat, construint comunitat i defensant un futur més just, sostenible i humà. Com deia Pepe Mujica, "El futur no és una herència, és una conquesta." I Luis Miguel Jurado conclou: "Conquistem el futur cooperant. Perquè si alguna cosa hem après és que cooperant res no ens deté".

Xifres clau de COCETA i organitzacions a les quals pertany i amb les quals treballa.

Font: Memòria de COCETA 2024

Cifras clave de COCETA

15

ORGANIZACIONES
TERRITORIALES

19.846

COOPERATIVAS DE TRABAJO
ASOCIADO. 81,2% DEL TOTAL

322 k

PUESTOS DE TRABAJO EN COOPERATIVAS
DE TRABAJO ASOCIADO

Para lograr nuestra Misión, y en nuestro papel de organización empresarial, actuamos en los ámbitos estatal, europeo e internacional y pertenecemos a:

Campanyes de comunicació de COCETA, estudis, treballs de documentació, activitats de formació i projectes europeus. Font: Memòria de COCETA 2024

Campaña Juventud CON Futuro: Apuesta por el Cooperativismo

Dirigida a la población de 18 a 35 años. Se diseñaron dos actuaciones, **GeneraZion Coop y El curro empoderao**. A partir del desarrollo de diferentes elementos visuales, generaron publicidad y otros recursos difundidos en RRSS. También se publicaron artículos, entrevistas y reportajes en La Marea, El Salto, Alternativas Económicas y El Diario.

Nuestra influencer Marina, **Guapa, Lista y Cooperativista** ha generado un creciente número de seguidores en Instagram y TikTok.

ESTUDIOS, TRABAJOS DE DOCUMENTACIÓN, ANÁLISIS ACADÉMICOS E INVESTIGACIONES

Situación del Cooperativismo en España 2023

Estudio que ofrece una visión exhaustiva y actualizada del estado del cooperativismo en España y 8 recomendaciones para fortalecer el cooperativismo en España y potenciar su impacto económico y social.

Avanzando en el Desarrollo Territorial Cooperativo en España

No sólo trabajamos para el desarrollo cooperativo en Aragón y Castilla y León. También, detectamos y contrastamos cuáles son los elementos clave que permiten garantizar el éxito del emprendimiento en Cooperativas de Trabajo.

ACTIVIDADES DE FORMACIÓN

65 CURSOS

1.184 PERSONAS FORMADAS EN 2024

1.950 HORAS FORMATIVAS IMPARTIDAS

También desarrollamos otras iniciativas con las actividades ordinarias OIRTALES/FUNDAE: webinars, estudios e informes y una destacada presencia en eventos y ferias sobre formación y empleo.

Y el proyecto **Cooperativas en Educación: el Reto de Institucionalizar Itinerarios Oficiales**.

PROYECTOS APOYADOS POR FONDOS EUROPEOS

Programa EFESO (FSE+)

Con "ValEmCOOP: Red de Valientes que Emprenden en Cooperativa", COCETA y las entidades colaboradoras: OWEN, UCTAVA, Social Soluciones, La Veloz, COOPERAMA, ADESCAN y Reas La Rioja y los asesores expertos de Castilla La Mancha, logramos durante 2024:

- Atender a **255** personas emprendedoras
- Crear **70** empleos
- Diseñar **58** Planes de Viabilidad empresarial
- Crear **31** empresas de ES

Proyecto BLUEDOTS

Arrancó y se abordaron las primeras fases de este proyecto cuyo objetivo es impulsar la digitalización de cooperativas y entidades de la Economía Social en el sector de la Blue Economy.

Proyecto PRIMACENTERS

El proyecto se inició durante el último trimestre de 2024, sus actuaciones mejorarán la situación sociolaboral de personas inmigrantes en el sector primario a través de su inserción en empresas de economía social.

Acción Colectiva para la Paridad en la Economía Social. Proyecto CAPSE

Se avanzó en el diseño de la metodología y materiales formativos sobre igualdad de género, dirigidos a los órganos de gobierno de las entidades de economía social francesas, belgas y españolas.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES EMPRESES

MUTUA LEVANTE, A L'AVANTGUARDA DE LES ASSEGURANCES ÈTIQUES I RESPONSABLES

- **Seu:** Carrer Roger de Llúria, 8, 03801, Alcoi (Alacant)
- **Telèfon:** 965 549 724

- **Any de constitució:** 1933
- **E-mail:** atencioncliente@mutualevante.com
- **Web:** <https://www.mutualevante.com/>
- **Instagram:** https://www.instagram.com/mutua_levante
- **LinkedIn:** <https://www.linkedin.com/company/mutua-levante/>
- **Facebook:** <https://www.facebook.com/MutuaLevante>
- **YouTube:** <https://www.youtube.com/user/MiMutua>
- **X (abans Twitter):** <https://x.com/mutualevante>

Mutua Levante és una entitat asseguradora amb arrels mutualistes profundes en la Comunitat Valenciana. Nascuda en el primer terç del segle XX a Alcoi com a mutualitat patronal de l'assegurança contra accidents de treball en la indústria, l'entitat ha evolucionat fins a convertir-se hui en una mútua amb activitat asseguradora diversificada, una forta solvència i una notable implicació social i cultural a través de la seua Fundació. L'entitat és la primera firma inscrita en el Registre d'Entitats Socialment Responsables de la Comunitat Valenciana, i la primera a rebre el segell ETHSI, que la qualifica com la primera empresa d'assegurances ètiques també de la Comunitat Valenciana.

Mutua Levante va ser fundada en 1933 a Alcoi, originàriament com una mútua patronal dedicada a gestionar accidents de treball per a un col·lectiu empresarial local. Els seus creadors van ser un grup d'empresaris d'Alcoi i la comarca interessats a garantir cobertures laborals i desenvolupar una eina de solidaritat empresarial basada en principis mutualistes. Aquest caràcter mutualista i de proximitat ha marcat la identitat de l'organització al llarg de la seua existència.

Durant les dècades següents, l'organització va ampliar la seua activitat, incorporant amb el temps negocis i productes d'assegurances generals diferents de la mútua patronal original. L'any 1966 es va produir la separació administrativa i organitzativa entre l'activitat mutual d'accidents i l'activitat d'assegurances generals. L'entitat ha destacat en la seua pròpia narrativa per combinar gestió tècnica (asseguradora) amb vocació de servei local i proximitat als mutualistes.

El canvi de segle va suposar també un punt d'inflexió cap a la seua modernitat, que es va consolidar en 2015 amb la creació d'un comitè directiu. Sota el seu liderat-

ge i gràcies al seu equip humà, Mutua Levante ha fet un important salt qualitatiu i quantitatiu fins arribar a hui, una mútua d'assegurances generals amb un important marge de solvència financera i altres aspectes no menys importants i que formen part de la seua idiosincràsia des de la seua creació, com ara la transparència, la sostenibilitat i l'honestedat.

Des de 2016 Mutua Levante canalitza el seu compromís amb la societat a través de la seua Fundació, la qual té com a objectiu realitzar accions solidàries, culturals i educatives per a retornar a les persones part dels beneficis que obté a través de la seua activitat asseguradora.

Des del curs 2024-2025 forma part del Consell d'Empreses del Màster en Responsabilitat i Sostenibilitat Corporativa de la Universitat Politècnica de València (UPV), consolidant la seua aposta per l'ètica, la transparència i la innovació en el sector assegurador. També des d'aquest últim curs posseeix el segell ETHSI, distintiu d'actuació ètica i solidària de l'empresa, sent la primera entitat asseguradora valenciana a obtenir aquest reconeixement.

Acte de presentació del llibre commemoratiu del 90 aniversari de Mutua Levante.

Proximitat i àmplia cobertura

Mutua Levante està dotada dels mitjans tecnològics més avançats i aposta per la proximitat i el tracte humà. El seu eix principal són les persones, tant en l'àmbit de l'empresa com a través de la seua àmplia xarxa de mediadors i mutualistes. El seu model de comercialització es realitza a través de mediadors (90%) i assegurança directa (10%).

L'entitat ofereix una àmplia gamma d'assegurances, que cobreix totes les necessitats de persones i empreses: autos, llar, comerç, accidents, pime... A més, compta amb acords de distribució per a les branques de vida, dependència i protecció familiar. No obstant això, els seus productes de més èxit són els assegurances d'automòbils (83% del total) i Llar (13%). La resta suposen el 4%.

Mutua Levante té la seua seu central a Alcoi, carrer Roger de Llúria, 8; disposa de dues delegacions més

en la mateixa localitat d'Alcoi (Pl. d'Espanya, 15 i Av. Hispanitat, 55); una delegació a Gandia (Passeig Germanies, 90) i una altra delegació a València (C/ Mestre Racional, 3).

Més de 70.000 mutualistes

La mútua opera principalment en la Comunitat Valenciana i comunitats limítrofes, a través de 414 mediadors, 108 agents exclusius, 18 agents vinculats i 288 corredors. La seua plantilla la componen 47 empleats, 22 homes i 25 dones, segons les dades oferides per l'entitat a data de setembre de 2025 (2024).

Un total de 71.140 mutualistes estan coberts per l'asseguradora, amb 96.980 pòlisses contractades. El volum d'ingressos per primes ascendeix a 32,86 milions d'euros; el patrimoni net supera els 37,3 milions d'euros i el fons mutual a 14,95 milions.

Consell d'Administració de Mutua Levante

President: Juan Escrig Zamora
Vicepresidenta: Elena Turrión Gozálbiz
Consellera: María Boronat Canto
Conseller: Juan Antonio Yedra Adell
Conseller: Javier Ortiz
Responsable de Marketing i Comunicació: Xavi Cortés

Mutua Levante és la primera entitat valenciana inscrita en el Registre d'Entitats Socialment Responsables de la Generalitat Valenciana. És també la primera entitat d'assegurances de la Comunitat Valenciana que ha aconseguit obtenir el segell EthSI (Ethical and Solidarity Based Insurance).

La dada del SCR del 275,62% per al tancament de l'exercici 2024 és un dels indicadors de major càrrega informativa sobre la capacitat de la mútua per a fer front als seus compromisos tècnics i financers.

Ètica i socialment responsable

Des del 5 de juny de 2023, Mutua Levante és la primera entitat valenciana inscrita en el Registre d'Entitats Socialment Responsables de la Generalitat Valenciana. Aquesta qualificació l'hi compromet a operar de manera ètica, respectant els drets humans, promovent la igualtat, fomentant el desenvolupament sostenible i cuidant el medi ambient.

Des de llavors, l'objectiu és continuar millorant en la inclusió de criteris socials i mediambientals en les decisions de negoci, la promoció de pràctiques laborals justes i l'adopció de mesures per a reduir la petjada ecològica.

Però a més, Mutua Levante és la primera entitat d'assegurances de la Comunitat Valenciana que ha aconseguit obtenir el segell EthSI (Ethical and Solidarity Based Insurance), que posa de manifest el grau

de transparència i bones pràctiques tant en la gestió com en els productes que ofereix, alhora que suposa una garantia d'ètica, solidaritat, proximitat i tracte humà.

L'obtenció suposa complir requisits exigents de responsabilitat econòmica, transparència, responsabilitat social, laboral i mediambiental, governança, comitè ètic, banca i inversió ètica.

Mutua Levante està adherida també a la Fundació Etnor, com una de les primeres organitzacions a Espanya integrada per empresaris, directius i acadèmics, dedicada principalment al foment de l'Ètica de l'Empresa i de les Organitzacions.

Altres certificats i segells de qualitat que posseeix la mutua són el d'Empresa Familiarment Responsable (Efr); el de Sistema de Gestió de la Seguretat de la Informació (SGSI) i la Guia de bones pràctiques d'UNESPA, Associació Empresarial de l'Assegurança, que inclou bones pràctiques en govern corporatiu, tractament de dades, ús terminològic adequat, informació prèvia i transparència en la comercialització de les assegurances.

El president de Mutua Levante, Juan Escrig Zamora, i la vicepresidenta, Elena Turrión, en la seu de la Fundació Mutua Levante, a Alcoi.

Participació de Mutua Levante en la Taula sobre Entitats Valencianes Socialment Responsables, organitzada pel Màster de RSC de la UPV.

Mutua Levante, al Màster RSC UPV

Junt a tot allò anterior, Mutua Levante ha reforçat el seu paper com a referent en sostenibilitat empresarial en integrar-se en el Consell d'Empreses del Màster en Responsabilitat i Sostenibilitat Corporativa de la Universitat Politècnica de València (UPV) durant el curs 2024-2025.

Aquest Màster s'ha consolidat com un programa acadèmic de referència, en què participen empreses rellevants de la Comunitat Valenciana a través del seu Consell. En aquest sentit, la Universitat Politècnica de València juga un paper clau com a facilitadora de sinergies entre el món acadèmic, les institucions i el teixit empresarial.

Com a part de la seua participació activa, Mutua Levante ha col·laborat en esdeveniments clau del Màster, entre ells la jornada de presentació de l'Anuari Corresponsables 2024 i el cicle 'Parlem de sostenibilitat amb...', on Elena Turrión, consellera executiva de l'entitat, va oferir la xarrada "Assegurances ètiques i sostenibles: Cap a un nou model de gestió i cobertures financeres".

A més, Mutua Levante ja ha tingut l'oportunitat d'aportar la seua experiència en taules redones i espais de reflexió conjunta sobre el valor social de la

Signatura de l'acord pel qual Mutua Levante s'adhereix al Consell d'Empreses del Màster de Formació Permanent en Responsabilitat i Sostenibilitat Corporativa de la UPV, dirigit pel professor Gabriel García.

sostenibilitat, participant junt a altres empreses i entitats de l'ecosistema RSC valencià durant l'últim curs.

Fundació Mutua Levante

Fundació Mutua Levante naix de la voluntat de Mutua Levante de revertir a la societat part dels beneficis que obté gràcies a la seua activitat asseguradora per a fomentar el progrés social i cultural de les persones. D'aquesta manera, la Fundació es converteix

D'interés: Web de la Fundació Mutua Levante
<https://fundacionmutualevante.org/>

en continuadora de les activitats iniciades per Mutua Levante, establint un ferm compromís amb el seu entorn d'acord amb l'esperit social i públic que inspira l'actuació de l'entitat. La Fundació canalitza una sèrie d'iniciatives a través de projectes concrets destinats a fomentar el desenvolupament personal, cultural, social i educatiu a Alcoi i el seu entorn.

Entre les entitats amb les quals col·labora estretament figura el Campus d'Alcoi de la Universitat d'Alacant, impulsant cicles culturals, exposicions, conferències i taules redones sobre temes com periodisme local, turisme o història de la ciutat. A més, acull de manera regular activitats artístiques i patrimonials -com exposicions fotogràfiques i de pintura- que contribueixen a la difusió de l'art i la cultura local, consolidant la seua seu a la Plaça d'Espanya d'Alcoi com un referent cultural de la comarca.

Així mateix, la Fundació promou projectes educatius i de responsabilitat social en línia amb els valors mutualistes. Participa en iniciatives solidàries, dona suport a la formació universitària i fomenta la implicació dels joves en la vida cultural i social. La seua programació es caracteritza per la proximitat i compromís amb el territori, reforçant la connexió entre l'entitat asseguradora i la comunitat a la qual serveix.

Tant en Mutua Levante com en Fundació, després de la DANA es van activar moltes mesures com a ajuda als assegurats com: pagament flexible sense ampliació de recàrrecs, ampliació del termini de cobrament fins a 90 dies, vehicle de substitució de 5 dies per defecte als assegurats amb vehicles afectats, acords avanta-

tjosos per a l'adquisició de vehicles nous i d'ocasió. També es va emetre una pòlissa gratuïta de responsabilitat civil per als voluntaris que treballaven en labors d'ajuda. Paral·lelament, des de la Fundació es van realitzar ajudes a través de Creu Roja amb la qual es manté un conveni de col·laboració. Es va donar una furgoneta a Casa de Caridad per al repartiment d'aliments en els moments que no era possible arribar a les poblacions afectades. En col·laboració amb la UPV de València es van realitzar diverses accions com el lliurament de material escolar a col·legis o la compra d'altres elements necessaris per a solucionar les conseqüències de la DANA i, recentment, es va presentar el llibre "El día que va caure el cel", que a través de fotografies arreplega les conseqüències de la DANA en diverses poblacions. Este llibre tenia com a finalitat ajudar a les llibreries afectades per la DANA, a les quals es van donar exemplars per a ajudar econòmicament a la seua reconstrucció.

Solvent i compromesa

Amb tot això, Mutua Levante s'ha consolidat com una entitat asseguradora moderna, solvent i profundament compromesa amb el seu entorn. La seua trajectòria demostra que és possible combinar l'eficiència tècnica i la innovació amb valors ètics i responsables, mantenint sempre la proximitat i la confiança dels seus mutualistes. Amb més de 90 anys d'història, la mútua continua projectant cap al futur els mateixos principis de solidaritat i responsabilitat que van inspirar la seua fundació a Alcoi en 1933.

La actualidad de la Economía Social europea

SEN#43 septiembre 2025

Situar el crecimiento de la Economía Social en la agenda estratégica de la Unión Europea

Por **Juan Antonio Pedreño**, presidente de CEPES y de Social Economy Europe

"2025 es un año de incertidumbre, y la Economía Social es y debe ser considerada como una brújula económica estable y fuerte para la UE. En Europa hay al menos 4,3 millones de entidades y empresas de la economía social, que emplean a más de 12 millones de personas. Este sector es mayor que la industria del automóvil y actúa en todos los sectores de actividad, algunos en ámbitos estratégicos como la agroalimentación, la vivienda, la energía, la economía circular y la innovación social. No queremos, como consecuencia de los cambios en las prioridades de la UE, dar un paso atrás. Sin embargo, en 2025 corremos el riesgo de dar ese paso atrás. Esta decisión no puede producirse."

[Leer más](#)

En portada

La Economía Social europea reclama un nuevo y decidido impulso de la UE para el sector, como medio para alcanzar la autonomía estratégica de la Unión Europea

Murcia acogió del 15 al 19 de septiembre la Semana Europea de la Economía Social, evento que tuvo como acto central la Cumbre Europea de Economía Social, celebrada el día 17 con la presencia de representantes gubernamentales de 27 países; miembros del Parlamento y del Comité Económico y Social Europeo, y altos representantes de la Comisión Europea, encabezados por la vicepresidenta ejecutiva y comisaria de Derechos Sociales, Capacidades y Empleo de Calidad, Roxana Mînzatu.

[Leer más](#)

Europa celebra la innovación social y la inclusión en la gala de los III Social Economy Awards

Con estos galardones, la economía social europea reafirma su papel como motor de cambio, capaz de ofrecer soluciones innovadoras y sostenibles a los grandes desafíos. Los galardones se distribuyeron en cinco categorías: formación, gobiernos locales, vivienda, energía limpia e innovación social en empresas de inserción, todas vinculadas a prioridades estratégicas de la Unión Europea.

Social Economy News

El butlletí de CIRIEC més internacional i de major difusió i impacte
Una Newsletter de CIRIEC-Espanya i CIRIEC-Internacional juntament amb Social Economy Europe
Disponible en tres idiomes: francès, anglés i espanyol

<https://www.socialeconomynews.eu/>

SUBSCRIU-TE A LA NEWSLETTER

L'ECONOMIA SOCIAL EN LA HISTÒRIA

L'ORIGEN DE LA PREMSA COOPERATIVA A CATALUNYA: UNA FONT CLAU PER AL CONEIXEMENT DE LA HISTÒRIA DEL COOPERATIVISME ESPANYOL

per **Miguel Garau Rolandi**
Fundació Tecnocampus-UPF, Mataró

L'estudi del moviment cooperatiu i l'economia social continuen presentant, en ple segle XXI, enormes reptes. Encara que en les últimes dècades s'han aconseguit avanços considerables, encara queden extenses zones d'ombra, aspectes poc explorats i episodis insuficientment documentats¹. De fet, el cooperativisme ha sigut considerat pel Dr. Pere Gabriel com “el parent pobre de la història social”, eclipsat per expressions organitzatives com el sindicalisme o l'associacionisme polític, malgrat la seua vital importància per a les classes treballadores des de les albors de la industrialització.

Una de les fonts primàries més valuoses per a afrontar esta tasca de recuperació i anàlisi històrica és la premsa escrita. Periòdics, butlletins i revistes ens permeten penetrar en els discursos, conèixer pràctiques organitzatives, analitzar debats i investigar les dinàmiques socioeconòmiques que van donar peu a l'eclosió i difusió del cooperativisme. En este marc, els successius portaveus dels òrgans federatius dels quals es van dotar les cooperatives catalanes s'erigixen en ferramentess essencials per a reconstruir la història del moviment.

En este breu treball presentarem les capçaleres més importants del cooperativisme català fins a l'esclat de la Guerra Civil; analitzarem en més detall la trajectòria de Acció Cooperatista, la seua publicació més longeva; i presentarem la figura del seu director durant catorze anys, Joan Coloma Chalmeta, qui ha sigut recentment objecte d'una biografia. Esta obra culmina la col·lecció Cooperativistes Catalans dirigida per el Dr. Antoni Gavalrà (URV), un projecte editorial que al llarg de les últimes dos dècades i amb 38 volums publicats ha ampliat decisivament el coneixement sobre el moviment cooperatiu a Catalunya.

Genealogia de la premsa cooperativa

La busca de coordinació entre les cooperatives sorgides a Catalunya i Balears durant l'últim terç del segle XIX va culminar en 1899 amb la creació de la Cambra Regional de Cooperatives de Catalunya i Balears. Des del seu inici, la Cambra va ser conscient de la importància de comptar amb un òrgan d'expressió pròpia. D'aquesta necessitat va nàixer la Revista Cooperativa Catalana de la mà del seu director, Juan Salas Anton, i el seu administrador, Eladi Gardó. El seu

1-Una síntesi de l'investigat fins ara assenyalant les llacunes pendents en: Garau Rolandi, Miguel (2020): “Los estudios sobre cooperativismo en la historiografía española: un estado de la cuestión” *Bulletin d'Histoire Contemporaine de l'Espagne*, 54, DOI: <https://doi.org/10.4000/bhce.1311>

2-Pere Gabriel Sirvent, Catedràtic emèrit d'història contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona. Vegeu el seu pròleg a: Casanovas i Prat, Josep (1998): *El cooperativisme a Osona*, Vic, Eumo, p. 9.

3-Garau Rolandi, Miguel (2024): *Joan Coloma Chalmeta. Al Servei de la premsa cooperativa i del país*, Valls/Barcelona, Cossetània Edicions & Fundació Roca Galés (cooperativistes catalans, 38).

La premsa escrita és una de les fonts primàries més valuoses per a afrontar la tasca de recuperació i anàlisi històrica del moviment cooperatiu i de l'economia social. Periòdics, butlletins i revistes ens permeten penetrar en els discursos, conèixer pràctiques organitzatives, analitzar debats i investigar les dinàmiques socioeconòmiques.

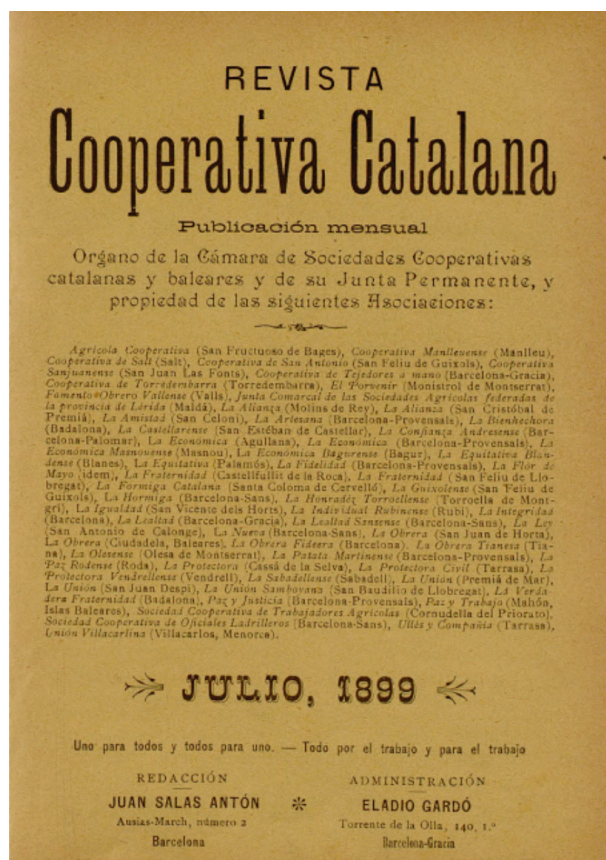
En este marc, els successius portaveus dels òrgans federatius dels quals es van dotar les cooperatives catalanes s'erigixen en ferramentess essencials per a reconstruir la història del moviment cooperatiu.

primer número va aparèixer al maig de 1899 i es va publicar mensualment fins a mitjans 1905. Es definia com a “propagadora de tota sort d'institucions de l'economia social i singularment de les cooperatives de consum, crèdit i producció”, amb l'objectiu de “defendre els drets” i “propagar les aspiracions” del cooperativisme català⁴.

Al maig de 1905 la junta permanent de la Cambra Regional i el Comité Comarcal del Pla de Barcelona van decidir transformar la revista i refondre-la en un periòdic quinzenal titulat El Cooperador Cooperatista (1905-1911), que continuaria dirigint Salas Anton, al costat del Dr. Radúa com a redactor cap.

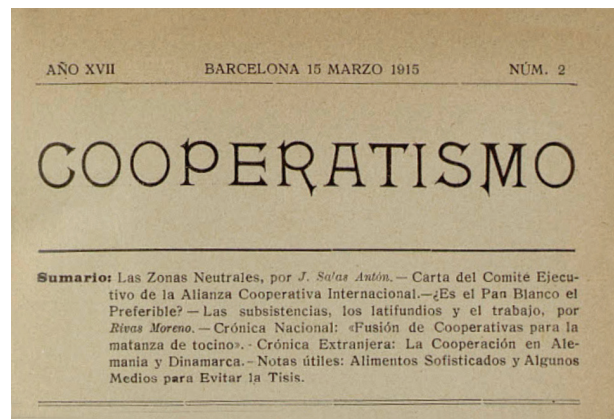
Entre 1911 i 1915 el portaveu de les cooperatives va passar a denominar-se El Cooperatista, ja amb Radúa com a director principal, perquè Salas Anton va marxar temporalment a Londres. En esta etapa el portaveu de la Cambra regional va continuar impulsant la consolidació del moviment, promovent campanyes d'expansió cooperativa i articulant i difonent la celebració del I Congrés Nacional de Cooperatives d'Espanya, esdevingut a Barcelona en 1913.

L'última etapa de la Cambra Regional va estar marcada per la publicació de Cooperatismo (1915-1920), en format de revista, reprenent Salas Anton les seues atribucions com a director. No obstant això, en 1920 es decidia la dissolució de la Cambra Regional, a la qual es venien afiliant les cooperatives independentment de la seua ubicació geogràfica, per a donar pas a una nova Federació Regional de Cooperatives de Catalunya, que s'estructurava ara en Federacions Provincials adaptant-se així a les necessitats d'un moviment cooperatiu en creixent expansió.

Portada del número 3 de la Revista Cooperativa Catalana, de juliol de 1899.

4.- Revista cooperativa catalana, 1, 1899, p. 1

A dalt: Capçalera de Cooperatismo, número 2, de 15 de març de 1915. Esquerra: Portada del número 1 del Cooperador Cooperatista, del 15 d'agost de 1905.

El Congrés fundacional de la Federació Regional celebrat al març de 1920 va decidir també posar fi a Cooperatismo i apostar per una nova capçalera: Acción Cooperatista, el primer número del qual va veure la llum a l'octubre d'eixe any. Esta publicació aconseguiria una estabilitat financera i una continuïtat absolutament inusuals fins a la data, sent la veu de la Federació fins a 1938, quan la Guerra Civil va truncar la seua trajectòria. A més, des de 1925, el periòdic es va publicar amb periodicitat setmanal, una cosa inèdita entre les capçaleres predecessors. Per tot això el paper d'esta publicació en l'esdevenir del moviment cooperatiu català -i el del seu director durant la major part del període- mereixen una anàlisi més detallada.

Acció Cooperatista durant el període d'entreguerres

En un context marcat per les restriccions de la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930), Acción Cooperatista es va convertir en una plataforma indispensable per a donar a conèixer l'activitat cooperativa al voltant del territori i per a connectar-lo als moviments cooperatius d'altres països. Joan Coloma Chalmeta, com a director del mateix entre 1922 i 1934, va tindre en paper clau a aconseguir donar estabilitat

financera a la publicació i a modernitzar els seus continguts.

El periòdic va contribuir a la interiorització i homogeneïtzació del discurs cooperatiu i a la divulgació dels principis fonamentals del moviment cooperatiu internacional entre els afiliats a la Federació. La publicació es va obrir a debats que abordaven tant aspectes pràctics com doctrinals. Encara que alguns d'estos debats pogueren semblar menors, en realitat tenien un impacte significatiu, ja que ajudaven a resoldre qüestions essencials sobre el funcionament intern de les cooperatives per a garantir una gestió eficient d'estes.

En absència d'una legislació específica que oferira respostes clares a estes qüestions -ja que esta no va arribar fins a la Segona República-, el periòdic va exercir un paper regulador de facto. Les pàgines de la publicació proporcionaven directrius basades en els principis de Rochdale i en la doctrina cooperativa internacional. Per exemple, s'insistia que els beneficis de les vendes al públic general havien de destinar-se als fons mutuels i no repartir-se entre els socis; que les operacions comercials havien de realitzar-se exclusivament al comptat; que era imprescindible comptar amb un fons de reserva irrepartible o que no s'havia de restringir l'accés de nous socis a les cooperatives. Durant la II República estes i altres mesu-

Capçalera d'Acció Cooperatista, número 565, de 2 de març de 1934.

res van ser introduïdes en les lleis de cooperatives de 1931 (d'àmbit estatal) i de 1934 (de caràcter autòmic a Catalunya), però mentres no va haver-hi lleis com estes Acció Cooperatista va jugar un paper clau en la formació doctrinal dels cooperativistes de Catalunya. Així mateix, el periòdic va crear la Biblioteca de Acció Cooperatista que va posar a l'abast de la comunitat hispanoparlant textos doctrinals a preus populars, escrits per prestigiosos cooperadors catalans, espanyols i internacionals, molts dels quals mai havien sigut traduïts a llengua espanyola.

En definitiva, el periòdic va contribuir a crear un marc ètic i normatiu que va orientar l'activitat cooperativa. El seu paper com a instrument de formació i educació va ser clau, tant durant la dictadura -quan molts nousvinguts provinents del sindicalisme es van enrolar en les cooperatives desconeixent els seus principis, buscant refugi i suport davant la persecució del règim dictatorial- com també durant la II República. En este cas sense la seua intensa labor pedagògica no s'hauria aconseguit l'acceptació total del marc regulador que va establir la llei de bases de la cooperació promulgada per la Generalitat de Catalunya al febrer de 1934.

La llei en alguns dels seus punts va generar reticències entre les bases del moviment, com en la prohibició de limitar el nombre de membres afiliats a les cooperatives o en la fixació d'un nombre mínim de socis per cooperativa, la qual cosa obligava a la fusió a les xicotetes entitats si volien ser legalitzades. No obstant això, la labor propagandística dels dirigents de la Federació a través del periòdic va aconseguir la cohesió necessària perquè la llei fora acceptada en la seua integritat.

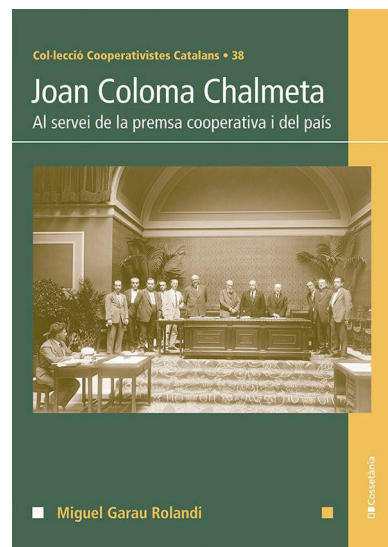
El treball del seu director més llonge, Joan Coloma, va ser vital per a convertir-lo en un òrgan de propaganda efectiu, sanejat econòmicament i d'alt impacte cultural i moral per a tota una generació.

Joan Coloma Chalmeta, director de la premsa cooperativa i servidor públic

Joan Coloma Chalmeta (València, 1886 - Barcelona, 1937) va ser una de les figures més prestigioses del cooperativisme català del primer terç del segle XX. Procedent d'una família profundament compromesa amb els ideals socialistes i cooperativistes, la seua mare va ser la insigne Micaela Chalmeta i el seu pare Joan Coloma, destacats dirigents del socialisme i del cooperativisme català. Després de passar un temps a França on va treballar com a periodista, Joan Coloma va tornar a Barcelona entorn de 1917, on es va convertir en un dels referents intel·lectuals i organitzatius del moviment.

El seu paper com director de Acció Cooperatista entre 1922 i 1934 va ser només una part de la seua àmplia trajectòria. Des de 1920 va estar vinculat a la junta directiva de la Federació Regional de Cooperatives de Catalunya, de manera ininterrompuda fins a 1934, en qualitat de director del portaveu oficial de la Federació. La seua continuada presència en la Junta li va atorgar una posició de lideratge «moral» dins de l'organització durant el període d'entreguerres, intervenint de manera decisiva en el traçat de les grans decisions estratègiques de la Federació: la promoció de les fusions entre xicotetes cooperatives locals per a guanyar pes econòmic; la creació de cooperatives industrials de segon grau constituïdes amb els capitals de les cooperatives de consum; o l'enfortiment de la presència catalana en el moviment cooperatiu internacional.

Intel·lectualment, Coloma va defensar un cooperativisme autònom respecte a partits polítics i sindicats. Encara que mai va renunciar al seu compromís polític personal i va militar en la Unió Socialista de Catalunya (USC), creia en la necessitat de mantindre una identitat i actuació diferenciades, evitant qualsevol tipus de subordinació o instrumentalització de les cooperati-

Esquerra: Joan Coloma Chalmeta, Revista Economia i Finances, número 14, de 5 d'agost de 1934.

Dreta: Portada del llibre 'Joan Coloma Chalmeta', de Miguel Garau, Cossetània Edicions i Fundació Roca Galès, 2024.

ves pels partits i sindicats, que, creia, només provocaria desunió en el si del moviment.

Per a Coloma, a pesar que les cooperatives beneficiaven a la classe més nombrosa -la treballadora-, no eren institucions exclusives de classe, sinó que havien d'estar obertes a tota la ciutadania. Defenia convertir a les cooperatives en potents agents socials, amb la suficient influència econòmica i moral per a ser capaces de constituir una alternativa al capitalisme, que de manera progressiva, implantant valors com la solidaritat col·lectiva o la democràcia econòmica, aconseguira la completa cooperativització de la societat. El seu objectiu a mitjà i llarg termini havia de ser oferir un contrapoder popular capaç de fer front als monopolis i a les grans corporacions capitalistes. En este sentit s'inspirava en el potent moviment cooperatiu britànic o suec.

En 1934, amb el traspàs de competències de cooperació a la Generalitat de Catalunya, Coloma —donada la seua provada capacitat organitzativa i experiència acumulades— va ser reclamat per a posar en marxa el nou Servei de Cooperació del Departament d'Economia i Agricultura, per la qual cosa va abandonar la direcció del setmanari Acció Cooperatista. També va exercir com a secretari Permanent del nou Consell Superior de Cooperació i, posteriorment, va dirigir el nou Servei de Cooperació Agrícola.

Des d'els càrrecs, Coloma va crear un cos tècnic especialitzat en cooperació dins de l'administració inexistent fins al moment, que va assessorar i va facilitar l'adaptació de les cooperatives al nou marc normatiu.

Coloma es convertí així en una figura crucial per a connectar els dos àmbits: el de l'Administració Pública i el del moviment cooperatiu, sempre des del respecte a l'autonomia d'este últim.

En definitiva, Coloma representa a una generació de dirigents que van assumir responsabilitats orgàniques en el període d'entreguerres, que intentaven deixar arrere una fase molt més embrionària del moviment cooperatiu, en el qual les cooperatives es desenvolupen únicament gràcies a la tenacitat i al voluntarisme d'un grup reduït d'associats, per a donar pas a un cooperativisme més obert, madur, i professional; gestionat amb criteris tècnics i orientat a una transformació social més àmplia. El seu lideratge va ajudar a consolidar un cooperativisme modern, en vies de convertir-se en una verdadera alternativa econòmica. La guerra i la dictadura van truncar esta possibilitat i la seua prematura mort en 1937 va privar al cooperativisme català d'una de les seues figures més lúcides i compromeses. Malgrat això la recent publicació de la seua biografia tracta de rescatar el seu llegat de l'oblit.

MESURES FISCALS I FINANCERES PER A LA PROMOCIÓ DE LES COOPERATIVES D'HABITATGES EN CESSIÓ D'ÚS, A CATALUNYA

per **Isabel Gemma Fajardo García**
 Professora titular de la Universitat de València

El 24 de maig de 2025, el Butlletí Oficial de l'Estat donava compte de l'aprovació pel Govern de la Generalitat del **Decret llei 5/2025, de 25 de març, pel qual s'adopten mesures urgents en matèria fiscal**, de despeses de personal i altres d'administratives. Este Reial Decret va ser aprovat el 25 de març de 2025 i convalidat pel Parlament de Catalunya en Resolució publicada el 14 de maig del mateix any.

En esta norma trobem diverses mesures de foment del cooperativisme d'habitatges:

a) S'estableix una **nova deducció en l'IRPF del 20 % de les aportacions realitzades al capital de les cooperatives d'habitatges**.

b) S'aprova una **bonificació del 100 per 100 de la quota en l'ITPAJD** per a las **cooperatives de d'habitatges considerades sense ànim de lucre**.

c) Es reconeix a l'**Institut Català de Finances** la capacitat per a finançar habitatges **cooperatius en règim de cessió d'ús d'iniciativa social sense ànim de lucre**.

Abans de desenvolupar estes mesures, convé aclarir que la legislació cooperativa catalana no reconeix ni regula les anomenades cooperatives d'habitatges en cessió d'ús, malgrat el desenvolupament que este model de cooperativa va cobrant a Espanya i a Catalunya en particular.

Segons la Secretaria Tècnica del Grup d'Habitatge Cooperatiu en cessió d'ús de REAS, a l'abril de 2025 hi havia a Espanya **179 projectes en marxa**, dels quals 40 ja estaven habitats i 59 comptaven amb sòl disponible o estaven en construcció. La progressió ha sigut notable, si es té en compte, com diu el seu responsable Rubén Méndez, que s'ha passat d'uns 100 habitatges

habitats en 2020, a superar a finals de 2025 els 2.000 habitatges en este règim¹.

L'estat de la legislació cooperativa catalana

La **LLlei catalana de cooperatives 12/2015, de 9 de juliol (LCC)** regula les **cooperatives d'habitatges** en els seus articles 122 a 127, les definix com aquelles que tenen per objecte procurar a preu de cost habitatges, serveis o edificacions complementàries als seus socis, organitzar-ne l'ús pel que fa als elements comuns i regular-ne l'administració, conservació i millora. També estableix que la cooperativa pot adjudicar i cedir als socis, mitjançant qualsevol títol admés en dret, la plena propietat o el ple ús dels habitatges, locals o instal·lacions i edificacions complementàries, i que si manté la propietat, els estatuts socials han d'establir les normes d'ús i els drets i obligacions dels socis i de la cooperativa, podent regular la possibilitat que el dret d'ús de l'habitatge o el local es cedisca a socis d'altres cooperatives d'habitatges que tinguin establida esta modalitat o es puga permutar amb estos (art. 123.3 LCC).

Com veiem, la llei catalana de cooperatives contempla l'existència de cooperatives que es reserven la propietat i cedixen el dret d'ús dels habitatges als seus socis, però no estableix una regulació suficient. Perquè estes cooperatives complisquen la seua funció social com a via d'accés a un habitatge assequible i no especulatiu, en tot moment i en interès de qualsevol demandant d'habitatge, cal que per llei s'impedisca la transmissió de la propietat dels habitatges tant als socis com a tercers, de manera permanent.

1. <https://reas.red/contra-la-especulacion-vivienda-cooperativa-a-finales-de-2025-habra-mas-de-2-000-casas-en-cesion-de-uso/>

A l'abril de 2025, les Cooperatives de Vivenda en cessió d'ús comptaven a Espanya amb 179 projectes en marxa, dels quals 40 ja estaven habitats i 59 comptaven amb sòl disponible o estaven en construcció. S'ha passat d'unes 100 vivendes habitades en 2020 a superar a la fi de 2025 les 2.000 vivendes en este règim.

La llei catalana regula també les qualificacions de cooperativa d'iniciativa social i cooperativa sense ànim de lucre, que poden ser sol·licitades per les cooperatives d'habitatges.

Les cooperatives d'iniciativa social es caracteritzen per ser cooperatives qualificades com a entitat sense ànim de lucre, i per les activitats que desenvolupen. Estes poden tindre diverses finalitats, entre elles la de satisfer necessitats socials no ateses, o ateses insuficientment, pel mercat (art. 143 LCC). Per a obtenir la qualificació com a cooperativa sense ànim de lucre s'exigix que en els seus estatuts es facen constar certes mencions relatives a la no distribució dels excedents, la no remuneració dels càrrecs socials ni de les aportacions a capital per damunt de l'interés legal, i que es limiten les retribucions de les persones que treballen en la cooperativa, siguin o no socis, que no podran superar el 150% de les retribucions que establisca el conveni col·lectiu aplicable al personal assalariat del sector i de la zona corresponent (art. 144 LCC).

L'acceptació social de les cooperatives d'habitatges en cessió d'ús en la pràctica i la falta d'una regulació adequada d'estes i de polítiques de foment suficient, va portar el Parlament de Catalunya a aprovar una **Resolució sobre el reconeixement i impuls de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús**, el 18 de maig de 2022 (BOPC 324, de 2.06.2022). En esta resolució s'instava el Govern de la Generalitat, entre altres coses, a reconèixer l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús (VCCU) com un model d'accés a l'habitatge no especulatiu i sense ànim de lucre, que contribuïx a augmentar el parc d'habitatge social i assequible a llarg termini i que està compromés amb la sostenibilitat, l'economia social i solidària i l'enfortiment de les dinàmiques comunitàries.

A més del reconeixement, es demanaven mesures de foment com el desenvolupament d'una política pública pròpia a favor d'este model d'habitatge; continuar assimilant la VCCU al règim del lloguer en matèria d'habitatge protegit; la cessió de sòl i patrimoni públic per part de les administracions locals i establir bonificacions fiscals en l'impost sobre béns immobles i sobre construccions, instal·lacions i obres; ajudes per mitjà de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya, per a la promoció d'habitatges socials i cooperatius en sòl de titularitat privada; continuar rebent finançament de l'Institut Català de Finances; impulsar un instrument per a constituir avals i altres mecanismes financers i participatius per al finançament dels habitatges; reconèixer i promoure la VCCU per a les persones majors amb prestació de serveis i espais comuns (cohabitatge sènior) com una modalitat alternativa a la institucionalització del model de residències; reconèixer i adaptar a les VCCU de persones majors, serveis equivalents a l'ingrés residencial, l'atenció domiciliària, la teleassistència i els serveis de dia, i introduir una nova figura en la Cartera de serveis socials de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública que s'adapte a la realitat dels habitatges cooperatius per a persones majors. La Resolució contempla també les mesures fiscals en l'IRPF i l'ITPAJD que desenvolupa el decret llei que comentem.

Per últim, cal destacar que, segons Sostre Cívic, al juliol d'enguany, el Parlament de Catalunya ha iniciat la tramitació d'una llei per a "blindar l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús", com la descriu. Es tracta d'una **proposta de llei de modificació parcial de la Llei de Cooperatives de Catalunya** per a crear una subsecció específica dins de les cooperatives d'habitatges, amb definició pròpia, criteris socials garantits i mesures per a evitar l'especulació².

2.- <https://sostrecivic.coop/es/el-parlament-inicia-la-tramitacio-duna-lei-per-blindar-lhabitatge-cooperatiu-en-cessio-dus/>

El Decret llei 5/2025, de 25 de març, pel qual s'adopten mesures urgents en matèria fiscal, convalidat pel Parlament de Catalunya al maig d'este mateix any, conté diverses mesures de foment del cooperativisme de vivendes, entre elles deduccions i bonificacions fiscals, així com alternatives de finançament.

Deducció parcial en l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques de les aportacions al capital de les cooperatives d'habitatges

L'article 3 del Decret Llei 5/2025 incorpora al Codi tributari de Catalunya un nou article 612-12, baix el títol de "Deducció per inversió en societats cooperatives agràries i d'habitatge".

La norma permet al contribuent deduir-se el 20 % de les aportacions de capital, tant obligatòries com voluntàries, invertides i efectivament desembossades en societats cooperatives d'habitatges, de nova creació o existents, amb el límit de 3.000 euros per exercici i susceptibles de ser aplicada la mencionada deducció en exercicis futurs en cas d'insuficiència de la quota.

L'aplicació d'esta deducció està condicionada al compliment dels requisits i condicions següents:

1. El contribuent ha de ser soci de la cooperativa, excepte soci temporal, i el seu dret de vot no pot superar, en cap cas, el 25 % del total dels vots socials.

2. La cooperativa ha d'estar degudament inscrita en el Registre de cooperatives de la Generalitat de Catalunya com a cooperativa d'habitatge i complir les prescripcions de la LCC. S'exclou l'aplicació d'esta deducció si l'aportació es fa a una cooperativa d'habitatges per a ús turístic o de curta durada.

3. Per a l'aplicació de la deducció és necessari disposar de la certificació emesa per la cooperativa que acredite que es complixen els requisits previstos en els apartats anteriors.

4. Les aportacions s'han de mantindre durant un període mínim de cinc anys, a comptar des de la data de l'aportació.

L'incompliment dels requisits i condicions anteriors en el termini dels cinc anys comporta la pèrdua del benefici fiscal; en este cas el contribuent haurà d'incloure en la declaració de l'impost corresponent a l'exercici en què s'haja produït l'incompliment la part de l'impost que s'ha deixat de pagar a conseqüència de la deducció practicada, més els interessos de demora que corresponguen. Ara bé, no es produïx la pèrdua del benefici fiscal si la persona contribuent

causa baixa en la cooperativa i reinvertix l'aportació en una altra societat cooperativa que complisca els requisits previstos anteriorment. Tampoc es produïx si, d'acord amb els estatuts de la cooperativa, el contribuent transmet l'aportació al capital social.

Bonificació total en l'Impost sobre Transmissions Patrimonials per a les cooperatives d'habitatges sense ànim de lucre

L'article 5 del Decret Llei 5/2025 incorpora al Codi tributari de Catalunya un nou article 641-12, baix el títol de "Règim de bonificació de les cooperatives d'habitatges sense ànim de lucre", segons el qual, s'establix una bonificació del 100 % en la quota de l'Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, en la modalitat de transmissions patrimonials oneroses, per a les cooperatives d'habitatge que complisquen els requisits establits en l'article 144 LCC per a ser considerades entitats sense ànim de lucre.

El finançament per l'Institut Català de Finances dels habitatges cooperatius en règim de cessió d'ús d'iniciativa social sense ànim de lucre

L'article 11 del Decret Llei 5/2025 modifica l'article 8 del Decret Legislatiu 1/2022, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Institut Català de Finances. En particular, es modifiquen els apartats 1 i 2 d'este article, i s'hi afeg un nou apartat 6.

L'article 8 regula les funcions a desenvolupar per l'Institut i en senyala les limitacions.

El seu apartat 1r arreplega que "L'Institut Català de Finances pot atorgar qualsevol tipus de finançament a favor tant de persones físiques, en l'exercici de la seua activitat econòmica i professional, com de persones jurídiques, públiques i privades". El Decret Llei 5/2025 ha afegit a continuació: "Així mateix, podrà atorgar finançament a persones físiques en el marc del foment de polítiques públiques sostenibles i de protecció del medi ambient, especialment les relacionades amb l'habitatge protegit".

Per la seua banda, el seu apartat 2n estableix que el finançament que es concedisca per part de l'Institut podrà destinar-se a qualsevol finalitat lícita i a qualsevol àmbit sectorial, amb l'excepció del sector de la promoció immobiliària d'edificis d'ús residencial, que no pot ser finançat per l'Institut Català de Finances, llevat que es tracte d'habitatge protegit o d'habitatge cooperatiu en règim de cessió d'ús d'iniciativa social sense ànim de lucre o d'habitatges de lloguer promoguts pels promotors socials a què es referix l'article 51.2.b) de la Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge, de manera complementària a un altre suport financer.

Inicialment, este precepte només exceptuava de la prohibició l'habitatge protegit. Va ser amb la Llei 3/2023 que s'amplià l'excepció perquè també poguera finançar la promoció d'habitatges cooperatius en règim de cessió d'ús d'iniciativa social sense ànim de lucre i d'habitatges de lloguer promoguts pels promotors socials.

L'aportació del Decret Llei que comentem ha consistit a limitar la promoció immobiliària a la d'"edificis d'ús residencial", fent possible el finançament d'altres tipus de promocions immobiliàries.

Finalment, s'incorpora un apartat 6é a l'article, segons el qual:

"L'Institut Català de Finances podrà desenvolupar, en el marc de les activitats de finançament a persones físiques per a l'adquisició d'habitatge destinat a la protecció oficial, l'activitat de concessió de finançament amb garantia hipotecària o un altre dret real de garantia sobre un immoble d'ús residencial. Serà una activitat dirigida al foment de l'ampliació del parc d'habitatge protegit i el prestatari, fiador o garant seran consumidors".

Amb esta norma s'amplien les competències de l'Institut, que podrà finançar no sols habitatges sinó també immobles d'ús residencial amb garanties hipotecàries o reals d'una altra naturalesa sobre el mateix immoble, alhora que la condició de prestatari, fiador o garant recaurà en els usuaris.

Estes mesures no resolen tots els problemes i necessitats jurídiques que tenen els habitatges cooperatius en cessió d'ús però constitueixen, com s'ha dit, un pas avant per a l'habitatge cooperatiu a Catalunya, a l'espera que s'aproven noves mesures legals, en especial la reforma de la LCC per a acollir expressament este model de cooperativa d'habitatge.

Membres del moviment català de vivenda cooperativa en el Parlament de Catalunya, celebrant el registre i inici de la tramitació de la proposició de Llei que blinda la vivenda cooperativa en cessió d'ús.

VII Trobada ENUIES i VIII Trobada REJIES

Lorca, 4 i 5 de desembre de 2025

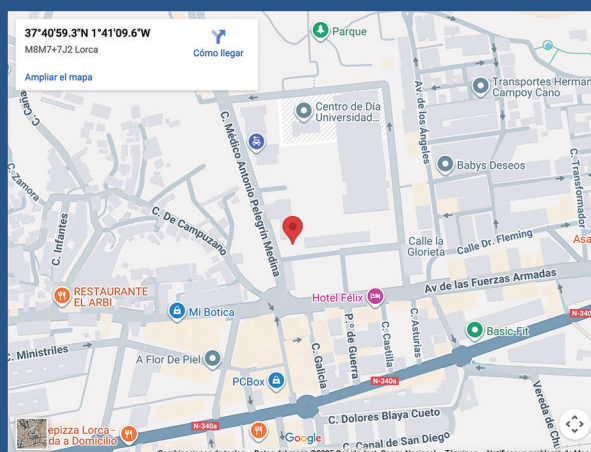
Les pròxims Trobades de la Xarxa **ENUIES**, de centres i instituts universitaris de recerca en economia social, i **REJIES**, de joves investigadors en economia social, se celebraran els dies 4 i 5 de desembre a Lorca, Regió de Múrcia, coincidint amb la Capitalitat Espanyola de l'Economia Social 2025. L'esdeveniment reunirà els investigadors, joves i sèniors, amb la Càtedra d'Economia Social de la Universitat de Múrcia (UMU) i la Càtedra Cajamar de Cooperativisme Agroalimentari de la Universitat Politècnica de Cartagena (UPCT) com a amfitrions.

LUGAR

Lorca, Murcia.

Av. de las Fuerzas Armadas, s/n.

Es el campus de la Universidad de Murcia en Lorca, integrado en el Campus de Excelencia "Campus Mare Nostrum" (UMU-UPCT). Se ubica en los terrenos del antiguo cuartel Sancho Dávila y concentra estudios de Ciencias de la Salud (p. ej., Enfermería y Nutrición Humana y Dietética).

ORGANIZADORES

UNIVERSIDAD
DE MURCIA

CAMPUS MARE NOSTRUM
de Excelencia Internacional

Universidad
Politécnica
de Cartagena

Cátedra de Economía Social
Universidad de Murcia

PATROCINADORES

CAMPUS UNIVERSITARIO DE LORCA

ayuntamiento de lorca

Región de Murcia

cajamar
CAJA RURAL

Alimer
ALIMENTOS DEL MEDITERRANEO S. COOP

Tota la informació a <https://sites.google.com/view/encuentro-enuies-2025>

Cuadernos de desarrollo rural

International Journal of Rural Development

LLAMADA PARA EL ENVÍO DE ARTÍCULOS

TEMÁTICAS

ECONOMÍA SOCIAL Y SOLIDARIA
SOSTENIBILIDAD Y ODS

Fecha límite
31 de enero de 2026

OBJETIVO

Explora cómo la Economía Social y Solidaria (ESS) contribuye a los Objetivos de Desarrollo Sostenible (ODS) y sus cinco ejes: personas, planeta, prosperidad, paz y alianzas. Abierta a diversas disciplinas y temas relacionados, sin limitaciones.

IDIOMAS

•Español
•Portugués
•Inglés

FECHAS IMPORTANTES

ENVÍO DE ARTÍCULOS

Los autores deben enviar sus artículos a través de la plataforma Open Journal Systems (OJS), disponible en el siguiente enlace:
<https://revistas.javeriana.edu.co/index.php/desarrolloRural>

Facultad de
Estudios Ambientales y Rurales

Coordinen: **Adoración Mozas**, catedrática de la Universitat de Jaén i presidenta de CIRIEC-Espanya, i **Felipe Hernández Perlines**, catedrático de la Universitat de Castella-La Manxa i membre del Consell de Direcció de CIRIEC.

'Cuadernos de Desarrollo Rural' és una revista indexada en JCR (Q3)

El termini per a presentar originals conclou el 31 de gener de 2026.

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

**'CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa',
número 113, març de 2025**

Està disponible la versió "on-line" d'un nou número de 'CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y cooperativa' (JCR Q3), el número 113, que conté un total de 12 articles sobre temàtiques com Innovació i eficiència en cooperatives agroalimentàries; comptabilitat social analítica de gènere; els recursos d'emprenedoria en l'economia social al nostre país, així com els programes de rendes mínimes d'inserció autonòmics o l'ús dels bons socials i verds com a alternativa per a finançar projectes sostenibles en la Unió Europea, entre altres temes.

Els diferents articles contenen exemples i estudis de cas d'àmbit estatal espanyol i de regions com el País Basc, o més concretament de la Corporació Mondragon. A més, es recullen casos concrets de països llatinoamericans com Argentina, Brasil i Costa Rica, o de l'europea Suècia, de la qual s'analitza la història dels fons d'inversió dels assalariats.

Amb quasi 40 anys de trajectòria, 'CIRIEC-España, Revista de economía pública, social y cooperativa' és un referent ineludible com a revista científica on publicar els resultats de les millors investigacions de la cada vegada més àmplia comunitat acadèmica internacional especialitzada en l'àmbit de l'economia social. Els posicionaments assolits per aquesta revista en els rànquings de referència en el món acadèmic (WOS-JCR, Scopus-SJR, FECYT, IDR-Dialnet) així ho testimonien, amb un factor d'impacte (IF) de 1,4 en JCR.

Número disponible en: <https://ciriec-revistaeconomia.es/>

**'CIRIEC-España, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa',
número 47, juny de 2025**

Està disponible la versió "on-line" d'un nou número, el 47, de 'CIRIEC-España, Revista Jurídica de Economía Social i Cooperativa'. El número conté vuit articles de temes diversos d'actualitat, quatre recensions de publicacions d'interès jurídic de l'economia social, i quatre cròniques de jurisprudència.

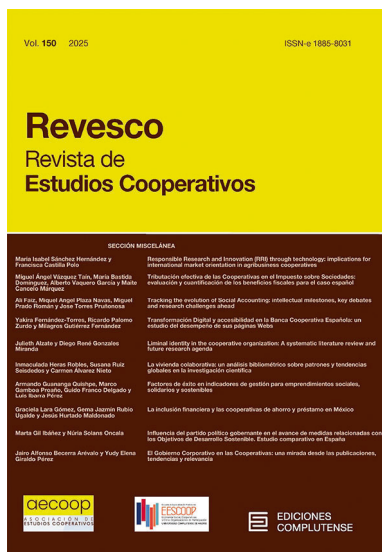
Els articles tracten temes com el reconeixement legal de la societat de benefici i interès comú; el règim jurídic de les cooperatives socials, o la regulació de les empreses d'inserció. 'CIRIEC-España, Revista Jurídica de Economía Social i Cooperativa' neix el 1990 sent el seu camp científic l'estudi des del punt de vista jurídic (Dret Mercantil, Laboral, Fiscal, etc.) de les empreses i entitats que conformen l'Economia Social. La seua vocació és tant estatal com internacional, especialment en l'àmbit iberoamericà.

Des de 2015 es publica amb periodicitat semestral i des de 2023 està indexada en Scopus. Al llarg d'aquest període, la revista s'ha consolidat com una de les més prestigioses del món en la seua especialitat. A través de la seua edició en suport paper, i electrònic des de 2007, i amb la publicació d'articles en espanyol, però també en portuguès i en anglès, la Revista gaudeix d'un ampli àmbit de difusió a Europa i Amèrica.

Núm. disponible en: <https://ciriec-revistajuridica.es/>

REVESCO. Revista de Estudios Cooperativos, vol. 150, segon quadrimestre de 2025.

Ha estat publicat al seu lloc web el número 150 de REVESCO, Revista de Estudios Cooperativos, que editen l'Associació d'Estudis Cooperatius (AECCOP) i l'Escola d'Especialització Professional en Economia Social, Cooperatives i Altres Organitzacions de Participació (EESCOOP), de la Universitat Complutense de Madrid.

150 números, tot un èxit, que reafirma el compromís de REVESCO amb la difusió del coneixement i la promoció de l'economia social com a alternativa viable i sostenible en el panorama actual.

El número 150, corresponent al segon quadrimestre de 2025, conté un total de deu articles sobre temes diversos d'interès del cooperativisme i l'economia social. En aquesta ocasió els temes són tan variats com la tributació efectiva de les Cooperatives en l'Impost sobre Societats, la transformació digital i accessibilitat en la Banca Cooperativa Espanyola, l'habitatge col·laboratiu o el govern corporatiu en les Cooperatives.

REVESCO és una revista referent en l'àmbit de l'Economia Social i altres organitzacions de participació. Està consolidada com una de les revistes científiques internacionals de major prestigi, avalat, ara també, pel seu factor d'impacte en l'àrea d'Economia del Journal Citation Report (JCR).

El 2024, amb un factor d'impacte (IF) de 0,9, Tercer Quartil, es situa en la posició 421 de 617 revistes, i com la tercera revista espanyola en la seua categoria en aquest índex. El nº150 està disponible en: <https://revesco.es/EdicionElectronica.php?IdRevista=73>

GARCÍA, Manuel i REYNA, Sebastián (Coords.): *Sociedades laborales: 40 años de innovación social*, CIRIEC-Espanya editorial i Laborpar, 2025

Aquesta publicació té com a propòsit servir d'homenatge a homes i dones de tots els àmbits (empresa, sindicats, associacionisme, universitats, partits polítics...) que van contribuir al naixement del model de la Societat Laboral, a la posada en marxa de milers d'empreses i a la preservació de milers de llocs de treball a tot el territori, i a la creació d'un cos associatiu que ha permès que aquestes experiències hagen perdurat en el temps i es projectin cap al futur.

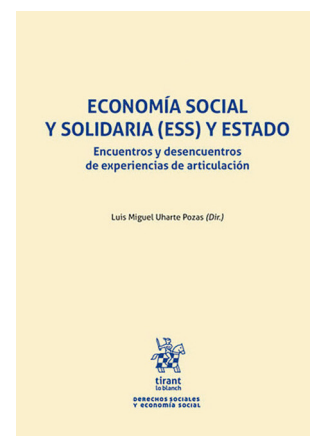
Tal com recorden els seus coordinadors, l'aparició de la figura de la Societat Laboral, anònima inicialment, obeïx a la necessitat de facilitar la participació dels treballadors en el capital de la seua empresa, com una mesura de salvació o recuperació d'aquesta. De tal manera que, perquè una societat poguera ser qualificada com a laboral, s'exigien unes poques normes, tendents a garantir que, com a requisit necessari, la major part del capital fóra propietat dels seus treballadors assalariats i el dret d'adquisició preferent de les accions per part dels mateixos, en una tendència cap a la propietat total dels treballadors.

El llibre, commemoratiu dels 40 anys de la primera Llei de Societats Laborals (Llei 15/1986, de 25 d'abril), es compon de dues parts clarament diferenciades: una primera sobre l'origen i evolució de les Societats Laborals, amb un caràcter més acadèmic i de recerca; i una segona part on es recullen una sèrie de cròniques i experiències narrades pels seus protagonistes, que s'inicia amb una recopilació de fotografies on es plasmen algunes de les fites més importants d'aquests 40 anys.

Disponible en: <https://ciriec.es/novedades-bibliograficas/sociedades-laborales-40-anos-de-innovacion-social/>

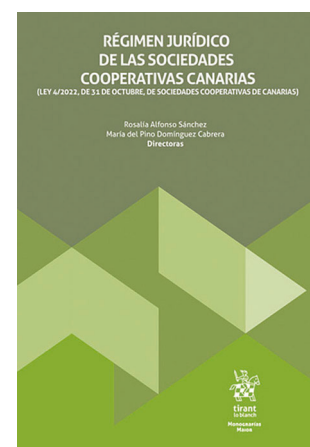
UHARTE POZAS, Luis Miguel (Dir.), *Economía Social y Solidaria (ESS) y Estado. Encuentros y desacuerdos de experiencias de articulación*, Tirant lo Blanch, 2024

En els últims anys, l'Economia Social i Solidària (ESS) s'ha destacat com una alternativa rellevant per a fer front a l'actual crisi estructural que vivim. Considerant que la seua aliança amb l'Estat pot enfortir-la i posicionar-la com una alternativa amb major potencial, en aquest llibre es realitza una proposta teòrica per a impulsar aliances estratègiques i s'analitzen una sèrie d'experiències d'articulació en diferents territoris d'Europa i d'Amèrica Llatina, concretament a Euskadi, Itàlia, Argentina, Uruguai i Xile. Les experiències investigades permeten visibilitzar les fortaleces de l'aliança entre l'ESS i les institucions públiques i, paral·lelament, identificar les contradiccions i reptes a superar: el comunitari com a eix vertebrador de la política pública local de foment de l'economia social; actors i llocs col·laboratius per a la construcció de polítiques públiques; articulacions, assaigs públic-comunitaris; conflictes i aliances amb les institucions.

ALFONSO, Rosalía i DOMÍNGUEZ, M^a del Pino (Dirs.): *Régimen jurídico de las Sociedades Cooperativas Canarias*, Tirant Lo Blanch, 2025

Aquesta obra, finançada per la Universitat de Las Palmas de Gran Canaria (ULPGC), és el primer estudi que aborda en profunditat la normativa de les societats cooperatives canàries, un veritable èxit bibliogràfic per a l'àmbit del dret cooperatiu canari i espanyol. Amb les seues 692 pàgines i una anàlisi minuciosa de la Llei 4/2022, el volum analitza amb detall la constitució de cooperatives a Canàries, la posició i extinció de la condició de soci, així com el govern i la responsabilitat interna. Inclou aportacions de diversos experts jurídics, la qual cosa enriqueix el discurs normatiu amb perspectives mercantils, laborals, administratives i comptables, entre altres. L'obra està orientada a professionals del dret que assessoren o participen en cooperatives canàries; a docents i investigadors, pel seu enfocament actualitzat i exhaustiu; i a directius i administradors de cooperatives, gràcies al seu caràcter pràctic i aplicable. Es tracta, en definitiva, d'una obra de referència, de lectura obligatòria per a aquells que desitgen dominar el règim cooperatiu canari amb fonament i perspectiva professional.

VVAA: *Libro Blanco del Tercer Sector Social de Euskadi*, Observatori Basc del Tercer Sector Social (OVTSS), 2025

Ha estat publicada una nova edició del Llibre Blanc del Tercer Sector Social d'Euskadi, un informe que actualitza la situació, evolució i reptes del TS a la comunitat autònoma del País Basc. Elaborat pel Departament de Benestar, Joventut i Repte Demogràfic del Govern Basc, en el marc de l'Observatori Basc del Tercer Sector Social (OVTSS), l'estudi recopila dades quantitatives i qualitatives per a proporcionar una visió integral de les organitzacions socials en dita regió.

El Llibre Blanc suposa un nou esglaó en la sèrie històrica de diagnòstics del Tercer Sector Social d'Euskadi, que va començar el 2015. En efecte, el 2025 es compleixen deu anys de la publicació del primer dels Llibres Blancs del TS.

Segons les dades del nou informe, el País Basc compta amb 4.259 organitzacions (1,9 per cada 1.000 habitants) en les quals treballen 45.624 persones remunerades i en les quals es canalitza la labor de 168.291 persones voluntàries. El volum econòmic que generen és de 2.045 milions d'euros, equivalent al 2,4 % del PIB de la comunitat autònoma, xifra que està molt per damunt de l'impacte econòmic del Tercer Sector Social a l'Estat (1,4 % del PIB).

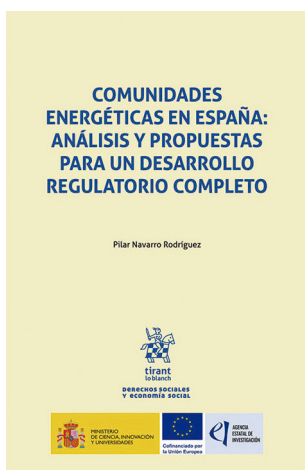
CONTRERAS, Ricardo; LOZANO, Óscar; TENA, Ricardo Antonio i COUTURIER, Patricia: *Investigación y construcción de la economía social desde la epistemología del Sur*, México: Fondo de Cultura Económica (FCE), CONAHCyT, 2024

A Mèxic i Amèrica Llatina ha pres força el concepte d'economia social en un intent de deslligar-se cada vegada més de les visions neocolonials i neoliberals que van marcar una part de la seua història recent.

Sota aquesta idea poden entendre's diferents pràctiques que generen un mode solidari i diferent de fer economia, totes elles impregnades d'un esperit comunitari i de transformació social. En aquest llibre, d'acord amb els principis de l'epistemologia del Sud, autors i autors amb diferents formacions acadèmiques ofereixen treballs que donen compte d'exemples d'incidència de l'economia social en aquests territoris. Tot i que l'obra té un èmfasi local i regional, en llegir sobre propostes concretes —que inspiren a construir un futur més just i equitatiu— es genera també una mirada crítica sobre l'estat actual de l'economia global. En resum, l'objectiu d'aquest llibre és ampliar el coneixement i difondre les diverses pràctiques de l'economia social, en un context de greus tensions econòmiques, polítiques, socials i mediambientals en l'actualitat.

NAVARRO RODRÍGUEZ, Pilar: *Comunidades energéticas en España: análisis y propuestas para un desarrollo regulatorio completo*, Tirant Lo Blanch, 2024

Aquest llibre desitja contribuir a la transposició que ha de realitzar-se en el nostre ordenament jurídic de les Directives del conegut com a "Paquet d'Hivern" (és a dir, la Directiva d'Energies Renovables i la Directiva del Mercat Interior de l'Electricitat). A finals de 2016, la Comissió Europea es va proposar situar la ciutadania al centre de la transició energètica, i va proposar la creació de dues noves figures que poden ser englobades en "Comunidades Energéticas" o "Comunitats Locals d'Energia". A Espanya, tot i que aquestes figures s'han anat recollint de manera parcial en diverses normatives, seguim sense comptar amb una norma jurídica que regule de manera completa les Comunitats Energètiques. En aquest llibre es realitza una sèrie d'aportacions doctrinals i de lege ferenda amb la finalitat de poder contribuir a donar compliment a aquest mandat, creant el marc jurídic adequat per a complir els objectius marcats en les esmentades Directives, construint un entorn favorable que permeti el seu desenvolupament.

PINEDA, Carmen; ROIG, Rosa i TORTOSA, Mª Ángeles: *Longevidad, justicia social y políticas públicas: miradas interseccionales desde los territorios*, Sociedade Brasileira de Administração Pública - SBAP, 2025

Aquest volum neix com a iniciativa complementària al II Congrés Internacional de Polítiques Públiques sobre Longevidat, celebrat a València al gener de 2025. A diferència del llibre d'actes, que recollia les contribucions acadèmiques presentades al Congrés, ací es recullen capítols elaborats per invitació, escrits expressament per especialistes reconeguts en àrees clau de la intervenció pública sobre l'envelliment.

Els textos que el componen aborden, des de diferents enfocaments i escales, qüestions centrals per a l'agenda pública de la longevitat: les desigualtats de gènere que travessen el procés d'envelliment; l'impacte dels entorns físics i socials, incloent propostes d'urbanisme inclusiu, polítiques d'habitatge cooperatiu, planificació intergeneracional de l'espai públic o governança local de la cura, i s'ofereixen estudis de cas sobre programes governamentals d'envelliment actiu a Europa i Amèrica Llatina.